

minden terményét. De hogy azt a kevés takarmányt, ami erre a célra meghagyható, olcsó áron elvegyék a gazdától és hízoló vállalatoknak adják oda — ez éppen olyan igazság volna, mint valakinek a zsebéből kivenni a pénzt és a másiknak adni azon a címen, hogy ez a másik — persze a maga hasznára — nagyobb kamattal tudja azt forgatni.

Eltitkolt gabonakészletek utólagos bejelentése.

A hivatalos lap f. hó 26-iki száma a kormány 370/1916. M. E. sz. rendeletét közli a be nem jelentett, elrejtett vagy eltitkolt gabona- és liszt-készletek beszoállítására, illetve lefoglalása tárgyában. A rendelet kiemeli, hogy azokból a mennyiségekből, amelyeket a legutóbbi általános összeírás alkalmával vállalatok és magánosok bejelentettek, meg lehet állapítani, hogy a bejelentést sokan elmulasztották, vagy nem a valóságnak megfelelően tettek meg.

Ennek folytán a kormány felhatalmazást adott a pénzügyőröknek, hogy közegek útján hivatalosan nyomozzák ki és állapítsák meg az eltitkolt készletek hollétét és mennyiségét. Mielőtt azonban a pénzügyminiszter a pénzügyőrség tagjának erre vonatkozó utasítását kiadja, a kormány módot akar adni a jóhiszemű személyeknek arra, hogy mulasztásukat pótolják és nehogy az illetők büntető eljárás alá kerüljenek és készleteiket kártalanítás nélkül elkobozzák, a kormány megengedi, hogy ezek készleteiket mindaddig, amíg a pénzügyőrség azok hollétét meg nem állapította, a helyi hatóság által megjelölt raktárba, vagy a Haditermény Részvénytársaság által kijelölt bizományosnak beszoállításra. Ha a készletek elháríthatatlan akadály, különösen az utak járhatatlansága vagy igahány miatt be nem szolgáltathatók, úgy ezt a körülményt is haladéktalanul bejelenteni tartoznak.

Mindazok, akik mulasztásukat ilyen módon utólag pótolják, ezzel az előzőleg elkövetett kihágás büntetőjogi és vagyoni jogi következményei alól, amennyiben a kihágás miatt még jogerősen nem voltak elítélve, mentesülnek. Eppen ezért reméljük, hogy ahol netalán még akadnának ilyen tévedésből be nem jelentett vagy el nem szállított gabonakészletek, azokat tulajdonosaik most már haladéktalanul felajánlják a H. T. legközelebbi bizományosának s így nem teszik ki magukat a pénzügyőri kutatás és lefoglalás kellemetlenségének s a megszégyenítő büntetésnek.

Aki a közszükségleti célokra igénybevett gabona- és lisztmennyiségét akár egészben, akár részben jogellenesen felhasználja, elfogyasztja, elidegeníti vagy megsemmisíti, arra a törvényhatóság első tisztviselője a fel meghallgatása után a közszükséglet kielégítése elől elvont készlet értékének kétszereséig terjedhető kártérítő összeget szabhat ki, amelyet az eljárási költség levonásával a rokkant katonák segélyalapja javára kell fordítani. Fellebbezésnek csak a belügyminiszterhez van helye. A kártérítési összeg kiszabása nem érinti a büntetőjogi felelősséget.

Ipari és kereskedelmi vállalatok liszt-készleteinek lefoglalása.

A kormány ugyanakkor kiadott 371. M. E. sz. másik rendelete ezzel összefüggésben kimondja, hogy minden malomvállalat, gabonát vagy lisztet élelmicikké feldolgozó ipari vállalat (pékek, cukrászok stb.), gabona és lisztkereskedők, valamint általában (a termelőket kivéve) mindazok, akik gabonát vagy lisztet forgalombahozatal céljára tartanak birtokukban, kötelesek a birtokukban lévő saját, vagy más részére őrzött mindenemű lisztkészletből és hulladékból 1916. február hó első napján meglévő készlet leg-

később február hó 8-ig a Haditermény Részvénytársaságnak bejelenteni.

Az összes készletek, amennyiben eddig nem volnának máris igénybevéve, mostantól kezdve közszükségleti célokra igénybe vétetnek (rekviráltaknak). Ezekkel a készletekkel többé a tulajdonos nem rendelkezhetik és azokat a kormány által egyetértőleg csak a Haditermény R. T. hozhatja forgalomba.

A bejelentések adatainak helyességét a rendőrkapitányok, illetve főszolgabírák ellenőrizhetik és evégből a raktárakat, üzleti könyveket és levelezéseket is átvizsgálhatják. A vizsgálat a H. T. kívánságára is elrendelendő és a vizsgálatnál a H. T. egy képviselője is közreműködhetik.

Az összes készletek rekvirálván, a szállításra vonatkozó eddigi szerződések és magánjogi kötelezettségek hatályukat veszítik.

A lefoglalt készletekért fizetendő árakat a kormányrendeletnek megfelelően a H. T. állapítja meg.

A lefoglalt termények árának megszabása.

A kormány egy harmadik, ugyancsak f. hó 26-án megjelent, 372. M. E. számú rendelete kimondja, hogy a Haditermény Részvénytársaság a kormány megbízásából vásárolt termények és cikkek további eladásánál azokat az árakat számíthatja fel, amelyeket a kereskedelemügyi, a földművelésügyi és a belügyminiszter együttesen megállapítanak.

A jövedelmi hadiadó kivetése.

A hivatalos lap f. hó 27-iki száma közli a pénzügyminiszter 148076/1915. számú rendeletét a jövedelemadó 1916. évre szóló kivetésének megindítása tárgyában. A rendelet az 1915. évi XXI. t. c. 7. §-án alapszik, amely a hadsegélyezés céljára a jövedelemadónak 1915. és 1916. évre való kivetését rendeli el. E törvény értelmében külön jövedelmi hadiadóval rögzítik meg a huszezer koronát meghaladó összjövedelmeket.

Minden adóköteles, akinek összjövedelme akár Magyarországról, akár más országból származik is, köteles jövedelméről 1916. március hó 15-ig vallomást adni, ha az 1915. évben minden néven nevezendő jövedelmének összege meghaladta a 20,000 koronát. Adókötelesek a külföldön élő magyar állampolgárok is és a belső földön lakó külföldi állampolgárok, valamint a külföldön lakó külföldi állampolgárok magyarországi minden néven nevezendő jövedelmük után. Aki vallomását kellő ideig nem adja be, a kivetés során megállapított adónak egy százalékát, ha pedig a pénzügyi hatóság felhívásának nem felel meg, a megállapított adónak további négy százalékát fizeti bírság fejében.

Be kell vallani minden jövedelmet, azt is, amely külföldről származik és amely, például Ausztriában, adó alá esik. Ez a jövedelem a viszonyosság elve alapján nálunk adót nem fog fizetni, de mégis fel kell tüntetni, mert ennek az új adónak kirovása attól függ, hogy az összjövedelem, akár meg volt adózva valamely része, akár nem, meghaladja-e a huszezer koronát. Be kell vallani még azokat a jövedelmeket is, amelyek például jövedelmi adó alá nem esnek, de az összjövedelem megállapításánál figyelembe jönnek. Be kell vallani a közös háztartásban lévőknél a családfelelő jövedelmével együtt a feleségnek, a felmenő és lemenő rokonnak, a vőnek, a menynek és az oldalrokonoknak azt a jövedelmét, amely a háztartás fejének (családfelelő) rendelkezése alá kerül.

A jövedelem bevallásánál legrészletesebben kell felsorolni, hogy a jövedelem milyen forrásokból, földbirtokból, háztulajdonból, kereseti

jövedelmekből, szolgálati viszonyból, tőkevagyonból, stb. keletkezett és részletesen fel kell sorolni azokat a tételeket, amelyek mint adómentes összegek levonhatók.

A vallomási ivateket a községi hatóságok az illetékes adóhivatalokhoz juttatják. Az adóvallomások ellenőrzése céljára adóösszeíró bizottságok alakulnak, amelyek az összeírási munkálatok, régebbi adóvallomások és egyéb adatok segítségével megállapítják az adott vallomások helyességét. Az összeíró bizottságok teendőiket március hó végéig kötelesek befejezni. A bizottság munkálatai alapján a pénzügyigazgatóságok kiszámítják a kirovando adót és az erről szóló jegyzéket 1916. április elején közléstessik.

A pénzügyigazgatóság adókiszámítási javaslatainak megállapítására vonatkozólag adófelhívó bizottságok ünek össze 1916. április hó második felében. A bizottság határozata eilen egyszeri fellebbezésnek van helye.

A munkálatok — a rendelet szerint — sürgősen megkezdendők és a kitűzött időpontig okvetlenül befejezendők. Eppen erre való tekintettel az OMGE. számtartási osztálya akár szaktanácsosai, akár a bevallások elkészítésének átvállalásával készséggel áll minden hadiadóügyben az egyesület tagjainak rendelkezésére.

A lóheremag ára.

A lóheremag határának megállapítása óta több oldalról felmerült az a kérdés, hogy ha kétely támad aziránt, hogy az eladni, vagy venni szándékolt mag a kormányrendeletben megállapított öt csoport melyikébe tartozik, ki illetékes ennek megállapítására? Idevonatkozólag a földművelésügyi miniszter a gazdasági egyesületekhez és a kereskedelmi és iparkamarákhoz intézett rendeletével értesítette az érdekelteket, hogy a lóheremag minőségét megállapítani az állami vetőmagvizsgáló állomások hivatottak.

Figyelmeztet egyúttal a miniszteri rendelet arra is, hogy a kormányrendeletben említett, tisztított, de nem teljesen arankamentes lóheremag alatt a közönségesen megrostált, vagy szelelőn átbocsájtott áru nem érthető s a tisztított gyanánt forgalomba kerülő lóheremagnak oly, a kereskedelmi szokásoknak megfelelően arankamentesítő rostán a lehetőségig tisztított árunak kell lennie, amely, ha nem is teljesen arankamentes, de kilogrammonként legfeljebb csak néhány szem arankamagot tartalmaz és megfelel azoknak a követelményeknek, amelyek mellett a lóheremag az állami magvizsgáló állomások által piros bárcával ölmazárolható. Mindenki tehát, aki lóheremagot a tisztított áru megállapított áron elad, vagy eladásra kínál, felelősséggel tartozik aziránt, hogy az áru, akár ölmazárolva, akár ölmazárolás nélkül hozatik is forgalomba, az említett követelményeknek megfelelő s azért úgy az eladó, mint a vevő is saját érdekében cselekszik, ha az eladás, illetve vásárlás előtt a kínált áru nézve valamely magvizsgáló állomás véleményét kikéri.

Kender- és lenvetőmag beszerzése.

Kender- és lenvetőmagban igen nagy hiány van s ezért a földművelésügyi miniszter már hónapok óta különböző irányban folytatott tárgyalásokat aziránt, hogy a szükséges vetőmagot külföldről lehessen beszerezni. Miután a magvaknak az ellenséges államokból való beszerzése ugyszólván leközíthetetlen akadályokba ütközik, a barátságos államokban levő készletek pedig csekélyek és csaknem hozzáférhetetlenek, mind-ezideig lényegesebb készleteket biztosítani nem sikerült, de mégis remény van arra, hogy talán még kellő időre sikerül nagyobb mennyiségű vetőmagot beszerezni. Erre való tekintettel a földművelésügyi minisztérium tájéko-

HIZOTT SERTÉSEKET
levágásra való hussertéseket és leszurt sertéseket a legelőnyösebben értékesíti

KÖKÉNYESSY & LÖWINGER
SERTÉSBIZOMANYI CÉG
WIEN, S T.-M A R X.

Sürgőnycim: KÖKÉNYESSY WIEN, ST.-MARX.
TELEFON: 76-48.

Szállítás és eladás módzatai felől bárkinek díjmentesen megbízható és gyors felvilágosítással szolgál.

zódni óhajtana az iránt, hogy minő mennyiségű vetőmagra lenne szükség. Felhívja tehát mindazokat, akik kender- és lenvetőmagot óhajtának beszerezni, hogy eziránti szándékukat a Haditermény Részvénytársaságnál (Budapest, Nádor-uca 9. szám alatt) legkésőbb február 10-ig jelentsék be. A nagyobb termelők, akiknek legalább 10 q vetőmagra van szükségük, a bejelentést közvetlenül tehetik meg; míg a kisebb termelők szükséglete a községi eljárás útján irandó össze és jelentendő be. Azok azonban, akik a vetőmagot kender- vagy lengyaráktól szokták beszerezni, szükségüket ne a Haditermény Részvénytársaságnál, hanem az illető gyáraknál jelentsék be. A bejelentésben meg kell jelölni a termelő nevét, lakhelyét, a kívánt mennyiséget s azt, hogy a termelő a kendert vagy lent a kóró vagy rost eladása végett, avagy az olaj előállításához való mag nyérése céljából kívánja-e termelni.

Friss sertéshus kivitele Ausztriába.

Kapcsolatban az Ausztriába kivihető mindenemű disznósir, szalonna és sertéshus kontingentálásával s a kivitelnek igazolványokhoz kötésével, a földművelésügyi miniszter terjedelmes végrehajtási rendeletet bocsátott ki. Ebben utasította az összes hatósági állatorvosokat, hogy a friss sertéshus-szállítmányoknak Ausztriába való kiviteléhez szükséges husvizsgálati igazolványt csak akkor állítsák ki, ha a szállító fél az előirt megfelelő szállítási igazolványt felmutatta és ha a szállítási igazolvány ellenőrzőszelvényének az Országos Gazdasági Bizottsághoz beküldése tényleg biztosítva van, továbbá, hogy az említett husvizsgálati igazolványt legfeljebb arra az osszulyra állítsák ki, amelyre az imént jelzett szállítási igazolvány ki van állítva. Felhívta az összes hatóságokat és a hatósági állatorvosokat, hogy főleg a határszéli vidékeken hathatósan ellenőrizzék ezt a kivitel, a szállítási igazolvány nélkül, vagy pedig a szállítási igazolvány nem szabályszerű használatával esetleg megkísérelt ilyen kivitelnek biztos megakadályozása iránt pedig erélyesen gondoskodjanak.

A rézgálickérdés a képviselőházban.

Barta Ödön kérdést intézett a földművelésügyi miniszterhez, vajjon megoyugtathatja-e már a szőlősgazdákat abban a tekintetben, hogy a rézgálicra nélkülözhetetlenül szükséges rézgálicmennyiség az idén biztosítva lesz? Felsorolta továbbá Barta Ödön azt a kérdést is, számíthat-e a szőlőbirtokosság arra, hogy az első permetezéshez elkerülhetetlenül szükséges rézgálicmennyiség legkésőbb folyó év április havában a helyszínen a gazdák birtokába fog jutni; a későbbi szükségletek pedig szintén kellő időben lesznek a gazdák között kioszthatók? Szándékozik-e továbbá a kormány befolyásának latbavetésével haladéktalanul közbenjárni Németország kormányánál oly célból, hogy az ott létező rézgálic-teleselegek közül a magyarországi szőlőgazdaságok megmentése végett szükséges, de esetleg még hiányzó rézgálicmennyiség akár kölcsönként, akár méltányos vételárért Magyarországnak átengedtesse és késedelem nélkül ideszállíttassék? Szándékozik-e a t. kormány módot keresni arra, hogy a múltévi bajok meg ne ismétlődjenek s evégből a rendelkezésre álló rézgálic

szétosztását gazdasági egyesületek, szövetségek, gazdakörök közvetlen tevékenységi körébe utalni s a hatóságokat csupán az eljárás ellenőrzésével megbizni?

Majd még azt a kérdést vetette fel Barta Ödön, vannak-e a kormányknak most már megbízható adatai annak megállapítására, hogy a „Perocid” mint rézgálicpótlóanyag megnyugvással használható s van-e biztos kilátás ennek az anyagnak megfelelő mennyiségben való behozatalára?

S végül, hogy szándékozik-e a kormány a hadvezetőségnek haladéktalanul közbenjárni oly célból, hogy a hadviselés érdekeinek veszélyeztetése nélkül szabadságot, jelenleg katonai szolgálatot teljesítő szakmunkások és főleg vincellérek a szőlő metszése idejére, tehát f. év március 20-tól április 15-ig terjedő időtartamra szabadságot adjon.

Ghillány Imre báró földművelésügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy háromféle mód áll a kormány rendelkezésére, amelylyel rézgálicot biztosíthat. Az egyik a hazai rézgálictermelő gyáraknak rézzel való táplálása. Ez megtörténik; ezek a gyárak dolgoznak és dolgozni fognak mindaddig, amíg a permetezési idő elkövetkezik. De tudvalevő, hogy ezeknek a gyáraknak a termelőképesége igen csekély és ezek békeidőben is a rézgálicszükségletnek legfeljebb egyötödét képesek fedezni.

A másik út, amelyen rézgálicot előteremteni lehet, hogy új gyártási módokat próbálunk behozni oly rézszegény érccekből, amelyek egyrészt a hadvezetőség részére nem értékesek, másrészt amelyek gyártása a rézgálic béke idején való árához irányítva, nem nyereséges, de a mai magas rézgálicárak mellett a gyártás igenis lehetséges. Erre nézve is megindultak a puhatólódások, a kísérletek, sőt egy-két kisebb telep létesült is. Sajnos, a hátralevő rövid időben ily módon gyártható rézgálic igen kis hányadát teszi a mi rézgálicszükségletünknek, de még sajnósb, hogy itt nagyobb részt most folyó laboratóriumi kísérleteken alapuló feltevésekről van szó, amelyek beváltásához én, őszintén szólva, nem sok reményt fűzök. Az így előállítható mennyiséget tehát nem vettem számba annál a mennyiségnél, amely a kormányknak most rendelkezésére áll és amelyet a gazdaságosság rendelkezésére fog bocsátani. Remélem, hogy ezen az uton is, ha nem is sokkal, de körülbelül 50-60 vagonnal fogom szaporítani a már meglévő készletet.

A harmadik mód a külföldről való behozatal. Többé-kevésbé valamennyi állam rézgálichiányban szenved. Így a rézgálic- vagy rézbehozatal a legnagyobb nehézségekbe ütközik. Itt minden felkínált és megkapható rézgálicot a kormány megvásárol és ha akad bárki, aki azt állítja, hogy rézgálicot tud behozni, méltóztassék azt hozzám küldeni és ha a rézgálic olyan, hogy látom, hogy az tényleg bejön, akkor igenis meg fogja azt a kormány a gazdaközönség részére venni. Ugyanide tartozik az a rézgálic is, ami akár kölcsönként, vagy bármi más uton Németországból kapható. Meg vagyok róla győződve, hogy a német kormány mindazt a rézgálicot, amelyet az ő közönsége nélkülözhet, igenis a

monarchia rendelkezésére fogja bocsátani. A most meglévő rézgálicunknak is egy része ebből a rézgálicból ered és főleg abból, amit hadvezetőségünknek igazán jóakaró és odaadó támogatása folytán sikerül megkapnunk.

De a német kormány is a rézgálicszükségletet körülbelül felénnyel korlátozta, tehát a saját termelőit se tudja teljes egészében kielégíteni. Igaz, hogy az ottani klíma nem igényel annyi rézgálicot, igaz az is, hogyha valahol, úgy ott lehet takarékoskodni a rézgáliccal. A mi klímánk azonban, amely ugyszólván főtanyája, főfészeke a peronoszpórának, fejleszti, táplálja a peronoszpórát, feltétlenül több rézgálicot követel. De én nem adom fel a reményt, hogy hadvezetőségünk útján további rézgálicra fogok szert tehetni és a kormány minden eszközt és módot megragad és meg fog ragadni, hogy a rézgálicszükségletet biztosíthassa.

Mindezek a módok azonban korántsem lesznek elegendők arra, hogy a rendes rézgálicszükségletet fedezni tudjuk. Ezek, igenis, oly mennyiségek lesznek, amelyek talán 100 vagonnal fogják meghaladni azt a mennyiséget, amelyet tavaly osztott ki a kormány. Remélhető, hogy ez a mennyiség is — különösen a második permetezés idejére — még fokozható lesz, de a békeidő rézgálicszükségletét elérni még sem fogja.

Ezután kifejtette Ghillány Imre báró, hogy most indulnak meg oly nagyobb elektrolizisgyárak, amelyek a sárgarézről ki tudják választani a vörösrézt. Felhívást szándékozik tehát intézni az ország szőlőtermelőihez, hogy mindenki vásároljon sárgarézt, szolgáltatassa azt be a Fémközpontnak és ennek megfelelő értékű rézgálic fog az ősszel, vagy a jövő tavasszal a beszállító rendelkezésére állani. Sokkal nagyobb mennyiségről van itt szó, mint amennyi a mi rézgálicszükségletünk fedezésére szükséges, úgy hogy a jövőben ilyen uton bőven biztosíthatjuk a rézgálictermelésünket.

A Perocid tekintetében nemcsak nálunk, de Ausztriában is nagyban folynak a kísérletek. A vélemények legnagyobb részét igen kedvezők. Sajnos azonban, a Perocid talán még korlátozottabb mennyiségben áll rendelkezésünkre, mint akár a rézgálic, úgy hogy az osztrák kormányknak nincs több Perocid-készlete, mint amennyit a német kormány jóvoltából sikerült biztosítani. Negyven vagon Perocid áll rendelkezésünkre; ez megfelel 20 vagon rézgálicnak. A használata teljesen aggálytalan; a beérkezett jelentések szerint, igenis, sikerrel használható, csak elővigyázatot igényel a kezelése.

Ami a szétosztás kérdését illeti, a hatóságnak a szétosztás véghezvitelére módjában áll igénybe venni akár az ottani szövetségeket, akár a kereskedelmet, kellő ellenőrzés mellett. A kereskedelmi uton behozható csekély rézgálicmennyiségek rekvirálásával a kormány ezidőszent nem szándékozik foglalkozni.

Végül megígérte a miniszter, hogy gondoskodni fog róla, miszerint a katonai szolgálatot teljesítő szakmunkások a március közepétől április közepéig terjedő időre a lehető legnagyobb mértékben szabadságot adjanak.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI SCHMIDT

szabadalmazott

mérnök doktor hírneves
fűtosó-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-
tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb
szénfelhasználással

Referenciák, kimerítő felvilágosítások
és költségtérítésekkel készséggel szolgálunk

KEMNA J.

Budapest, V., Vilmos-osászár-ut 51.

Sürgönyeim: KEMNA, BUDAPEST. Telefon 91-21.

A lóheremag legmagasabb ára és engedményes állami ólomzárólása a háború tartama alatt.

Az elmúlt évnegyedben a lóheremag ára indokolatlanul napról-napra emelkedett. Az árak rohamos emelkedését e közepes hozamon aluli termés, a készletek hiánya, eladásnál a gazdák tartózkodó viselkedése, a nagy kereslet és különösen Németország részéről észlelt vételkedv okozta. A háború kitörése alkalmával a lóheremag ára, arankatartalma és minősége szerint 128—200 korona volt, az 1914/15. évi idényben az árak már emelkedtek, 125—250 közt volt lóheremag vásárolható (l. *Köztelek* vetőmagvak-rovat alatti jelentését), azóta pedig az árak annyira felmentek, hogy a lóherét a kereskedelemben már 350—500 korona között kínálták.

Az idei termés nem elégítette ki várakozásunkat, a hozam közepén alulinak mondható, minősége gyenge, legnagyobb részét arankás. Hogy ily mostoha viszonyok mellett az árak emelkedni fognak, az valószínűnek látszott, de nem remélhettük, hogy a régi már elég magas árak oly rohamosan a duplájára fognak emelkedni. A múlt évben sem volt elegendő here-termésünk, legalább is nem volt jóminőségű annyi, mint amennyi a hazai szükségletet fedezte volna, az árak mégsem lettek felhajtva, megmaradtak a rendes keretek között.

Készlet a múlt évről mondhatni nem maradt fel semmi, legfeljebb csak erősen arankás, hazai vetésre alkalmatlan áru. Az idei termés is a legjobb esetben csak szükségletünket fogja fedezni, szükségünk lesz tehát nagy valószínűség szerint az ország egész termésére. Külföldi behozatalra nem számíthatunk, Svájcban át, ha lesz is némi behozatal, az felette költséges lesz. Franciaországnak jó termése volt, de a kivitt — még a semleges államokkal szemben is — módfelett megnehezítette Svájcban is csak éppen annyit bocsát rendelkezésére, mint amennyire neki magának szüksége van.

A kínálat bár nem volt nagy, a vételkedv mégis állandóan emelkedett. Ennek oka egyrészt az volt, hogy Németország nagy bevásárlásokat tett, jó áruért minden árat megfizetett, nagymennyiségű heremagra van szüksége, beszerzési forrása ellenben nincs, tehát a szövetségesének legnagyobb heretermelő vidékéről, mitőlünk próbálta szükségletét beszerezni; másrészt ebben az időben a hazai kereskedők is szívesen vásároltak, forgalmazandó áruikat őszszel kell bevásárolniuk, mert azt még meg kell tisztítani, rostálni, szelelni, arankamentesíteni s csak kellő előkészítés után hozhatják forgalomba, amihez pedig tulságosan sok idejük rendszerint nincs.

Gyenge kínálat mellett az általános vételkedv az árakat fokozatosan emelte. De ez csak nem mehetett a végtelenségig? A gazdák, különösen a kisgazdák rovására történő lelketlen spekulációnak itt elejét kellett venni. A kormány nagyon helyesen egyedüli védőeszközünket

vette kezébe s megállapította a legmagasabb árakat.

A kormánynak ez az intézkedése kereskedelmi körökben nem szimpatikus jelenség, tudtommal nagy részüknek az volt az óhajta, hogy a legmagasabb árak megállapítása, ha csak elkerülhető, ne történjék meg.

A lóheremagért követelhető legmagasabb árak megállapítását a háború eseteire szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a m. kir. minisztériumnak 4634/1915. M. E. számú rendelete lépteti életbe a következőkben:

„1. §. A lóhere- (vöröshere-, *Trifolium pratense*)- magért követelhető legmagasabb ár Magyarország egész területére nézve métermázsánként (100 kg.) tisztasultra következőképp állapítatik meg:

	korona
1. nagyaránkamentes nyers lóheremag	320
2. nagyaránkás tisztítható nyers lóheremag	285
3. nagyaránkás tisztíthatatlan nyers lóheremag	255
4. arankamentesként hivatalosan ólomzárólt lóheremag	445
5. tisztított, de nem teljesen arankamentes lóheremag ilyenként hivatalosan piros bárcával ólomzárólt vagy ólomzárólt nélkül	415

Kicsinyben (25 kg. és ezen alul) való eladásnál az arankamentesként hivatalosan ólomzárólt lóheremagért (4. pont) követelhető legmagasabb ár kilogrammonként 4 K. 80 f. -nél a tisztított, de nem teljesen arankamentes lóheremagért (5. pont) követelhető legmagasabb ár 4 korona 60 fillérnél magasabb nem lehet. Ezeket a legmagasabb árakat, amelyek magukban foglalják a rakodóállomáshoz való szállítás költségét is, zsák nélkül, készpénzfizetés mellett történt eladás esetére kell érteni.

2. §. A lóheremagra megállapított legmagasabb árak 1916. évi január hó 9. napján lépnek hatályba. Ettől a naptól kezdve lóheremagot a jelen rendelet hatályának ideje alatt a megállapított legmagasabb árnál drágábban árusítani vagy vásárolni tilos. Aki e tilalmat megszegi, vagy oly ügyletet közvetít, amelyet a jelen rendeletben megállapított árnál magasabb áron akarnak kötni, vagy ily ügylet megkötésénél bármilyen más módon közreműködik, kihágást követ el és az 1914: L. t. c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntetőbírósnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

3. §. Lóheremagnak vámkülföldről való beszerzésére jelen rendelet nem vonatkozik.

4. §. Ez a rendelet az 1916. évi január 9. napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországra nem terjed ki.

Ezzel az intézkedéssel az árak oknelküli emelkedése be lett szüntetve, elesik itt most már minden messzebbmenő spekuláció, a készletek kikerülnek a piacra s megindul a forgalom, szóval, vissza lett állítva a heremagkereskedelem normális menete.

A termelők készleteiket aligha fogják visszatartani, ez nem is volna indokolt a jelenlegi kedvező árak mellett. Az áraknak ezt a kedvező alakulását a gazdáknak fel kell használni, mert nagyon könnyen bekövetkezhettek egy olyan fordulat, ami az árakat lényegesen leszállíthatja. Spekulálni nem érdemes vele, mert ezek a magvak egyik évről a másikra csirázóképességükben jelentékeny százalékos veszítenek, színük megbarnul, szóval értékük tetemesen alászáll. A készletek számításom szerint rövid idő alatt ki fognak kerülni a piacra, amelyik gazda szükségletét okvetlen biztosítani akarja, nagyon helyesen teszi, ha annak beszerzéséről mielőbb gondoskodik, március derekáig ezt meg kell tennie, már csak azért is, hogy az irányító körök láthassák, vajjon herevetőmagszükségletünk fedezetet nyert-e, avagy fölöslegünk maradt. Ha nem maradt fölöslegünk, a herevetés alá elkészített földekbe más takarmányfélékről kell gondoskodni, ehhez természetesen idő kell, ha pedig marad készletünk, azt csak abban az esetben tudjuk majd jól elhelyezni, ha arról is idejében leszünk tájékozódva. A fennmaradó készleteket, ha ilyen tényleg maradna, ki lehet azután szállítani akár a külföldre is, ezekre aggodalom nélkül meg lehet adni a kiviteli engedélyt.

A legmagasabb árak megállapításával kapcsolatban elintéztést nyert az a kérdés is, hogy a nem teljesen arankamentes, de még mezőgazdaságunkban számottevő kárt nem okozó, pár szem nagyaránkát tartalmazó áru is még felhasználható legyen, mint vetőmag. A fenti rendelet 5-ik pontja megengedi, hogy a tisztított, de nem teljesen arankamentes áru hivatalosan piros bárcával láttassék el s mint ilyen felhasználható legyen a forgalomban.

A heremagvak kiviteli tilalmával — mely intézkedés már több, mint egy év óta fennáll — a készleteket visszatartottuk a hazai szükséglet céljára, az utóbbi időben annak arankatartalma való tekintet nélkül, az itthon tartott arankás áruk sorsa felett a döntés elkerülhetetlenül szükségessé vált, meg kellett oldani sürgősen azt a kérdést, hogy az országban levő készletek miként lesznek forgalomba hozhatók? A meglévő készletek felett, amíg szükségletünket nem biztosítottuk, szabadon rendelkezni nagy hiba lett volna, azokat az ország területéről kibocsátani nem volt szabad, mert a később esetleg beálló hiányt pótolni többé nem lett volna módunkban; behozatalra nem számíthatunk, saját magunkra vagyunk tehát utalva, miért is a meglévő árúkat úgy kell kezelnünk, hogy azokat a lehetőségig megtisztítva bocsáthassuk a gazdaközönség rendelkezésére, a fennmaradó nálunk vetésre alkalmatlan nagyaránkás árúkat és rostaaljakat csak azután bocsáthatjuk nyugodtan át a szabad kereskedelemnek.

Az arankamentes, kisaránkától fertőzött, könnyen tisztítható, szóval, nagyaránkamentes áruk forgalmazása nem okoz gondot, elhelyezése — tekintve, hogy belőle nagy készletünk nincs — könnyű lesz; ellenben, hogy a nagyaránkás tisztíthatatlan árúkkal mi fog történni, amiből

Tengericsutkából takarmánydarát

készít a **Lanz-féle őrlőgép.**

A különben eddig csak tüzelésre használt tengericsutka ezen géppel mint **kitűnő takarmány** értékesíthető.

Ajánlattal szolgálnak:

HAHN ARTHUR és TÁRSAI, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/K.

Sürgőnycim: CASE BUDAPEST

CASE elsőrendű amerikai

GŐZ-SZÁNTÓGÉPEK

KUKORICA-MORZSOLÓK

ország
ség v
okozo
dése

A
kellő
ebből
mazó
nagya
tisztít
hozata
rendel
az 18
kezés
„lóher
teljese
galom
kezésé
ságába
mert k
az orsz
fele se
ólmaz
kell ha
intézké
magviz
evvel
meg.
mullott
hallani
Köztele
javasol
de telje
aranká
hanem
más fe
lehető
ez mo
elfogad
letnek.

Ezre
áru tel
ha az a
esetre
a gazda
Az u
velemén
hogy a
egy bizo
nyugod
kárt ne
kellően
ahol né
vetőmag
tan eső
A ve
nézetem
kell, m
elkészít
ják vetn
magyara
Külfö
teljesen
ségletük
arankán
időben
emelték.
helyütt
ben nel
pontot.
A bu
zett rost
tartalom
vesztésé

mag
tatal,
akna,
sz

mag

mag

mag

mag

mag

országunkban, sajnos, elég jelentékeny mennyiség van, mely eddig is mindig felette sok bajt okozott, ez a legnehezebben megoldható kérdések egyike.

A nagyaránkamentes áruknak 95—98%-a kellő tisztítás után arankamentességre hozható, ebből is csak a sok erett, tokos arankát tartalmazó áruk tisztítása jár nagyobb gonddal. A nagyaránkás áruknak tetemes része azonban nem tisztítható. Az arankás áruknak forgalombahozatalát az 1895. évi XLVI. t. c. végrehajtási rendeletének 8. §-a 6. pont 9. kikezdését, illetve az 1894. évi XII. t. c. 51. §-ában foglalt rendelkezést tiltja, határozottan megállapítja, hogy „löhere- és lucernamagvakat, ha azok nem teljesen arankamentesek, termelés céljából forgalomba hozni tilos”. A törvénynek ezt a rendelkezését jelen viszonyok mellett teljes szigorúságában továbbra is fenntartani nem lehetett, mert ha szigorúan ragaszkodtunk volna hozzá, az ország vetőmagszükségletének talán még a fele sem nyerhetett volna fedezetet. A jelenlegi ólomzáróási eljárást nem kellett megváltoztatni, mert ez megfelelő, jó intézkedés, ezt érintetlenül kell hagyni, de életbe kellett léptetni egy új intézkedést, az *engedményes ólomzáróást*. A vetőmagvizsgáló állomások már régen foglalkoznak ezzel a kérdéssel, hogy eddig nem valósult meg, az tisztán a magyar magkereskedőkön mullott, akik a kétféle ólomzáróásról eddig hallani sem akartak; én már 1911. évben a *Köztelek* 69-ik és 87-ik számában is kifejtettem, javasoltam azt az intézkedést, hogy a tisztított, de teljesen ki nem tisztítható, néhány szem nagyaránkát tartalmazó árut ne utasítsuk vissza, hanem erre egy más színű — mondjuk piros —, más feliratu bárcát alkalmazzunk s azt mint lehetőség meg tisztított árut hozzuk forgalomba, ez most mintegy új ólomzáróási eljárás lett elfogadva, mely megfelel a momentán szükségletnek.

Ezzel az intézkedéssel nagymennyiségű türethető árut lehet még a hazai termelésnek megmenteni, ha az aranka fel is lép ily vetőmag után, az semmi esetre sem történik oly mérvben, hogy ellene a gazda ne tudna eredményesen védekezni.

Az utóbbi időben sokan osztották már ezt a véleményemet, belátták az érdekelt körök is, hogy a jelenlegi ólomzáróási rendszer mellett egy bizonyos engedménnyel végzett ólomzáróás nyugodtan forgalombahozható, az számottevő kárt nem fog előidézni, ha a gazda vetését kellően gondozni fogja. Példa erre Franciaország, ahol némi arankatartalommal forgalmazott herevetőmag mellett az aranka terjedése határozottan csökkent.

A vetőmag szükséglet fennál, fedezéséről — nézetem szerint — hármily uton is gondoskodni kell, mert ha elegendő, jóminőségű, vetésre elkészített áruval nem fogunk rendelkezni, el fogják vetni majd a gyengébb minőségűeket, erősen nagyaránkásokat, sőt még a rostaaljakat is.

Külföldön már régen belenyugodtak abba, hogy teljesen arankamentes áruval nem tudják szükségletüket fedezni. Kilogrammonkénti 10 szem arankának jelenlétét nem kifogásolják, újabb időben ezt az engedményt is még jelentékenyen emelték, megtűnnek ma már az áruban sok helyütt 40 szem arankát is. Jelenlegi helyzetünkben nekünk is el kellett fogadni ezt az álláspontot.

A budapesti vetőmagvizsgáló állomáson végzett rostálási kísérletek szerint, 10 szem arankatartalomra letisztítható 20—25—30% magvesztés mellett, nagy átlagban mindaz a nagy-

aránkás áru, mely kilogrammonként 28—30 szem nagy arankánál többet nem tartalmaz. Ilyen nagy arankatartalommal bíró áru nálunk a nagyaránkás áruknak jelentékeny százaléka, ezeket egy engedménnyel végzett ólomzáróási eljárás behozatalával, a forgalom részére mind meg lehet menteni.

Az engedményes eljárás mellett végzett ólomzáróásnál — amint már fentebb említve lett —, hogy a két ólomzáróás közötti különbség láthatóbb, szembevetőbb legyen, egy más színű „piros színű” bárcát lesz alkalmazva, melynek szövege alapján a gazda tájékozódhat arról, hogy a zsákban levő heremag nem arankamentes ugyan, de kevés arankatartalmánál fogva takarmánytermesztés, sőt vetőmagtermelés céljára még felhasználható: ez utóbbi célra természetesen csak akkor, ha az esetleg fellépő aranka kirtatik.

Ez alkalommal is figyelmeztetnem kell a gazdaközöniséget, hogy az ólomzáróált áruk vételénél a sárga és piros bárcával lezárt zsákokra jól vigyázzon, mert azoknak tartalma nem azonos minőségű, a sárga bárcával lezárt árukból vett mintákat a vetőmagvizsgáló állomások arankamenteseknek, a piros bárcával lezárt árukból vett mintákban már kilogrammonként pár szem nagyaránkát találtak, ez utóbbi áruknak megbízhatósága, értéke kisebb, a legmagasabb árak megállapításánál is 30 koronával alacsonyabb értékűnek lett felvéve.

Hogy vetőmagszükségletünk fedezhető legyen, egy ily engedménnyel való ólomzáróást okvetlenül szükségesnek tartok, keresztülvitele nehézségbe nem fog ütközni, ha azt az érdekelt körök jóakarattal támogatni fogják.

Gerhardt Guidó.

A növényi betegségek ellen védekezőanyagok feltalálása és hamisítása.

A mindinkább nehezebb megélhetési viszonyok, a nyereszkesedés és a gyors meggazdagodás vágya sok olyan visszaélés elkövetésére bírja rá az embereket, amelyek végeredményben embertársainak az anyagi károsodását eredményezik. A növényi betegségek ellen használt védekezőanyagok forgalombahozatala terén a vevőközönység kárára elkövetett visszaéléseket általában két csoportba foglalhatjuk:

Ismeretes, hogy teljesen illetéktelen egyének, akiket sem képzettségük, sem pedig választott életpályájuk nem jogosít fel rá, egy szép napon azzal állanak elő, hogy nekik sikerült egy olyan szert feltalálni, amely biztos védelmet nyújt a legkülönbözőbb növényi betegségeket okozó kártevők ellen. A feltalálók nagyonis bizonytalan alapokon nyugvó, innen-onnan összeszedett növénykörtani és kémiai ismereteik alapján rendszeren a vegyészeti gyárak hulladéktermékeiből csinálnak egy új védekezőanyagot, vagy pedig valamely általánosan ismert és használt védekezőszerhez hozzákevernek többféle a növényvédelem szempontjából teljesen értéktelen anyagot, ilyformán igyekezve valamilyen ezideig még „nem létező” védekezőanyaggal jó üzletet csinálni. Találmányukat természetesen sietnek szabadalmaztatni s a törvényesen védett — eddig még nem létezett — védőszert nagyhangú, ügyesen megírt és hatásos képekkel tarkított hirdetésekkel igyekeznek jó pénzért a gazda nyakába szólni. Nagyon sokan vannak — amint azt saját tapasztalataim alapján is állíthatom —, akiket megtéveszt az

új védekezőanyag törvényes védelme, mert úgy gondolkoznak, hogy mivel az új védekezőanyagot a szabadalmi törvény védi, tehát szükségképpen következik, hogy az minden tekintetben — így hatására nézve is — megfelel annak, amit a feltalálója állít róla. Akik ilyen hiszemben ringatják magukat, nagyon, de nagyon tévednek, mert a szabadalom minden egyébre, csak éppen a legfontosabb dologra, az új védekezőanyag agyon-dicsért és kitérő hatására nem vonatkozik. Kizárólag a gazdaközönység zsebére utazó feltaláló rendszeren már előre tudja, hogy találmánya — az új védekezőszer — nem fog beválni, de ez a tudat nem nagyon izgatja a feltalálót, mert azon a biztos alapon számít, hogyha mindenki csak egyszer is vásárol belőle egy adagot, neki nyert üzlete van. Mikor a gazda azon mérgeledik, hogy a drága pénzért vásárolt permetező-, vagy csávázóanyag nem vált be, a feltaláló a zsebre vágott haszonnal már szépen visszavonult, átengedi találmányát a feledés homolyának, mint-hogy nagyon is tisztában van azzal, hogy nem volna már olyan könnyű az embereket másodszor is becsapni.

Akik a nagy hangon hirdetett és „biztos hatása” védekezőszernek beugranak, azokat hármas károsodás érheti: a) teljesen értéktelen, eredményesen semmiféle célra nem használható anyagot vásárolhatnak; b) a vele kezelt növényzetre ártalmas lehet (pl. megperzseli a leveleket); c) ha valamely betegség nagyobb mértékben lép fel, a hatástalan vagy hatásában meggyengített anyaggal való védekezés a terméskilátásokat lényegesen csökkentheti.

Jelenleg legbiztosabban mindenki úgy védheti meg magát az ilyenmü károsodástól, ha előzetesen — mielőtt az új védekezőanyagot kipróbálná — tanácsért fordul a m. kir. növényvéd. és körtani állomáshoz (Budapest, II., Debrői-ut 17.). Nevezett állomás egyszerű levelezőlapon való megkeresésre teljesen díjmentesen adja az utbaigazító tanácsokat.

A visszaélések második csoportjába tartoznak azok az esetek, amidőn valamely általánosan használt és ismert anyagot más valamilyen értéktelenebb anyaggal keverve — tehát hamisított állapotban — hozzák forgalomba, természetesen anélkül, hogy a vevő csak sejtene is, hogy ő pl. nem tiszta rézgálicot vásárol, hanem olyant, amely mondjuk 10% vasgálicot is tartalmaz, tehát egy olyan anyagot, amely a rézgálicnál úgy ár, mint pedig gombaölő- (fungicid) hatás tekintetében jóval kisebb értékű.

Ahogy hamisítják pl. a tejet, bort, mézet vízzel, a vajat beléje gyurt vízzel vagy más idegen olcsóbb zsiradékkal, az olíva olajat az olcsóbb szeszám olajjal, éppen így hamisíthatják a különböző védekezőanyagokat, kisebb-nagyobb mennyiségbe hozzákjuk kevert, kevésbé értékes, a védekezés szempontjából rendszeren értéktelen vagy a növényzetre egyenest káros hatású anyagokkal.

Míg az élelmiszerek hamisításának a megátlása vagy legalább is annak csökkentése terén hazai vegykísérleti állomásaink fejtenek ki figyelemreméltó eredményes működést, addig a védekezőanyagok hamisításának a kérdésével, az egy rézgálic kivételével — amelynek ellenőrzését a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmáról szóló 1895. évi XLVI. t. c. rendeli el — egyik mezőgazdasági kísérleti-ügyi intézményünk sem foglalkozik és nem is foglalkozhatik, mert az ilyen irányú működését biztosító törvényünk nincsen.

A világháborúval kapcsolatban a növényvéde-

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYÁK RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2-4. SZ.

SZALLIT:

tatal, tokodi, dorogi	szatnai	felsőgallai és miskolc-	felsőgallai
akna, darabos és cséplési	tojás- és tégl-	díógyöri	darabos és építkezési
szénét.	brikettét.	meszet.	cementet.

BORSODI SZÉNBÁNYÁK RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2-4. SZ.

SZALLIT:

Királdi	} akna-, cséplési és darabos
Sajószentpéteri	
Sajókazal	
Rudótfellegi és	SZENET
Kazincsi	

lem abba a kényszer helyzetbe került, hogy a két legfontosabb védekezőanyagot, a rézgálicot és a kén kénytelen nélkülözni vagy legalább is annak a használatát a legkisebbre csökkenteni. Akinek jelenleg sikerült is e két védekezőanyagból valamint beszerezni, igen drágáért kénytelen azt megfizetni. Így pl. a rézgálicnak kilóját 6—7 K.-ért, a kénnek kilóját pedig 1'60—2'00 K.-ért árusítják, ezzel szemben a két védekezőanyag a háboru előtti időben 80—100, illetőleg 25—30 fillérért volt kapható.

Nemcsak a rézgálicnak és a kénnek, hanem egyéb más védekezőanyagoknak jelenlegi, soha nem létezett igen magas ára, önkéntelenül is azt a gondolatot ébreszti fel az emberben, hogy vajjon a védekezőanyagok minden esetében az eredeti összetételüknek megfelelő állapotban kerülnek-e a forgalomba, vagyis nincsenek-e más valamilyen értéktelenebb anyaggal hamisítva.

A kénnek a háboru előtti 25—30 filléres ára — erre vonatkozó határozott adatokról nincs tudomásom — nagyvalószínűséggel kizárta azt, hogy a kén más valamilyen értéktelenebb anyag hozzákeverésével hamisították volna. Ma azonban, mikor a kén kilója 1'60—2'00 K. és ennyiért is csak nehezen kapható, egészen jól kifizeti magát pl. a kénnek krétaporról való hamisítása, 20% krétaporról kevert kénről egyszerű megtekintésre nem lehet biztosan megállapítani, hogy az, a kénen kívül más valamilyen idegen anyagot is tartalmazza, a hamisításból származó illetéktelen haszon pedig 1 kg. kénnél 27 fillér volna (a krétapor kilóját 25 fillérbe, a kén kilóját 160 fillérbe számítva), egy vagon kénporból pedig 270 K.-át tenne ki, tehát már nem olyan megvetendő kis összeg, amely ne hatna csábítólag.

Arra vonatkozólag, hogy evvel az egy példával csak jellemezni kívánt feltevés nem egészen alaptalan, legyen szabad a legutóbbi időben ily irányu tapasztalataimról egyet-mást elmondani. A rézgálic és a kén hiánya maga után vonta, hogy a szakkörök igyekeztek e védekezőanyagok pótlásáról gondoskodni, vagyis olyan szereket ajánlani, amelyek hatásuk tekintetében helyes alkalmazás mellett többé-kevésbé megfeleltek a kívánt célnak. A rézgálicot elterjedten használják a gabonavetőmagvak, különösen pedig nálunk s buzaüszök elleni csávázáshoz. Tekintettel a rézgálic hiányra, Hegyi Dezső „Mivel csávázunk?” című közleményében a rézgálic helyett a formaldehidet ajánlotta a gazdák figyelmébe a buza csávázásához. A formaldehiddel való csávázás tökéletesen megfelel a kívánt célnak, sőt még fölébe is helyezendő a rézgálicval való csávázásnak, egyrészt mert jóval olcsóbb, mint a rézgálic és nem mérges, másrészt pedig a rézgálicos csávázás, ha azt legjobbnak ajánlott módszer szerint is végezzük, nagyon gyakran károsan befolyásolja a csávázott buza csirázóképességét, ezzel ellentétben a formaldehid, ha a vele való csávázást az előírásához szigorúan alkalmazkodva hajtjuk végre, nem árt a magvak csirázóképességének s emellett biztosak lehetünk fölébe, hogy a termés üszökmentes lesz.

*) E nyomtatványt az érdeklődők ingyen kaphatják a m. kir. növényélet- és kórtani állomástól (Budapest, II., Debrői-ut 17.), ha azt egy levelezőlapon kéri.

Maga a tiszta formaldehid szintelen, fojtószagú gáznemű szerves vegyület, amely vízben jól oldódik s a kereskedésben kapható formaldehid alatt mindig a formaldehid vizes oldata értendő. A kereskedésbeli formaldehidoldat rendszeren 40% formaldehidet tartalmaz vízben feloldva. A formaldehid elnevezés helyett a mindennapi életben talán gyakoribb „formalin” kifejezés használata, amelynek igazi jelentőségével sokan nincsenek tisztában, miért is szükségesnek tartom megemlíteni, hogy a formalin nem egyéb, mint 40%-os formaldehidoldat s a formalin szót azért nem használhatja minden gyáros az üvegeinek a vignettáján, mert szabadalom alapján csakis a berlini Schering-féle gyárnak van joga a 40%-os formaldehidet egyszerű formalin elnevezés alatt forgalomba hozni. A nálunk kapható 40%-os formaldehid főként az említett berlini gyár s a wien-flumei „Union” vegyi-ipar részvénytársaság készítménye. Az utóbbi gyár a formaldehidet „Formaldehyd szavatolt 40 Vol %” stb. címkével ellátott 1/10, 1/4, 1/2, 1 és 5 kg.-os eredeti üvegekben, nagyobb mennyiségben pedig demijohnokban és üveggallonokban bocsátja forgalomba. Ezenkívül a legtöbb kereskedésben tetszésszerű mennyiségben kimérve is árusítják a 40%-os formaldehidet.

Mivel az idén rézgálic helyett különösen nagyobb mennyiségben használták a gazdák a formaldehidet a buza csávázásához, igen érdekelt, hogy a kereskedésbeli formalin vagy formaldehid tartalmazza-e, vajjon nyereszkedési vágyból nincsenek-e 40%-nál kevesebb formaldehidet tartalmazó — vagyis vízzel hamisított — készítmények a forgalomban.

Több helyről személyesen vásárolt 40%-os formaldehidoldatokat formaldehidtartalmát az alábbi táblázatban feltüntetett eredménynyel határoztam meg:

Sorszám	Megjegyzés
1. 32·8% formaldehid	—
2. 21·2% „	—
3. 31·6% „	—
4. 29·2% „	—
5. 26·4% „	—
6. 37·6% „	eredeti „Union” üvegen
7. 36·1% „	—
8. 38·2% „	„Schering-féle”
9. 22·6% „	—
10. 33·0% „	—
11. 38·2% „	—
12. 38·1% „	Schering-féle

A nyert eredmények mindenesetre meglepők. A megvizsgált formaldehidminták egy esetben sem tartalmaztak 40% formaldehidet. Legjobban megközelítette a 40%-ot a vizsgált 8. és 12. számú Schering-féle formalin, az 1'8 illetve 1'9% különbözet oly csekély, hogy az nem igen jöhet számításba. A 6. és 7. számú „Union”-féle eredeti üvegekben vásárolt gyártmányoknál az eltérés már nagyobb, de még ez is elfogadható talán, ha tekintetbe vesszük, hogy a többi kimérve vásárolt minták formaldehidtartalma a 11. számú egy minta kivételével jóval kevesebb volt 40%-nál s két esetben (2. és 9. sz.) csaknem a felét tartalmazta a 40%-nak.

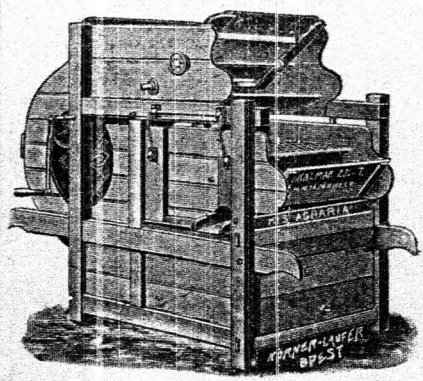
Ha búzát csávázunk formaldehiddel, 1 liter 40%-os formaldehidet 300 liter vízben oldunk fel (ilyen oldat 0'13% formaldehidet tartalmaz).

Ha az oldatot töményebbre készítjük, vagyis kevesebb vizet használunk 300 liternél, nagyon könnyen megtörténhetik, hogy az ilyen töményebb formaldehidoldat károsan befolyásolja a csávázott buza csirázóképességét. Viszont pedig ha higabb oldatot használunk, előfordul az az eset, hogy a 0'13%-nál kevesebb formaldehidet tartalmazó csávázó folyadék már nem öli meg az üszök spóráit. Tapasztalataim alapján nagyon is lehetséges, hogy a gazda pl. 20%-os formaldehidnek kerül a birtokába és mivel abban a jó hiszemben van, hogy 40%-osat vásárolt, az előírás-hoz híven 300 liter vízben oldja fel, csávázza vele a búzáját, holott pedig az 1 kg. 20%-os formaldehid csak felemennyiségű, vagyis 150 liter vízre való lett volna. Ha aztán ilyen esetben a formaldehiddel való csávázás mellett is az üszök mégis fellép, nagyon hamar kész a gazda az itélettel, hogy az illető tudományos-mezőgazdasági kísérleti állomás ajánlotta eljárás-vajmi kéveset vagy egyáltalában semmit sem ér. Tapasztalatát, anélkül, hogy csak gondolná is a baj igazi okát, elmondja másoknak is, nem csekély kárára annak a ma már kétségen kívül egyedül célhoz vezető irányzatnak, amely a gyakorlati irányu tudományos kísérletek eredményeinek a felhasználásával kívánja hazánk mezőgazdaságát a tökélynek arra a magas fokára emelni, amelylyel pl. a német és amerikai mezőgazdaság méltán dicsekedhetik.

A rézgálicot úgy állítják elő, hogy a kénrel kezelt fém-, rézhulladékot kénsvámban oldják fel. Ha a rézhulladék vasat is tartalmaz, vagy pedig a rézzel egyidejűleg vasat is oldanak a kénsvámban, a rézgálic a feloldott vas mennyiségével arányos mennyiségű vasgálicot is fog tartalmazni. A vasgálic (vassulfát), amelyet világoszöld színe után népiesen zöldgálicnak is neveznek, jóval olcsóbb, mint a rézgálic és gombaölő hatása is minden esetben jóval kisebb, mint a rézgálicé, bizonyos növényi betegségek ellen pedig, ahol a rézgálic jól beválik, a vasgálic teljesen hatástalan. Ennek alapján tehát elsőrendű érdeke a gazdának, hogy olyan rézgálicot vásároljon, amely nincs vasgáliccal hamisítva. Ezt a célt tartja szembe előtt a 38,183/IV. 3900. számú földművelésügyi miniszteri rendelet, amely a rézgálicot is a mezőgazdasági termékek, termékek és cikkek hamisításának tilalamáról szóló 1895. évi XLVI. t. c. hatálya alá kívánja helyezni és a rézgálic összetételét illetőleg a következőket rendeli el:

„Rézgálic elnevezés alatt csak oly gyártmány hozható forgalomba, mely a jegeciz beszámításával 98% tiszta jegeces rézszulfátot tartalmaz; a többi 2% ban pedig az elkerülhetetlen nedvességtartalom mellett legfeljebb csak annyi vasvegyület lehet, mely 0'5% vassulfátnak felel meg.”

Néhány héttel ezelőtt megkért egy szőlősgazda ismerősöm, hogy vizsgálnám meg neki az általa kilónként 0'50 K.-ért vásárolt rézgálic réztartalmát. A vizsgálat eredményeként kiadódott, hogy a kérdéses rézgálic 15'4% vasgálicot tartalmazott, tehát kereken harmincszorosat annak, mint amennyit a törvény megenged. Aki ilyen rézgálicot vásárol, az körülbelül minden hetedik kiló rézgálic helyett 1 kg. vasgálicot kap még pedig olyan árban, mint

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek.

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkesztő és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták” és „Herkules” tengerimorzsolók

Ezévi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és Társa, Hódmezővásárhely
különleges terménytisztító gépgyár és vasöntőde.

amennyiért a rézgálicot vette. Jelen esetben az illető szőlősgazda 650 K.-val fizette a 18—20 fillért érő vasgálicnak a kilóját. Ez sem rossz üzlet.

A rézgálic pótlására ajánlott szerek közül legtöbbet hallani mostanában a Perocidról, amelyben az összetételét illetőleg, a ritka földfémek (cérium, lanthan, neodim, praezodim) szerepelnek kénsavassóink alakjában. Aki behatóbban érdeklődik a Perocid felől, figyelmébe ajánlom e folyóirat hasábjain megjelent "A Perocid, mint a rézgálicot pótló védekezőanyag" című közleményemet. Már ebben a közleményemben rámutattam arra, hogy a Perocid külső sajátosságainál fogva mindenekelőtt alkalmas arra, hogy a legkülönbözőbb értékű anyagokkal hamisítják. Amire számítottam, az nem sokáig váratott magára, mert a múlt napokban alkalmas volt egy olyan Perocid-mintát elemezni, amely 20% konyhasóval volt keverve, helyesebben szólva hamisítva. A tiszta Perocidból jelenleg 1 kiló 120—150 K., a konyhasó kilója pedig 28 fillér; mindenki könnyen kiszámíthatja az ilyenfajta üzlet jövedelmezőségét.

Ezek a saját tapasztalataim alapján ismertettek esetek, annyi is inkább figyelemre méltók, mert minden különösebb utánjárás nélkül jutottam ezek birtokába, nem rendeztem razzliákat azoknak a felkutatására.

Önkénytelenül felmerül most már az a kérdés, hogyan és milyen eszközökkel védheti meg érdekeit a védekezőanyagokat vásárló közönség ilyenfajta visszaélésekkel szemben. A kérdésnek oly módon való megoldása, hogy a vásárolt védekezőanyagot mindenki előbb vizsgálta meg, többféle nehézségbe ütközik s emellett bizony költséges is; különösen vonatkozik az utóbbi azokra, akik csak kisebb mennyiséget szereznek be valamely védekezőszerekből, nem lévén többre szükségük.

Saját véleményem alapján — ha nem is minden esetben, de az esetek túlnyomó számában — legbiztosabban úgy védekezhetik a gyümölcs- és szőlőtermelő, ha saját maga igyekszik meggyőződni arról, hogy a vásárolt védekezőszer nem tartalmaz-e olyan idegen anyagot, amelyet hamisítás, tehát illetéktelen nyereszkeskedés szempontjából keverték volna hozzá. Megteheti ezt minden intelligensebb egyén, annyi is inkább, mert a leggyakrabban alkalmazott védekezőszerek hamisításához finansiális szempontból használható anyagoknak a kimutatása igen egyszerű módon lehetséges, nagyon könnyen mindenki meggyőződhet róla pl., hogy a vásárolt rézgálic nem tartalmaz-e vasgálicot, a kénpor nincsen-e hamisítva gipszszel vagy krétaporral, a mézskénlé konyhasóval.

Akik e dolgok iránt behatóbban érdeklődnek, forduljanak egy levelezőlapra a növényélet- és kórtani állomáshoz Budapestre, amely készséggel és díjmentesen adja meg a kívánt tanácsokat és utbaigazításokat.

(Budapest.)

Bodnár János dr.,
a m. kir. növényélet- és kórtani
állomás vegyészé.

Köztelek, XXV., 1578. és 1610. oldal (1915.). E nyomtatványt is ingyen kaphatják az érdeklődők a m. kir. növényélet- és kórtani állomástól.

LEVÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdekű kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek“-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetési, lapreklamálási, cím-változtatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadóhivatalhoz fordulni.

Kecsketenyésztés. 6. kérdés. Kecsketenyésztést akarnék létesíteni, kérek erre vonatkozólag részletes tájékoztatást. *Özv. K. P.-né.*

Felelet a 6. sz. kérdésre. Az állam csak kivételesen, az orosz betörés által sújtott felvidéki vármegyék segítése érdekében hozott be külföldről kecskéket. További behozatal nem tervezetik és az esetleg magánfelek részéről történő behozatal sem részesül állami támogatásban. A tenyészállatbehozatal ügyében célszerű lenne a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez fordulni, amelynek állattenyésztési osztálya a behozatal lehetőségére és költségére nézve tájékoztatást adhat.

A hazai tenyészetek közül, amelyekből esetleg megfelelő anyagot lehet beszerezni, a következőket soroljuk fel: Nádasdy Tamás gróf uradalmi Nádasdladány (Fejér megye), Hajós Emil, Szentmártonkátá (Pest megye), Tompa Artur dr., Krasznahorvát (Szilágymegye), Paskuj Antal, Szilágysomlyó, Fűzy Ába, Lemes (Sáros megye).

A jobb fajta tejelőkecskéknél átlag 400—600 liter évi tejtermelésre lehet számítani. A felsorolt tenyészetek a háború előtti években 60—120 koronáért kínálták tenyészállataikat, de jelenleg azok valószínűleg magasabb áron kelnek.

A tejértékesítés végett célszerű lenne valamely gyermekóráhálzával, gyermekmenhelylyel, vagy szanatóriummal érintkezésbe lépni és azzal a tej állandó átvételére nézve megegyezésre jutni. Így sokkal jobban lehetne azt értékesíteni, mint a rendes kereskedelmi forgalomban. Amennyiben így óhajtaná értékesíteni, forduljon a Központi Tejcsarnok Szövetkezetéhez (Budapest, Rottenbiller-utca), vagy pedig a Budapesti Általános Tejcsarnokhoz.

A kecskék nyírhatók. Szőrük eléggé keresett. Rendes időkben ára 100 kg.-ként 70—90 K. között szokott változni, jelenleg azonban 180—210 K.-t is fizetnek érte.

A kecske tartására vonatkozó tudnivalók megismerése végett legcélszerűbb lenne néhány erre vonatkozó szakkönyvet áttanulmányozni. Ezek közül ajánlható *Rodiczky Jenő dr.*: „A kecske tenyésztése és haszonvétele” című munkája és *Lónyay Géza*: „Kecsketenyésztése”. E munkákban a különböző kecskefajták küllemére és egyéb tulajdonságaira nézve is hasznos felvilágosításokat talál.

Szoposborju hasmenése. 7. kérdés. 3 hetes borjaim hasmenésben pusztultak el. Vérhas-e ez és mi módon gyógyítható? *B. A.*

Felelet a 7. sz. kérdésre. Az ujszülött állatok fertőző hasmenése vagy vérhasa rendszerint az 1—2, ritkábban az egészen 3—8 napos állatokat támadja meg, ennél idősebb állatokban ellenben nem fordul elő. Ennélfogva a csak 3 hetes korában megbetegedett borju hasmenése

alighanem a szoptatás körül elkövetett valamely hiba folytán előállott gyomor-bélhurut következménye. Az ilyen, vagy esetleg egyéb külső befolyások kiváltotta bélhurut nem ragadós, ellenében a vérhassal. Ennélfogva elsősorban a szoptatás ellenőrzésére, továbbá kedvező időjárás esetén a borjúknak friss levegőn tartására szükséges gondot fordítani. A borjúketrec alapos kitisztítása bizonyos időközönként tanácsos, még ha nem is merült ott fel ragadós betegség.

M. J. dr.

A juhok rühösségének orvoslása. 8. kérdés. A juhok rühössége hogyan gyógyítható a legalaposabban? *M. M.*

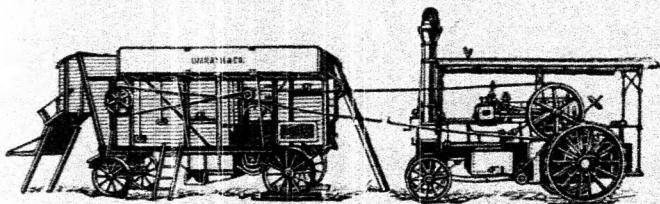
Felelet a 8. sz. kérdésre. A rühösség gyökeres orvoslásának a téli hónapokban utját állja az, hogy a juhokat a meghülés veszélye miatt nem volna tanácsos megnyírni és rühellenes folyadékokban megfürösztetni. Ennélfogva egyelőre szorítkozni kell a rühösség terjedésének megakadályozására és enyhítésére. Ezt a célt szolgálja a beteg bőrreszeknek egyheti időközönként két-háromszor megismételt bekenése a következő anyagok valamelyikével: 10%-os karbol- vagy kreozotolaj; kenet 1 rész kreolinból, lizolból vagy liquor cresoli caponatusból, ugyanannyi spiritusból és nyolc rész zöldszappanból; petróleum háromszor annyi közönséges olajjal jól összekeverve; dohánylug 5% terpentinolajjal. Emellett szükséges a juhok istállóját időnként alaposan kitisztítani. A fennálló törvényes intézkedések értelmében a juhok rühösségének orvoslását állatorvosra kell bízni. *M. J. dr.*

A kancák fogamzása. 9. kérdés. Mit tegyek, hogy kancáim fogamzását fokozzam? *L. M.*

Felelet a 9. sz. kérdésre. A ló a háziállatok között a legkevésbé szapora állat, mivel szakszerű tenyésztése közben sem szokott a fedezett kancák 60—85%-ánál több megtermékenyülni. Pároztatását akkor lehet eredményesen foganatosítani, amikor a kanca sárlík. A sárlás, mely tavasszal és ősszel jelentkezik, legkifejezettebben 5—10 napig tart és ha a kanca nem fog csikót, úgy 18—22 nap múlva újból mutatkozik; megvemhesedett kancán a sárlás kimarad, de az ellés után 5—10 nap múlva ismét jelentkezik.

A lótenyésztés terén itt-ott tapasztalható rossz eredmény okát a helytelen fedeztetésben, magában a kancában, vagy pedig a ménlóban kell keresni. A fedeztetés alkalmával célszerű figyelemmel lenni elsősorban arra, hogy a kancát idejében vezessük a ménlóhoz, nevezetesen akkor, mikor jól sárlík és az izgalmi tünetek tetőpontjukat már elérték. Szoptatós kancán a sárlás tünetei esetenként igen enyhék, úgy hogy a környezet figyelmét elkerülhetik. Célszerű dolog a szoptatós kanca csikóját is figyelemmel kísérni, mivel az ivarzás közben az anyaállat tejének összetétele megváltozik, minekfolytán a csikó hasmenést kap. Ha az 5—10 napos csikón hasmenést észlelünk, úgy ez sokszor annak a jele, hogy a kanca sárlík és a mént felveszi, még olyan esetben is, mikor egyébiránt a sárlás tüneteit nem lehet felismerni.

Mint hogy a fedeztetés csak akkor eredményes, ha az apaállat lemagzik és a petesejtet megtermékenyítő ondót a kanca hüvelyébe, illetőleg

Gőzcséplőkészletek

utólérhetetlenek szerkezet- és kivitelben, teljesítmény-, üzembiztonság- és könnyen kezelhetőségben; 43 éves tapasztalat.

UMRATH és TÁRSA, Budapest, V., Vilmos-császár-ut 60.

Gyártunk: lokomobilekat, utimozdonyokat, gőzcséplőgépeket, szalmasajtókat, szalmakazalozókat, járgányokat, cséplő- és tisztítógépeket, takarmánykészítőgépeket, vető- és aratógépeket, borsajtókat, szivattyukat.

Gazdagon illusztrált árjegyzék kívánatra ingyen.

A

méhébe feekendezi, ennek folytán erre különös gondot kell fordítani. A lemagzást a fedezőmén farizmainak remegéséből, a farkemelegítésről és a hűgyszó lüktetéséről lehet leginkább felismerni.

A kilencednapos kancát ismét a ménlóhoz szokás vezetni fedeztetés, illetőleg próbálás végett és ezt meg kell ismételní mindaddig, amíg a kanca legalább háromszor egymásután következetesen elrugja a mént.

Ha egyik-másik kanca nem akar megsárlani, úgy az ivarszervek működését fokozhatjuk természetesen tartással és ckszerű takarmányozással. E célból orvosságot is lehet beadni. Az ivarszervekre izgatólag ható gyógyszerek közül újabban a „Yohimbin“-t számos esetben (75%) jó sikerrel alkalmazták. Hazánkban a Chinoin vegyészeti gyár „Yohimbin Kíneseim“ név alatt lovak részére rózsaszínű tablettákat hoz forgalomba, mely készítmény bármely gyógyszertár útján beszerezhető állatorvosi rendelésre. Egy kancának naponta 1—3 tablettát 5—8 napon keresztül szokás adni: ilyen adagban a Yohimbin nem ártalmas a kanca egészségére. 10 darab üvegfólabába csomagolt tablettá ára 12 korona.

A kanca terméketlenségét némelykor a méh váladékának savi vegyhatása idézi elő, mely az ondószálcák életképességét hátrányosan befolyásolja. Ilyen esetekben az 1% os szódabikarbonátos irrigálást lehet eredményesen alkalmazni.

A fedeztetés eredményét a ménló szintén befolyásolja. Ismeretes dolog, hogy egyik ménló termékenyebb, mint a másik. A ménló termékenységét fokozza a mérsékelt használat (egy ménnel a fedeztetési idő alatt nem célszerű 40 kancánál többet hágtatni), továbbá a természeteszerű tartás és megfelelő takarmányozás.

Végül felemlítést érdemel, hogy a lótenyésztés terén sokszor tapasztalható rossz eredményt gyakran okozza a vembesség korai időszakában bekövetkező elvetélés, mely nem ritkán elkerüli a kocsikok figyelmét. Ennek megakadályozása végett a megtermékenyített kancát kíméletesen kell használni: a munkára, védeni kell a külső káros befolyásoktól és romlatlan, egészséges takarmányt kell vele etetni. *W-n dr.*

Rétbeállítás vizöntéses fekete agyagtalajon.
10. kérdés. Van körülbelül 35 kat. hold részben patak mellett fekvő földem, amely vöröslóherével, részben magasabb fekvésű, amely lucernával lett öt esztendő előtt bevetve. A talaj nehéz kötösű fekete agyag. A mélyebb fekvésűn, esőzés után egy-két napig víz áll, de szárazság beálltával nagyon ki is szárad. A föld egyes részei egész szépen begyepesedtek, más helyen sok az acat, kérdem, elegendő volna-e ezen földet tavasszal jól megtárasztani és fűmaggal beszórni; utána jól behoronálni és mily keveréket ajánlanának ezen földekre. *M. J. F.*

Felelet a 10. sz. kérdésre. A t. kérdéstevő nem jelzte ugyan azt, hogy a területet rétnek vagy legelőnek akarja-e használni? Ami nem lényegtelen kérdés, de mivel a kérdésből kivehetőleg rétről van szó, így a választ is eszerint adom meg.

Az acat igen kellemetlen gyom a mezőbeállításnál, egyrészt, mert rozettaszerűen szétterpeszkedő levelzetével már tavasz elején is sok

helyet foglal el, tehát a gyenge fűféléket elnyomja, másrészt, mivel bő maghullása által a következő évben lefoglalja magának a terület nagy részét és kiirtja onnét a nemes fűveket, melyek nem képesek vele a létérti küzdelemben versenyezni. Ha tehát az acat mult évben ott a helyszínen elmagzott, úgy nagyon valószínű, hogy az ugyanott elvetendő fűfélék igen veszélyes versenytársra akadnak benne és nem lesz sok kilátás arra, hogy a mező beállításuk sikerüljön. Ez pedig a mai igen magas fűmagárak mellett nem mellékes kérdés.

Ha a t. kérdéstevőnél ez az eset tényleg fönnáll (azaz az acat tavaly ott bőven elmagzott) és nincs kellő kéziereje ahhoz, hogy az acatot tavasszal két ízben is kigyomláltassa, akkor nem ajánlanám a fűmagvetést, mivel azt ilyen viszonyok között kockázatosnak vélem és mivel ez ma kat. holdanként 130—140 koronába kerül, tehát drága dolog, hanem egy évig ajánlanám szántóföldi műveléssel valamelyik takarmányfélével hasznosítani és esetleg ősszel bevetni fűmaggal, ha a gyomoktól kellőleg kitisztult.

Ha ellenben a t. kérdéstevő úgy itéli meg a dolgot, hogy ott most a tavasszal is lehet aggály nélkül és a sikerre való kilátással fűmagot vetni, úgy alapos megtárasztás és fogasolás után az alábbi fűmagkeveréket lehet alkalmazni: fehérré 10 kg., kórshere 15 kg., szarvaskerep 05 kg., nádas esenkesz 90 kg., csomós ebir 35 kg., tarackos tippán 10 kg., réti komócsin 25 kg., angol perje 50 kg., francia perje 60 kg.; kat. holdanként összesen 300 kg. *e. D. B.*

Kender- és lengyárak. 11. kérdés. Kérném a kenderfeldolgozásával foglalkozó magyarországi kender- és lengyárak címét. *M. A.*

Felelet a 11. sz. kérdésre. A kender- és lentermelés iránt több oldalról mutatkozó érdeklődés és több oldalról vett kérdézőkérdeések miatt közöljük a Magyarbirtalom területén létező kender- és lengyárak kimutatását:

a) Magyarország:

Kendergyárak.

1. Börvely (Szatmár vm.), Pannónia kender- és lenipar r.-t. Budapest, V., József-tér 1.
2. Nagylak (Csanád vm.), Pannónia kender- és lenipar r.-t. Budapest, V., József-tér 1.
3. Futtak (Bácsbodrog vm.), Pannónia kender- és lenipar r.-t. Budapest, V., József-tér 1.
4. Békés (Békés vm.), Pannónia kender- és lenipar r.-t. Budapest, V., József-tér 1.
5. Dávod, Püspökpuszta (Baranya vm.), Pannónia kender- és lenipar r.-t. Budapest, V., József-tér 1.
6. Mezőhegyes (Csanád vm.), Szegedi kenderfonógyár r.-t. Szeged.
7. Komádi (Bihar vm.), Szegedi kenderfonógyár r.-t. Szeged.
8. Csösztelek (Torontál vm.), Szegedi kenderfonógyár r.-t. Szeged.
9. Ujverbász (Bácsbodrog vm.), Magyar kender- és lenipar r.-t. Budapest, V., Falk-Miksa-ucca 26/28.
10. Szeged (Csongrád vm.), Magyar kender- és lenipar r.-t. Budapest, V. ker., Falk-Miksa-ucca 26/28.

11. Dunaföldvár (Tolna vm.), Magyar kender- és lenipar r.-t. Budapest, V. Falk-Miksa-ucca 26/28.

12. Drávaszabolcs (Baranya vm.), Harkány Héviz kenderáztató és lengyár r.-t. Drávaszabolcs.

13. Palánka (Bácsbodrog vm.), Kendergyár r.-t. Palánka.

14. Rétköz (Szabolcs m.), herceg Odescalen Zoardné, szül. Lónyai Pálma grófnő Nagyhalász.

15. Hódság (Bácsbodrog vm.), Honi fonó- és kötélverőgyár r.-t. Hódság.

16. Militics (Bácsbodrog vm.), Krevinák Gáspár és Társa Militics.

17. Nagyratos (Arad vm.), Nádasdy Ferenc gróf utóda Nagyratos.

18. Rácalmás (Fejér vm.), Pajzs Gyula földbirtokos Rácalmás.

Lengyárak.

1. Nagylak (Csanád vm.), Pannónia kender- és lenipar r.-t. Budapest, V., József-tér 1.

2. Komárom (Komárom vm.), Fiedler János lengyáros Komárom.

3. Nagytany (Komárom vm.), Fiedler János lengyáros Komárom.

4. Székelykeresztur (Udvarhely vm.), Fiedler János lengyáros Komárom.

5. Csurgó (Somogy vm.), Fiedler János lengyáros Komárom.

6. Érsekújvár (Nyitra vm.), Kessel és Eberhard Érsekújvár.

7. Perbenyik (Zemplén vm.), Bodroközi Lenkikészítő Szövetkezet Perbenyik.

8. Kinorány (Nyitra vm.), Kaesmann C. Frigyes r.-t. Kinorány.

b) Horvát-Szlavonország:

Kendergyárak.

1. Vladislavci (Szerém vm.), Kenderfeldolgozó r.-t. Vladislavci.

2. Erdevik (Szerém vm.), Michels Testvérek kendergyára r.-t. Erdevik.

3. Tenje, Orlovjak (Verőce vm.), Pannónia kender- és lenipar r.-t. Budapest, V., József-tér 1.

4. Vukovár (Szerém vm.), gróf Eltz-féle kendergyár Vukovár.

5. Visnyevci (Szerém vm.), Pfeifer-féle kendergyár Visnyevci.

Lengyárak.

1. Osiek (Verőce vm.), Fiedler lengyár r.-t. Komárom, (Komárom vm.).

2. Vladislavci (Szerém vm.), Fiedler lengyár r.-t. Komárom, (Komárom vm.).

Megjegyzendő, hogy újabban a Fiedler-féle lengyárak is vásárolnak kenderkórót. *K. R.*

Borsó mint malactakarmány. 6. kérdés. A borsó milyen malactakarmány? *T. E.*

Felelet a 6. sz. kérdésre. A borsó a legjobb malactakarmányok egyike, mert természetszerűsége és nagy fehérjetartalma, valamint ásványi anyagokban való gazdagsága által hasonlóan hat az izmok és csontok fejlődésére, mint a lefőltözött tej. De tisztán csak borsóval nem lehet a malacot felnevelni, hanem azonkívül keményítőben gazdag takarmány, gabona vagy

Beigazolandó,

hogy mily feltétlen bizalommal vagyunk a hazai viszonyoknak megfelelően tökéletesített 1914-es modellü

hajlandók vagyunk komoly vételszándéku gazdaságoknak Caterpillar motoros szántókészletünket hosszabb időtartamu próbaszántásra szállítani.

A galántal nemzetközi versenyen a CATERPILLAR érte el a legkedvezőbb szántási eredményt: a legrövidebb idő és a legcsekélyebb benzinfogyasztás mellett. **Holt CATERPILLAR Company Vezérképviselője, Budapest, V. ker., Hold-utca 15. szám.**

burgonya is adandó neki. A szopósmalac azonban egymagában is kaphatja a borsót és pedig annyit, amennyit az anyatej mellett enni képes. Elválasztás után pedig legmegfelelőbb az, ha a borsó a többi takarmánynak csak $\frac{1}{3}$ része, mert a tulsok borsót megunja a malac. Etetni egész szemüen is lehet, de a darát szárazon vagy sűrű moslékká alakítva jobban használja ki a sertés. A borsó viszonylagos tápértékéről legjobban úgy tájékozódunk, ha emészthető fehérje- és keményítőértékét a kombinációba vehető többi abraktakarmányok ebbeli tartalmával hasonlítjuk össze. Ugyanis a borsóban az említett fehérjeátlag 16,9 s a keményítőérték 68,6%, ellenben a takarmányrúgában ezen alkotórészek 8,0 és 67,9%-ot, a 13% vizet tartalmazó tehát jól kiszáradt tengeriben 8,6 és 81,5%-ot s a korpában körülbelül 11 és 44%-ot tesznek ki. A borsó tehát fehérjében valamennyit felülmúlja s az árpát és korpát keményítőértékben is csak a tengeriben több a keményítőérték, de éppen ez az oka annak, hogy míg a borsó a legjobb növesztő és húsra hizláló takarmányok egyike, addig a tengeri páratlan a zsirra való hizlálásnál. A malacra azonban minden tekintetben előnyösebben hat a borsó, mint az itt említett többi takarmányok. A korpával szemben az az előnye is a borsónak, hogy hasonlíthatatlanul kevesebb az emésztetlen ballasztja, mi miatt a borsóval táplálkozó malacnak kisebb a hasa s míg a tulsok korpa gyakran csontbetegségeket okoz, addig a borsó a legjobb hatással van a csontokra.

Cs. I.

IRODALOM

A „Mezőgazdasági Szemle“, néhai Cserháti Sándor havi folyóirata a harmincharmadik évfolyamát tölti be az 1915. évi 12. számával. Szerkesztői közül ifj. Rösler Karoly a harszterén hős halált halt és a lapot enesei Dornier Béla szerkeszti. A „Mezőgazdasági Szemle“ legutóbbi számában a következő értékes cikkek jelentek meg: Adatok a tavaszi buza termesztéséhez, várad Szabó Jánostól. A tavaszi buza termelése, Szent-Iványi Józseftől. Karcolatok és képek a nagydorogi uradalom gazdálkodásáról, e. D. B.-tól. A talajlevegő szénsavtartalma, Hérics Tóth Jenő dr.-tól. Külföldi tudományos kutatások eredményei, Windisch Rikárd dr.-tól. Egy tanulságos rétmütrágyázási kísérlet. A svájci szarvasmarhafajták jelentősége, Wellmann Oszkár dr.-tól. A bábolnai kir. ménésbirtok mangolicatenyésztete. A takarmányfélék izességének jelentősége, Gyulay Karolytól. Összehasonlító kísérletek a lovak rühösségének gyógykezeléséről, Náray Andortól. Karcolatok Görögország mezőgazdaságáról, Hollós Sándortól. Meddig lehet még őszi búzát vetni? A tejnizériák és a kecsketenyésztés, Koppély Gézától. A Broussonetia papyrifera, Cséser Gyulától. A kendertermelés fokozása, Fehér Zoltántól stb. A szemlének ezt a számát is sok szép és tanulságos kép díszíti. A folyóiratra egy évre 12 koronával. Rösler Károlyné címén, Budapest, I., Bőszörményi-ut 11. lehet előfizetni.

A tejnizériák és a kecsketenyésztés. Városi lakosságunk tejnizériák enyhítésére Koppély

Géza e címen tanulmányt irt, melyben rámutat kecsketenyésztésünk elhanyagoltságára és a kecsketejtől való oktalan idegenkedésre, mintha annak kellemetlen íze volna. Tanulmányában hírneves szakemberek véleménye nyomán kimutatja a szerző, hogy a tisztán kezelt kecsketejnek éppen semmiféle különös íze nincs, dus táptartalmánál fogva pedig elsőrendű táplálék különösen betegek és gyermekek részére. Összehasonlítva tizenegy európai állam kecsketenyésztését, Magyarország messze mögötte marad valamennyinek. A háborus idők okozta nehéz tejhezjutást úgy véli enyhíteni Koppély, hogy városaink, de főleg a főváros környékére, közvetlen környezetére néhány ezer fejős kecskét hoznánk, amihez a tenyészanyagot Bulgária, de különösen a balkáni összeköttetés óta megközelíthető Kisázsia szolgáltatná. Ha csak betegeinket és a gyermekek tejszükségletének egy részét sikerül a kecsketelepek felállítására révén tejjel ellátni, ezzel a tejnizériát már nagyrésztben megoldottuk.

A gazdaközönség köréből.

Háborus gazdasági levelek.

Veisz Gáspár (Tiszafüred) földbirtokos arról panaszkodik leveleiben, hogy a kincstári, illetőleg katonai telepeken, élelmezési raktárakban, szén- és szalmatelepeken, lóápolóállomásokon nagy pazarlással és rendszertelenséggel bántanak a munkásokkal s így egyrészt sok munkaerőt vonnak el a mezőgazdaságtól, másrészt hozzászoktatják a munkásokat az amerikázáshoz. Azt ajánlja, hogy ezeken a telepeken kizárólag hadifoglyokat alkalmazzanak, ilymódon sokat segítenek az egyes vidékeken immár csapásszámba menő munkáshányon.

Továbbá kifogásolja, hogy a selejtes katonai lovakat aránytalanul osztják ki. Egyes községek nagyon is sokat kapnak belőlük, mások pedig csak hírből ismerik ezeket a kincstári lovakat. Azt ajánlja, hogy a lóelvonás arányában a gazdák közt ki kellene osztani a jelenleg kórházakban levő könnyebben sebesült és üdülő lovakat s amikor a gazdák kezén azok ismét harctéri szolgálatra alkalmasok lesznek, akkor vigyék ismét a harctérre és adjanak helyette újabb félig gyógyult lovakat.

Pártos József (Mélynadas) arra hívja fel az illetékes körök figyelmét, hogy a kedvezőtlen őszi időjárás miatt sok őszi búzának szánt terület maradt vetetlen s így nagymennyiségű vetőmagbuzza maradt meg. Gondoskodni kellene a kormánynak, hogy ez a fölöslegessé vált őszi buza a közfogyasztás számára forgalomba kerüljön. Esetleg kigazdálnak tavaszi vetőmagot lehetne mindjárt az őszi buza helyett cserébe adni.

Kolicsányi Dénes (Uraiuifalu) arról panaszkodik, hogy a vemhes kancákat is rekvirálják, hazai lótenyésztésünk nagy kárára, viszont egyes nagyobb gazdaságok aránytalan védelmet találnak mindenféle nemű lovaikra, akiknek lóállománya „ménés“-nek nyilvánított. Szerinte a legigazságosabb az volna, ha a vemhes kancákat sehol sem rekvirálnák s az ugynevezett ménestulajdonosoktól és bárkitől is egyformán elvinnék a herélt és meddő lovakat.

A hadifoglyokra vonatkozólag is megerősíti mindazt az ismert panaszt, amelyek orvoslása végett az OMGE. már több ízben felirt a kormánynak.

Pivonkay Béla (Lovasberény) arról ír, hogy a napilapok nagyrésze mennyire agrárellenes irányzatú, noha az olvasók nagyrésze a gazdák sorából való. Szüntelenül vádolják a gazdát uzsorával, anélkül azonban, hogy komoly és igazságos érvekkel támogatni tudnák állításait.

A hadisegély hatása.

Egyrészt kevés törvényt hoztak oly nemes szándékkal, mint a hadisegélyről szólót, másrészt kevés törvénynek van oly romboló hatása, mint éppen ennek a törvénynek.

A hadisegélyt elvezők, úgy gondolom, ebben nincs valami nagy elterés az egész országban, a hadisegélyre támaszkodva, felmentve erkük magukat a munkától és csak ritka esetben mennek napszámba, ha magas napszámbért tudnak kioroszakolni. A miniszteri rendeleteknek vajjon hol és ki szerez érvényt? Ezek csak arra való, hogy néha közöltessenek az érdekeltekkel, de nincs, aki ezeket szigorúan végrehajtsa. A községi intéző-bizottságok működése a legtöbb esetben egy parányival sem több a semminél. Megalkulnak s ezzel aztán elég is van tette a miniszteri rendeletnek. Sok esetben meg sem alakul a helyi intéző-bizottság s a hadisegélykiosztást végzi a jegyző, úgy, ahogy ezt tulhalmozott munkája engedi, de csak ritka esetben lesz figyelembe véve az a miniszteri rendelet, hogy akik dolgozni nem akarnak, azoktól ismételt figyelmeztetés után a hadisegély megvonandó. Vannak ismét oly községek, ahol az intéző-bizottság a sógorság-komaság elve szerint állapítja meg a hadisegély összegét, minek folytán olyan is részesül hadisegélyben, akinek 10—20 hold tehermentes birtoka van. Ily körülmények között csakugyan nem lehet csodálkozni, hogy a miniszteri rendelet a papirkosárba kerül, a munka megpihen. Itt drákói szigorral kellene eljárni, különben a törvény céljától messze eltérve, csak a dologtalanok seregét istápoljuk.

Vannak községek, hol az intéző-bizottság ellenőrzés szempontjából minden segélyezettnek könyvecskét ad, melybe tartozik bejegyeztetni, hol és mikor volt munkában. A hónap végén aztán összeül a bizottság, átvizsgálja a bevont könyvecskéket s akik nem indokolják meg kellőképpen, miért nem jártak dolgozni, azoktól a miniszteri rendelet értelmében a segélyt részben vagy egészen megvonják.

Ily esetekben azonban, amidőn a bizottság fázasztó és lelkiismeretes munkát végez, nem lenne szabad semmiféle hatóságnak ezen változtatni és látszólagos humanizmus bejeljézésével a miniszteri rendeletet figyelmen kívül hagyni, mert úgy senki sem ismerheti a helyi viszonyokat, mint éppen a bizottság. Ha a bizottságok itéletét megváltoztatják, megnövesztik a munkakerülő segélyezettnek szarvát, a lelkiismeretes működő bizottságok pedig elvesztik bizalmukat a miniszteri rendeletek komolysága iránt és többé nem tördönek a rájuk bizott fontos fetadat lelkiismeretes megoldásával. Az ily segélyezett pedig markukba nevetnek s burjánzik a munkátlanság, de pusztul

Gazdáknak fontos!

890/959

A jövő évi

MANILA-KÉVEKÖTŐFONAL

szükséglet fedezése végett forduljon már most

BERGER TESTVÉREK céghez Budapest, V., Honvéd-u. 29.

a milliókat érő gazdasági érték és vele a jobb sorsot érdemlő birtokos és bérlő osztály.

Előző években még özönével lepték el a közeli munkások a répaföldeket és valóságos versengés folyt köztük. Most alig lézengenek a munkások a répaföldeken, jóllehet az előző évek 30 koronájával szemben ma 100 korona szedési díj csábíthatná azokat, akik egész szemérmetlenül hangoztatják, hogy minek mennének, mikor a hadisegélyből is megélhetnek. A gazda meg vérző szívvel nézi a tengernyi fáradság és vagyonának pusztulását.

Ehhez járul még egyes cukorgyárak lelkismeretlen eljárása, midőn a *nagy kinnal kiszedett répát 20% levonással veszik át és emellett nem pirulnak a répáért 2-10 K.-t fizetni!* Valóban legfőbb ideje, hogy a gazdák megunva a répatermesztéssel járó ezernyi kellemetlenséget, az átvételnél tapasztalt zaklatást, tömörüljenek és épp úgy kezeljék a cukorgyárakat, mint ahogy ezek bánták a termelőket. Igaz, hogy a csekély tőkével rendelkező gazdák szinte kénytelenek répát termelni a gyárak által nyújtott előleg miatt, de vajjon nem lehetne ezt másként megoldani? Ha mindenféle kétes értékű célra van pénz, erre is kell lenni, hogy ne pusztuljon el egészen a magyar földbirtokososztály. Igazán bűn a termelőket a kapzsi vállalatoknak kiszolgáltatni. Ezek oly kérdések, melyek sürgős megoldásra várnak.

(Köröspusztá.)

Mátray Gyula.

Akié a föld, azé az ország.

Még a háboru vége beláthatatlan, máris, mint egy éhes raj jelentkezik a spekuláció, hogy a magyar földre lecsapjon. Ügynökök nagy hangon hirdetik, hogy a földekre rendkívül kedvező viszonyok várhatók. Hogy ebből mi lesz, ha majd a háboru a végéhez közeledik, azt könnyen kitalálhatjuk. Először a hadseregszállítók helyezik el földekbe millióikat. Aztán a meggazdagodási vágy fogja a kistökéjű embereket is földvásárlásba hajtani és végül a nemzetiségi és egyéb bankok részéről is megindul a minden ellenőrzést nélkülöző parcellázás, ami különösen a nemzetiségi bankok által ügött nemzetellenes irány miatt lehet reánk, magyarokra végzetes. Könnyen megeshetik, hogy addig, amíg fiaink háboruban vérükkel és életükkel megtartják hazánkat, majd békeidőben a nemzetiségi bankok révén az ki fog alólunk siklani, mert hiába, „akié a föld, azé az ország”.

Ha van az államnak 10 milliója a Pénzügyi Központ részére, akkor kell lennie mondjuk 1000 millió koronájának a magyar föld megmentése érdekében. Sürgős törvényre van szükség, hogy a magyar földet megmenthessük. Az 1000 milliót, mivel az nem egyszerre szükséges, a hadikölcsön előteremtésének módzatai szerint könnyen össze lehetne hozni, mindenki szívesen fektetné pénzét olyan papírosba, amelynek biztosítékul ott volna a magyar állam és a magyar föld. Ami pedig a törvényt illeti, nézetem szerint a következőket kellene tartalmaznia: az árvaszékek mintájára egy legfelsőbb hatóságot kellene alkotni, amely hatóságban az OMGE., az Altruista-Bank igazgatósága, továbbá a belügyi és földművelésügyi kormány kiküldöttjei vennének részt. Minden 100 holdon felüli adásvételi szerződést, vagy minden 100 holdon felüli árverési jegyzőkönyvet jóváhagyás végett ennek a legfelsőbb hatóságnak kellene beküldeni, aki azt záros határidőn belül tartoznék elbírálni. Amennyiben a szerződés tárgyát képező ingatlant ez a hatóság parcellázásra alkalmasnak találja, jogában állana hasonló feltételek mellett, mint ahogy az el lett adva, az Altruista-Bank részére átutalni, ha pedig az parcellázásra nem volna alkalmas, akkor a vevő megbízhatóságáról (hazafias szempontból) meggyőződést kellene szerezni. A telekkönyv csak a hatóság jóváhagyása után iktathatná be az új vevőt.

Parcellázásoknál pedig akár az Altruista-Bank végeznék azokat, akár bank vagy magánszemély, a törvénynek ki kellene mondani, hogy azokban a vármegyékben, hol a magyarság kisebbségben

van, a parcellázandó birtok $\frac{2}{3}$ része magyar telepeseknek adható csak el. Ez az utóbbi pont azért lenne fontos, mert elérnénk vele azt, hogy nemzetiség lakta megyékben, maga a parcellázó tartozna gondoskodni magyar vevőkről. A törvény a legutóbbi statisztikai adatok után kimondhatná, hogy melyek azok a megyék, ahol kisebbségben vagyunk.

(Kübekháza.)

Pártos Sándor,
földbirtokos és takarékpénztári igazgató.

A szántógépvezetők tanfolyamának vizsgája.

A Munkácsi és Bánki cég által kezdeményezett szántógépvezető tanfolyam f. hó 27-én nyert egy vizsgával befejezést a cég javító-műhelytelepén. A tanfolyamot Barta László, a cég üzemfelügyelő mérnöke tartotta. A tanfolyamot befejező vizsgán tizenhét (17) hallgató jelent meg, köztük négy Stock-eketulajdonos, három gazdasági gépész és tíz ekevezető, illetve ekevezetőnek készülő munkás.

A tanfolyamot vezető mérnök a *Köztelek*-ben már ismertetett (lásd 1916—1. szám) tanterv szerint haladva, nagyon helyesen, oly módon oldotta meg feladatát, hogy a géptulajdonosok, tulajdonképpeni javító-gépészek és ekevezetők, illetve gépkezelők szükségleteihez és felfogásához mértén magyarázta és mutatta be a megtanulandókat. Ezen céltudatos munkabeosztásnak és tanítási módjának lett eredménye az igazán meglepően jó eredményű vizsga.

Majdnem kivétel nélkül meg lehetett kapni a feladott kérdésre a megfelelő választ, nemcsak szóban, de tényleges bemutatásban is. A géptulajdonos tudta, mit követelhet gépészetétől, mire figyelmeztesse a gépvezetőt, hogyan vegye észre és milyen jelenségekből a gépnél mutatózó hibákat, honnan, hogyan szerezze be és ellenőrizze az üzemanyagot; a gépész tudta a gép üzemhibáit és azok javítási módját; a gépkezelő, vagy ekevezető tudta mikor, hol, miért hibázhat a gép, mi lehet a hiba oka és még sokkal bölcsesebben tudta, hogy *ő nem hivatott* ezen hibák kijavítására, hogy neki a gépen mesterkedni nem szabad, hanem baj esetén vagy gépészhez, vagy a gyárhoz kell fordulnia segítségért. Ez pedig nagyon helyes dolog, mert a szakavatatlan beleavatkozás rendszerint sokkal nagyobb bajt csinál, mint amilyen mutatkozott.

A leadott feleletek — pedig nem egy ravasz kérdésre, nem egy meglepő elképzelt esetre vagy mesterségesen előidézett hibára kellett válaszolni — általában azt mutatták, hogy nemcsak az előadás, oktatás volt célszerűen végezve, hanem a tanulóknak is meg volt a komoly tanulni és tudni vágyás.

Ez a most levizsgázott tanfolyami tanuló a maga külső körzetében egész nyugodtan lehet tanító.

Mikor e vizsgáról beszámolok, azon megnyugvással és jóleső érzéssel teszem, hogy végre-valahára megtört a jég és van már *vizsgázott szántógépvezető*. Bármilyen szerény keretben történt is a kezdet, de mégis megkezdődött és meglepően szép eredményt mutatott.

Most már a gazdaközönségen mulik, hogy a saját jól felfogott érdekében igénybe vegye, látogassa vagy embereivel csináltassa végig ezt a tanfolyamot, de a többi szántógépkereskedő vagy gyártó cégek is úgy a saját, mint a köz érdekében jól tennék, ha követnék ezt a példát.

A Munkácsi és Bánki cég fogadja köszönetemet az ügy nevében is.

A tanfolyamot végzett vizsgázók bizonyítványt kaptak. Emlékeztül álljon itt a tanfolyam levizsgázott hallgatóinak névsora:

Dina György gépész Tiszakürt, Horváth József vezető Orosháza, Csányi József vezető Mérk, Gerő Pál vezető Kadarkut, Décsy Ferenc vezető Kálmánca, Lakatos Lajos vezető Enying, Majsa Ferenc felügyelő Kápolnásnyék, Polatsik Géza (tulajdonos) Koppánymegyér, Páholik József

vezető Koppánymegyér, Papp Sándor (tulajdonos) Nádudvar, Ring Vilmos (tulajdonos) Kadarkut, Sztarek László gépész Kápolnásnyék, Illés József vezető Vönöck, Végh János vezető Vönöck, Timár István vezető Kajdaes, Kemény Gyula vezető Alsószécsé. *Ifj. Szorzon Pál.*

VEGYESEK.

Mai számnak tartalma:	Oldal
Egyről-másról	139
A löheremag legmagasabb ára és engedélyes állami elomzárolás a háboru tartama alatt	140
A növényi betegségek elleni védekezésmódszerek felfedezése és hamisítása	141
A gazdaközönség köréből	142
A szántógépvezetők tanfolyamának vizsgája	143
Levélzsekre ny	144
Irodalom	145
Vegyesek	146
Német, osztrák és magyar gazdák vámpolitikai tanácskozásai Budapesten. — Bessewitz Aurél gróf üdvözlése. — Kitüntetés. — Hibáigazítás. — A Haditermény új igazgatója. — Halálhír. — Kedvezményes áru keltetőgépek. — A cukorgyár kötelei a romlott répat is átvenni. — A Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület. — Tenyészbiokarverés. — A Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete. — Egy éves ménesikók vásárlása. — A klorbárium beszerzése. — Adó- és illetékügyi szemle	146
Zsekkedelelem, lözede	147
Szerkesztői üzenetek	148

Német, osztrák és magyar gazdák vámpolitikai tanácskozásai Budapesten.

A múltévi február 2-án és 3-án Prágában megtartott német, osztrák és magyar gazdatanácskozásokon megállapodás jött létre arra nézve, hogy a tárgyalások későbbi időpontban leendő folytatására a németbirodalmi, osztrák és magyar mezőgazdasági érdekképviseleti testületek kiküldöttjei újabb értekezletre jönnek össze, amelynek színhelyéül a magyar székesfőváros szemeltetett ki. Folyó hó 30—31-ikén gyűlnek össze Budapesten a három szövetséges birodalom első központi gazdatiszadalmi testületeinek képviselői, hogy a Németbirodalom és a Magyar-Osztrák kettős monarchia gazdasági közlekedésének, a békekötés utáni kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyának mezőgazdasági vonatkozásait és feltételeit barátságos eszmecsere útján megvitassák és egységes állásfoglalásban kifejezésre juttassák. Öszinte, magyaros vendégszeretettel köszöntjük hozzánk érkező német és osztrák fegyvertársainkat s reméljük, hogy a magyar székesfővárosban lefolyó tanácskozások nemcsak régi fegyverbarátságunk megszilárdításához fognak hozzájárulni, hanem arról tesznek újabb tanúságot, hogy a központi hatalmak karddal és ekevel egyaránt híven és rendületlenül készek kitartani egymásért és egymással: hanem a három nemzet kívánatos gazdaságpolitikai közlekedését is hatalmas lépéssel fogja a német, osztrák és magyar agráriusok megegyezése előbbrevinni.

A budapesti együttes vámpolitikai értekezletre, melynek lefolyásáról és határozatairól lapunk jövő számában számolunk be, hivatalosan bejelentett résztvevők a következők:

A Bund der Landwirte képviselőiben: *Wangenheim* báró és *Roesicke* Gustáv dr. elnökök, a birodalmi gyűlés tagjai, *von Levetzow* nagybirtokos, a „Bund“ elnöki tanácsának tagja, *Kiesewetter* Ottó igazgató, *Gerber* Ulrik dr. vámpolitikai előadó.

A Deutscher Landwirtschaftsrat, a Németbirodalom központi hivatalos mezőgazdasági érdekképviseleti testülete részéről megjelennek *Mehner* Károly dr., a szász királyság mezőgazdasági hitelszövetkezeti központjának elnöke, v. b. t. t., *Dreznából* és *Dade* Henrik dr. egyetemi tanár, a németbirodalmi mezőgazdasági tanács főtákará Berlinből. Kivülük még a Verband Deutscher Christlicher Bauernvereine 400,000-nél több kisgazdát számláló hatalmas délnémetországi szervezete igazgatója, *Ballas* részvételeit jelezte.

Az Osztrák Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ részéről vendégeink lesznek *Simitsch-Hohenblum* Alfréd lovag díszelnök vezetése alatt a következő, egyuttal az egyes osztrák tartományi gazdatiszadalmi intézményeket is képviselő kiküldöttek: *Auersperg* Károly herceg, a Zentralstelle elnöke, *Ehrenfels* Bernát báró, a Bécsi Gazdasági Egyesület elnöke, *Häusler* József dr., a Bécsi Gazdasági Egyesület főtitkára, *Dürckheim* György gróf, a Felsőausztriai Mezőgazdasági Tanács alelnöke, *Feichtinger* Rudolf, a Tiroli Gazdatiszadalmi kiküldöttje, *Perger* Rudolf dr. lovag és *Meisner* András dr., a Csehországi Mezőgazdasági Tanács német osztályának képviselői, *Postelt* Alajos és *Masa* János, a Morvaországi Mezőgazdasági Tanács kiküldöttjei, *Herzmansky* Richard, a birodalmi tanács tagja, a Sziléziai Gazdasági Egyesület elnöke, *Ziha* Ferenc, a Troppai Gazdasági Egyesület elnöke, *Dolansky* Henrik lovag, a Krakkói Gazdasági Egyesület alelnöke, *Störck* Pál báró, az Osztrák Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetségének igazgatója, *Bauchinger* Mátyás, a birodalmi tanács tagja, *Mayer* János, a birodalmi tanács tagja, az Osztrák Agrárközpont alelnöke s kívülük még valószínűleg különböző ausztriai kisgazdatestületeknek több képviselője.

A Magyar Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ végrehajtó-bizottsága részéről a tanácskozáson *Desseffy* Aurél gróf elnök elnökléte alatt *Bujanovics* Sándor, az OMGE. elnöke, *Darányi* Ignác, a Magyar Gazdaszövetség elnöke, *Zselénski* Robert gróf és *Osztrólczy* Miklós OMGE. alelnökök, *Zichy* Tivadar gróf, a Magyar Gazdaszövetség alelnöke, *Desseffy* Emil gróf, *György* Endre, *Bernát* István, *Rubinek* Gyula főadódó, *Mitschenbacher* Emil dr. mint jegyző, továbbá *Krolopp* Hugó, *Szilassy* Zoltán és *Meskó* Pál vesznek részt.

A tanácskozások f. hó 30-án délután 3 órakor kezdődnek és f. hó 31-én, hétfőn délután fejeződnek be; vasárnap este 8^{1/2} órakor a Magyar Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ a külföldi vendégek tiszteletére estebédet ad a Hungária nagyszálló külön termében.

Desseffy Aurél gróf üdvözlése. Hetven esztendő születésnapja alkalmából a gazdatiszadalmi és szövetségi szervezetek sorában rendkívül melegen üdvözölte *Desseffy* Aurélt gróft az *Országos Központi Hitelszövetkezet*. Amikor 70-ik születési évfordulója alkalmából Excellenciát számtalan tisztelői a jókívánságok özönével árasztják el, engedje kijelentésünk, hogy magunkat is azok közé s közöttük is az elsők közé sorozzuk, akiknek legigazibb okuk van örüdeni azon, hogy egy ragyogó, fényes életpálya befutásával Isten kegyelme megengedte Excellenciának, hogy a 70 évek magas korát szellemi és testi életének teljes ifju frissességében élhette meg. Azok, akik majdnem hivatva lesznek Excellenciának érdemeiben dus közéleti működését hazánk közgazdasági fejlődésének történelmére részére megörökíteni, nem az utolsó lapon fogják feljegyezni azt a kiváló tevékenységet, amelyet Excellenciád kezdve az 1879-iki kongresszus zászlóbontásától, folytatva az 1885-iki gazdatiszadalmi életünk minden jelentősebb mozzanatait alkalmával, a szövetségi ügynek honunkban való meggyökerezése és felvirágzása érdekében kifejtett. Az uttörő nagy és nehéz munkáért, melyet Excellenciád a dicső emlékeztető *Károlyi* Sándor gróffal végzett, hálával adózik minden magyar gazda, de különösen mélyen kell, hogy azt átérzezzük mi, akik mint elsősorban is a kisgazdák anyagi jólétének előmozdítására hivatott intézmény, minden alkalommal tapasztalhattuk Excellenciának élénk rokonszervét és szíves jóindulatát. Engedje tehát nagyméltóságod, hogy 70-ik születésnapja alkalmával az egész magyar gazdatiszadalm: e közös családi ünnepén mi is kifejezhessük őszinte s ama hó óhajtól áthatott kívánságunkat, vajha engedné az isteni Gondviselés, hogy Excellenciában még

minél hosszabb időnkig bírassa és tisztelhesse vezérferfiát a magyar gazdatiszadalm.

Kitüntetés. *Ferenc* Szalvátor főherceg, mint fővédnök, *Krolopp* Hugó országgyűlési képviselő, OMGE. titkárnak, mint a Vöröskereszt Egylet megbízottjának, a *Vöröskereszt hadikéltményes II. oszt. díszjelvényét* díjmentesen adományozta, a katonai szolgálatra való bevonulása előtt a Hadifogolygámolító és Tudósító Hivatal szervezésében és vezetésében szerzett érdemei elismeréséül.

Hibaigazítás. Lapunk folyó évi 4. számában a háborus kitüntetéséről szóló híradásunkba hiba esuzott, amelynek helyreigazításaképpen közöljük, hogy *Podmaniczky* Gyula báró és *Lovass* Sándor földművelésügyi miniszteri osztálytanácsosoknak eredményes munkásságukért a király nem a *Ferenc* József-rend lovagkeresztjét, hanem a *Ferenc* József-rend közép-keresztjét adományozta a király.

A Haditermény új igazgatói. A Haditermény Részvénytársaság igazgatósága folyó hó 26-iki ülésén *Bessenyei* Ferenc, *Prager* Pál és *Reiss* Jenő dr. cégvezetőket a társaság igazgatóhelyetteseivé nevezte ki. Az intézmény vezetője, *Russo* vezérigazgató, elsőrangú vezérkart nyert igazgatóhelyettesekké kinevezett cégvezetőiben, akik lelkiismeretes, fáradhatatlan munkával szolgálják nehéz munkakörük ellátásával nemcsak a Haditermény Részvénytársaságot, hanem a mezőgazdasági érdeket is.

Halálozás. *Anderlik* István földbirtokos, ny. m. kir. honvédhuzárórnagy, az OMGE. tagja, életének 53-ik évében meghalt Varsolcon.

Kedvezményes áru keltetőgépek. A földművelésügyi kormány a mesterséges keltetés általánosítására felhatalmazást adott a Baromfi-tenyésztők Országos Egyesületének 26 Cyphers-keltetőgép kedvezményes áron való kiosztására. A kormány azt célozza, hogy a mesterséges keltetés mint a többtermelés egyik módja, minél szélesebb körben elterjedjen. Ezért azt szeretné, ha a kedvezményes áron kiosztott gépek olyan lelkes tenyésztők kezébe kerülnének, akik környezetre gazdasági szempontból vett vezető befolyást gyakorolnak és oly viszonyok közt élnek, amelyekbe e géppel való keltetés és a velejáró nevelés beleillik, mert a sikertelenség mindig lelohasztó hatással van nemcsak magára a kezelőre, hanem a vele személyes érintkezésben levő közönségre is. A kedvezmény abból áll, hogy a gépek árjegyzéki árának 40%-át a földművelésügyi kormány viseli, 60%-a pedig az illető kezelő terhel, amihez még a szállítási költségek járulnak. Részletfizetés ez alkalommal nem engedélyezhető s az ár 60%-a vagy előre beküldendő, vagy utánvételezhető. Miután a tenyésztési évad már közeledik, az egyesület már most felhívja a tenyésztőközönség figyelmét erre a kedvezményre s felkéri az érdeklődőket, hogy legkésőbb február 20-ig szíveskedjenek kérvényeiket az egyesület címére (Üllői-ut, Köztelek) benyújtani, mert a később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek. A kérvényben körülírandó a mesterséges keltetés népszerűsítésére alkalmas helyzet és feltüntetendők a sikeres csibenevelésre alkalmas viszonyok. Kiosztásra kerül 15 drb 1-es és 11 drb 2-es számú Cyphers-gép. Előbbiekbe 100—120, utóbbiakba 200—220 drb tojás fér be. Az ár készpénzfizetés mellett esomagolással az 1-es számú gépeknél 276 K., a 2-es számú gépeknél 356 K. Így tehát a fizetendő 60% kitesz az 1-es számú gépeknél 165 K. 60 fillért, a 2-es számú gépeknél 213 K. 60 fillért.

A cukorgyár köteles a romlott répát is átvenni. Több oldalról kapjuk a panaszokat, hogy egyes cukorgyárak vonakodnak a fagyott vagy romlott répát a gazdától átvenni s illetve erre csak nagy árlevonások mellett hajlandók. Ezzel szemben figyelmeztetjük a gazdaközönséget, hogy a cukorgyárak kötelesek a cukorrépat akkor is átvenni, ha az cukorgyártásra nem alkalmas, hanem csak szárított répaszelelté dolgozható fel. Amennyiben tehát egyes gyárak az

az ilyen répának a szerződészerü áron való átvételét megtagadnak, forduljanak az érdekelt gazdak panaszszal a földművelésügyi miniszterhez.

A Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület január hó 14-én tartotta rendes évi közgyűlését *Szontagh* Jenő főispán és egyesületi elnök elnökléte alatt. Az évi jelentést *Ujhelyi* Imre akadémiai igazgató, egyesületi felügyelő mutatta be. A közgyűlés elhatározta, hogy ez évben is bikaárverésein a községek részére 5% engedményt ad. Ujhelyi igazgató a sertésenyésztésre hívta fel az egyesület figyelmét, különösen a yorkshirei és linkoln-keresztezéseket ajánlva a tenyésztők részére, egyben hangoztatta, hogy ezek a szapora és gyorsan fejlődő fajták jobb táplálást igényelnek, de meg is hálálják azt. Az állatdíjazások ez évben az állami támogatás megvonása miatt elmaradnak. Beszámolt az egyesület a tejelőversenyekről, a tejértékesítésről és sajt készítéséről. A tej az elmúlt évben is jobban értékesült sajtunk feldolgozva. Az „Ovári“ sajt gyártása mellett a mosonmegyei puha csemege-sajt készítését is figyelmébe ajánlotta a tej-szövetkezeteknek, mert így még jobban értékesül a tej. Jutalmazásokat, segélyeket és takarmánymagvak kedvezményes beszerzését tárgyalta még az évi közgyűlés, végül a kisgazdák között bevált és hasznos gazdasági eszközöket sorsoltak ki.

Tenyészbikaárverés. A magyaróvári szarvasmarhatenyésztő egyesület f. évi március hó 2-án Magyaróváron az „Arany ökörhöz“ címzett vendéglő udvarán déli 1 órakor tenyészbikaárverést tart, amely alkalommal 20 drb kiváló jó tejelő családokból származó szimmentáli fajtajelleghez tartozó tenyészbika kerül eladásra. Árverésre csak oly állatok állíttatnak, amelyek anyai ágon legalábbis 3000 liter évi tejelést mutathatnak ki. Az eladásra kerülő állatok Levél és Mosonszolnok községekéből valók. Az árverési katalógust, amely az eladó állatok részletes törzskönyvi kivonatait és leírását tartalmazza, február 20-ika után küldi szét az egyesület felügyelősége az érdeklődőknek.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete igazgatóválasztmányi gyűlést tartott *Zselénski* Róbert gróf elnökléte alatt, melynek főtárgya a rézgálickérdés megvitatása volt. *Drucker* Jenő egyesületi igazgató előterjesztette, hogy a földművelési kormány legközelebb felhívást fog kibocsátani az állam rendelkezésére álló rézgálic-készlet kiosztásáról. Több száz vagon rézgálic előjegyzéséről van szó, a biztos mennyiséget, valamint az egységárat azonban a földművelésügyi minisztérium még nem állapította meg. A szétosztás alkalmasint a törvényhatóságok útján történik. Ezzel szemben a Magyar Szőlősgazdák Országos Szövetségének választmánya sürgős felterjesztést intéz a miniszterhez, hogy a rézgálic szétosztását vagy egészen, vagy legalább részben a szövetségekre bizza, mint amelyek a gazdaközönséggel szoros üzleti összeköttetést tartanak fenn. Ugyancsak szóba kerül az ülésen a hadifoglyok kérdése is, kiket az idén a szőlőmunkáknál fokozottabb mértékben kell majd igénybe venni. Ennek érdekében, valamint az iránt, hogy a képzett szőlőmunkások és vincellérek egy része a metszési időnyre hadiszolgálat alól felmentessék, felterjesztést fog intézni a földművelésügyi miniszterhez. Ezután az igazgatóság a szőlőmagvakban rejlő olaj megmentésének kérdésével foglalkozott. Kívánatos, hogy mint Németországban és Ausztriában, nálunk is az Országos Olaj- és Zsírközpont a szőlőmagvakat a termelőktől átvegye, hogy ezáltal is az olajhiányt csökkentse. Ebben az ügyben az egyesület a kereskedelmi miniszterhez sürgős felterjesztést intéz.

Egyéves ménesikók vásárlása. A földművelésügyi miniszter felhívja mindazokat a tenyésztőket, akiknek legalább is négy darab olyan sajátnevelésű egyéves ménesikójuk van, melyek jó vérbeli származásuak, korukhoz képest jól fejlettek, erőscsontuak, szabályos testalkatúak s azokat eladni kívánják, hogy ebbeli szándékukat a helynek, ahol a csikók állanak, valamint

a csikók apai, anyai ágon való leszármazásának, nagyságának, színének és árának pontos megjelölésével a földművelésügyi minisztériumhoz benyújtandó egykoronás bélyeggel ellátott írásbeli nyilatkozatban legkésőbb 1916. évi február hó 10-ig jelentésük be. Az ezen határidőn túl érkező, valamint a felsorolt bejelentési feltételeknek meg nem felelő bejelentések figyelembe vételét nem fogják.

A klórbarium beszerzése szintén nehézségekbe fog eszidén ütközni, mert a készletek fogyóban vannak, aminek nem egy helyen az lesz a következménye, hogy a bogarak a szokottnál nagyobb kárt fognak okozni a répában, amit a drága munkabérekre való tekintettel, kétszeresen fog érezni a gazda. Meg kell tenni tehát már most az intézkedéseket a klórbarium beszerzése érdekében, mert előrelátható, hogy a későn rendelők igénye nem lesz kielégíthető.

Időjárás.

Budapest, jan. 26.

A mostani időjárás gazdasági jelentőségének értékelésére és az értékeknek az ország helyzetét visszasugárzó képpé való egyesítésére teljességgel hiányzik a megfelelő mérték. Az enyheség, amely már hetedik hete tart, az elmúlt héten is (január 20-26) nagyfokú volt. De alig lehet megállapítani, vajjon a vetés pótlása érdekében örüljünk ennek az enyhe és meglehetősen száraz időnek, avagy pedig aggódjunk miatta, mert az enyheségnek visszahatása a növénytenyésztésre teljesen a fejetetejére állítja mindazt, amire a növény a téli évadra természetűl be van rendezve: január derekán alig vagyunk túl és a rügyek jóformán már fakadnak. Mi lesz, ha márciusban, áprilisban szakad ránk egy akarmilyen rövid télies szakasz?

Az elmúlt héten is nappal mindenütt az országban enyhe volt, éjjel pedig mérsékelt fagy járt, hegyes vidékeken inkább és általánosabban, lapályos tájakon gyengén és elég nagy

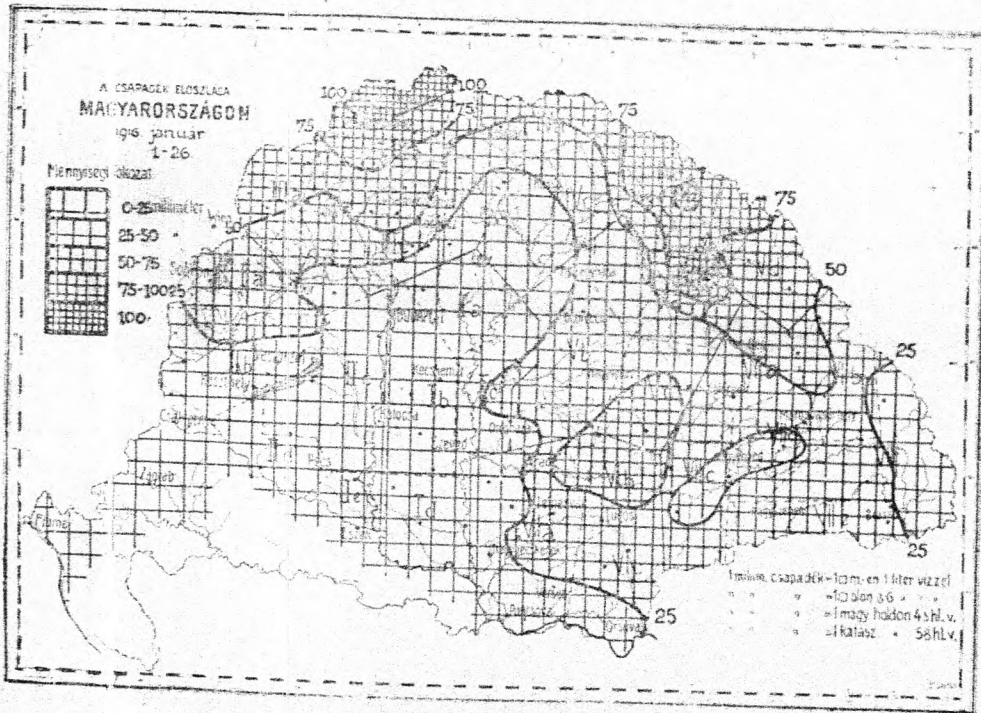
területi kihagyásokkal. Természetes, hogy a levegő nagyfokú enyheségével arányosan magasan áll a talajnak jelenlegi hőmérséklete is.

Csapadék alig volt valami a héten, általában talán 2-3 milliméterrel növelte csak meg az eddigi januári mennyiséget. A szél sem nyugodott úgy, hogy remélhetni, hogy ahol a talaj nem túlságosan vizes, a szikkadás a „tél közepén” is eléggé előrehaladhatott. *Sávoly Ferenc dr.*

Csapadékeloszlás és hőmérséklet.

(1916. január hó.)

Vidék	Rendes havi órájában eső mennyiség 1/1-31	Vályós csapadék 1/1-26 milliméter	Csapadékos napok száma 1/1-26	Rendes havi hőmérséklet °C 1/1-26	Vályós havi hőmérséklet °C 1/1-26	Hó és fagy
I. a	32	22	7	-1.9	2.6	F.iss hó a hegyvidékeken sem esett; a fagy ezáltal is gyenge és gyér volt.
b	32	18	6	-1.4	2.7	
c	32	18	7	-1.9	1.7	
d	33	22	7	-1.1	2.5	
II. a	32	31	7	-1.0	3.8	
b	32	18	6	-0.9	3.2	
c	32	17	6	-1.4	2.7	
d	35	17	6	-1.3	2.8	
e	37	9	7	-1.1	3.0	
III. a	33	57	10	-2.2	2.3	
b	47	74	13	-4.2	0.0	
c	32	44	9	-1.1	3.0	
IV. a	32	47	10	-4.8	-0.8	
b	37	34	10	-3.7	-0.2	
c	34	42	8	-3.3	-0.5	
d	45	84	15	-3.7	-0.7	
V. a	33	55	11	-2.5	-0.7	
b	32	32	7	-2.3	-0.4	
c	34	44	6	-1.7	0.2	
d	54	50	11	-3.3	-1.0	
VI. a	35	20	7	-1.1	2.2	
b	40	49	8	-1.3	2.0	
c	45	30	8	-1.4	2.5	
d	25	40	8	-4.1	-1.5	
e	23	36	8	-4.6	-1.8	
f	24	33	8	-2.5	0.0	
g	25	23	6	-3.9	-0.8	
h	25	40	9	-4.1	-0.6	
i	23	23	7	-4.1	-2.1	

A térkép felosztása vármegyék szerint:

(k. = kelet, ny. = nyugat, d. = dél, é. = észak.)

- I. **Duna-Tisza köze:** a) Heves, Szolnok (Tisza jobbpartja). — b) Pest. — c) Szolnok (Tisza balpartja) Csongrád. — d) Bács.
- II. **Duna jobbpartja:** a) Moson, Sopron, Vas k., Győr, Komárom — b) Vas ny., Zala, Veszprém. — c) Fejér, Tolna, Somogy. é. — d) Somogy d., Baranya ny. — e) Baranya k.
- III. **Duna balpartja:** a) Pozsony é., Nyitra é. — b) Trencsén, Turóc, Árva, Liptó, Zólyom. — c) Pozsony d., Nyitra d., Bars Hont, Nógrád.
- IV. **Tisza jobbpartja:** a) Szepes, Sáros. — b) Gömör. — c) Borsód, Abauj, Zemplén d., Ung d., Bereg d. — d) Zemplén é., Ung é., Bereg é.
- V. **Tisza balpartja:** a) Szabolcs, Szatmár. — b) Hajdu, Békés, Bihar k. — c) Bihar ny., Szilágy k. — d) Máramaros.
- VI. **Tisza-Maros ságe:** a) Csanád, Arad ny., Torontál, Temes. — b) Arad k., Krassó é. — c) Krassó d.
- VII. **Királyhágónál:** a) Szolnokdoboka, Kolozs k. — b) Beszterce-naszód, Marostorda k., Udvarhely é. — c) Kolozs ny., Torda-aranyos ny., Alsófehér ny., Hunyad. — d) Torda-aranyos k., Marostorda ny., Kisküküllő, Alsófehér k. — e) Szabes, Fogaras, Brassó. — f) Nagyküküllő, Háromszék, Udvarhely d., Csik.

NYILTTÉR.

E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

MEGJELENT:

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán az OMGE. igazgatója a GEOSZ. titkára

szervezésében a

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1916. évi folyama.

A „Köztelek Zsebnaptár” huszonegyedik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképpeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaptól és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára 4 kor.

Megrendelhető a

„KÖZTELEK” kiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

A MEZŐGAZDASÁGI IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

káposvári béruradalmában nyugdíj jogosultsággal járó **intézői és segédtszti állás** töltendő be. Előnyben részesülnek olyan pályázók, kiknek cukorrépa-termelésben tapasztalataik vannak. Bizonyítványmásokkal felszerelt folyamódványok a **Mezőgazdasági Ipar R.-T. igazgatóságához**, Budapest, V., József-tér 2. sz. alá küldendők.

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1916. január 26

A betegség neve	Fertőzve volt		Múlteti állapot			
	K.	U.	K.		U.	
Lépfene	71	77	56	62	51	53
Vesztség	277	285	254	266	182	183
Takonykór	27	42	28	43	25	30
Száj- és körömfájás	127	383	122	421	763	7004
Juhhimlő	4	4	5	5	5	25
Ivarsz. hóly. kiütés	3	14	3	14	3	14
Rühkór	351	630	303	548	110	348
Sertésorbánc	15	41	16	41	16	18
Bivalyvész	2	3	2	3	4	4
Sertésvész	222	518	242	560	178	639

Ausztriában 1916. év jan. 19-én fertőzve volt: vesztéssel 41 k. 42 u., takonykórral 25 k. 38 u., ragadós száj- és körömfájással 638 k. 9023 u., sertésvészszel 68 k. 162 u.

Németországban 1916. év nov. 30-án fertőzve volt: takonykórral 110 k. 131 u., rag. száj- és körömfájással 3349 k. 11175 u., sertésvészszel 442 k. 523 u., rag. tüdőlobbal — k. — u.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Napijelentés a gabonátözsderől.

1916. január 28.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Gabonanemekben fizetkötések nem történtek. Az országos rekvirálások folytán az üzlet teljesen szűnhet.

Budapesti takarmányvásár. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Január 28.

Hozatalok és árak.

Szállastakarmányok.	Fizhoztal:	Árak métermázsánként illérekben:
Réti széna I. rendű, ó...	30 szekér	1600—1900
„ „ II. „ „ 6...	140 „	1100—1500
„ „ I. „ „ uj (csak junius-juliusban)	—	—
Réti széna II. rendű uj (csak junius-juliusban)	—	—
Muharszéna	73 „	1700—2200
Lucernaszéna	10 „	1800—2200
Zabos-bükkönyszéna	30 „	1500—1900
Összesen szállastakarmány	283 szekér.	
Átlag 1200 kg. Összes súly 339,600 kilogramm.		

Szalma s alomfélék.

Alomszalma	50 szekér	800—1000
Zsupszalma	10 „	1100—1400
Szalmaszecska	2 „	1300—1400
Rétiszéna III. r. csomagolásra	25 „	900—1000
Összesen szalmaféle	87 szekér.	
Átlag 1100 kg. Összes súly 95,700 kilogramm.		

A vásár irányzata s forgalma: Legtöbb széna érkezett Alsónémedről, Gyónról és Bugyiról. Legtöbb szalma érkezett Üllőről, Ócsáról és Lacházáról.

A kínálat: bőséges volt. A vevők száma: nagy. A kereslet: élénk. Az árak a vásár folyamán nem változtak.

Örlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Az abraktakarmánycikkéi árai a következők voltak Budapestén zsákkal teljes vagonrakomány vételénél 100 kilogrammonként:

Finom korpa	} Határár 18:50 K.
Goromba korpa	
Rozskorpa	
Budapesti gyári repcepegőcsa	51'—52'—
Lukullus maximált ára 100 kilónként	
zsák nélkül helyt gyár vagontelekben	
vasúthoz	42:30—
kicsinyben	43:30—

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok: A zsiradéküzlet az utolsó jelentési időszakban nem mutat fel lényegesebb változást. Az irányzat nyugodt volt, az árak a múlt héthez semmiképpen sem változtak és így disznózsír továbbra is csak a maximális áron volt kisebb tételekben kapható, míg a szalonna ára valamivel a maximális határ alá ment. A bécsi sertészsír lánynább irányzatú lefolyása a zsiradékpiacot nem igen befolyásolta.

A budapesti tojástözsde árjegyzései.

1916. január 27.

Tiszavidéki eredeti	190'—	K.
Kosáráru (7 1/4—7 1/2 darab 1 K.) átszámitva	192'—198	64 K.
Irányzat: tartózkodó.		
Időjárás: enyhe.		

A szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten a helyzet nem változott. Az ország minden részéből tömegesen érkeztek rendelések és jelentek új vevők és sürgősen kerestek finomított szeszt, azonban az igényeket keptelen a kartell kielégíteni, sőt meg a korábbi és régi előjegyzéseket e héten sem lehetett részletekben mind leszállítani.

A vevőknek egy része az újonnan bejegyzett kartellenkülvül szesz-, likőr- és rumgyaráknál vásárolt kész rumot 5—5 1/2 koronáért és így segít magán, különben keptelen volna a vevőkörét csak részben is kiszolgálni.

Finomított szeszt a kartell 360—370 K.-ig jegyez, míg ellenben vidéki kartellenkülvül finomított részéről e héten sem volt nagyobb tételekre ajánlat.

Denaturált szeszben nagy a kereslet és nagyban 135 K.-ig, kisebb tételekben 140 K.-ig jegyez.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyerszesz e héten gyéren volt ajánlva és a kínált tételek a teljes maximális árnban találtak vevőre.

A sertésüzlet heti szemléje.

(Az Országos Sertésüzlet Egyesületi heti jelentése.)

1916. január hó 23.

A hét legelején a sertésvásárok irányzata lánynha volt csökkenő árak mellett. Keddtől kezdve a kisebb felhajtások folytán a vásárok megélnékültek s az árak szilárdabakk lettek. A ferencvárosi sertésvásáron, ahová az elmúlt héten 4:09 darab sertést hajítottak fel, átlag 20 filléres áremelkedés volt észlelhető s különösen a hét vége felé az irányzat megélnékülően szilárd volt. Fiatal I. r. zsirsertés 550—570, II. r. 540—560, Öreg I. r. 520—540, II. r. 510—520 filléren kelt el. A bécsi vásár kisebb felhajtás mellett (5539 drb) élénk-bb hangulatban folyt le és az árak elsőrendű zsirsertésre 10—20 (10—520, kivételesen 580 f.), könnyebb minőségekre 20—30 fillérel emelkedtek. Nevezetesen 15—20 f., az összes többi minőségűek 3) fillérel drágultak. A soványsertés-üzlet irányzata teljesen változatlan s az árak is nagyjában megtartották mult heti nivójukat.

Budapesti lovásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. január 27.

Főlhajtattott:

Főlhajtattott:	Arak
Jobb minőségű hátszló és csikó	15 drb 740—1800
Könnyű kocsiló (jukker)	74 „ 960—1400
Nehéz kocsiló (hintós)	83 „ 1200—2650
Igás kocsiló (nyugati vér)	66 „ 1100—2750
Igás kocsiló könnyű	178 „ 540—720
Fuvaroslovak	54 „ 380—530
Parasztlovak	42 „ 160—400
Alárendelt minőség	1:2 „ 76—500
Összesen	664 drb
Eladatlan maradt	353 drb

Irányzat: élénk. Székesfővárosi levágásra vásárolt 112 darabot 200—400 K.-ig.

Budapesti szurómarhavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. január 25.

Arak:

Főlhajtattott:	(kilogrammonként élő-súlyban fillérekben)
Magyarországból élő borjú	131 drb 280—326 250—276
„ rugott „	7 „ 140—212
Összesen	138 drb

Irányzat: lánynha volt, az árak 10—20 fillérel hanyatlottak kilogrammonként.

Budapesti juhvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. január 24.

Főlhajtattott:

Magyarországból	1309 drb juh	27 drb kecske
Szerbiából	— „ juh	— „ kecske
Összesen	1309 drb juh	27 drb kecske
Eladatlan maradt	— drb juh	— drb kecske

Á r a k
(kilogrammonként élő-súlyban, korona értékben).

	kg.	páronként
Hízott ürü	220—230 fill.	kor.
Feljavított juhok	220—230 „	„
Kiverő juhok (anya)	130—170 „	„
Kisorolt kosok	— „	— „
Durvaszörü	150—160 „	„
Kecskék	148—150 „	„
Bárányok	— „	— „

Irányzat: élénkebb volt, jobb minőségek ára 6—8 fillérrrel kilogrammonként javultak.

Budapesti vágómarhavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. január 27.

Főlhajtás összege:

Főlhajtás	Minőség szerint:
Uj felhajtás	2203 drb
Mult vásárról visszamaradt	— „
Összeg	2203 drb
Eladatlan vágóhidra	—

Származási hely szerint:

Magyar eredeti	Nem szerint:
Magyar tarka	641 drb
Bivaly	1541 „
Dáni	21 „
Ausztriai marhák	— „
Összeg	2203 drb

Minőség szerint:

Elsőrendű hízott	67 drb
Másrendű	2073 „
Alárendelt minőség	36 „
Növendékmарha	6 „
Bivaly	21 „
Összeg	2203 drb

Á r a k

(100 kg.-ként élő-súlyban minden levágás nélküli állatokban.)

1916 január 27.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hízott ökör	240—298	240—278	180—238
Tarka hízott ökör	300—325	50—298	190—248
Konzerv ökör	—	—	—
Tehén	260—300	214—258	170—212
Bika	264—300	232—262	200—240
Növendékmарha	—	170—240	—
Bivaly	—	140—240	—

Irányzat: kezdetben élénk volt, később ellanyhult, az árak változatlanok maradtak.

Budapest-ferencvárosi zárt sertésvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. január 27.

Heti felhajtás összege	Érkezett vagon	Érkezett összesen darab	Eladott	Eladatlanul maradt
jan. 21-től	289	9211	8879	1068
jan. 27-ig				

Napi árak fillérben

N a p	Öreg nőstény páronként 250—300 kg	Páronként 300 kg-ot felel	Páronként 280—300 kilogramm	Könnyű 220 kg.	Húsov fajta
1) jan. 21.	510—520	560—570	550—580	540—560	—
jan. 27.	500—510	550—570	550—580	520—550	—

1) Az árak élő-súlyban páronként 45 kg. élő-súly és 4% levonással, kilogrammokban értendők.

Irányzat: lánynha, az árak 10—20 fillérrrel hanyatlottak kilogrammonként.

Választási malacok kerestetnek!

Keresek azonnali vagy későbbi átvételre 8—12 hetes választási malacot, 100 darabos falkától egész 1000 darabig.

Értesítések BRILL LAJOS sertésbizományoshoz, Budapest, VIII., Kenyérmező-utca 6. sz. alá kéretnek. Telefon József 31-77

Soványsertés-árak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete jelentése.) 1916. január 28.

Table with columns for weight (kilogramm), price per kilogram (fillér), and quantity. Rows include 'Sertésvészen átment sertések' and 'Sertésvészen át nem ment'.

Árak élősúly kilogrammonként 4% engedménnyel. Irányzat: lanya.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítási Úr Rezső sertésbizományostól [VIII. kerület, Népszínház-utca 22.] a „Köztelek” részére.)

Table with columns for weight (kilogramm), price per kilogram (fillér), and quantity. Rows include 'Sertésvészen átment sertések' and 'Sertésvészen át nem ment'.

Árak élősúlyban kilogrammonként 4% engedmény. Irányzat: lanya.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányái sertéshizlaltó telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányái szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendő.)

Table with columns for weight (kg), price (fillér), and quantity. Rows include 'Óreg nehéz páronként', 'Óreg közép', 'Fiatal nehéz', 'Fiatal közép', 'Fiatal könnyű'.

A hizott sertésüzlet irányzata: lanya.

Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területéről is szabadon szállíthatók. A felküldési szándék a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbaigazítással.

Jelentés a f. évi január 22-én Bécs-St. Marxon megtartott szabad marha- és vesztegvasárról.

Felhajtott a szabad marhavásárra:

Table with columns for animal type (őkor, bika, tehén, bivaly) and quantity (darab).

Felhajtás a vesztegvasárra nem volt.

Oszályozás.

Table with columns for 'Szabadvásáron' and 'Vesztegvasáron', listing quantities for 'Hízómarha' and 'Csontosmarha'.

Irányzat: lanya, mert a vásárosok, épp úgy a konzervvásárlók részéről igen kevés vásárlások eszközöltettek, így csak a múlt hétfői árak mellett fordultak elő az eladások.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. január 25.

Table with columns for 'Félhajtás' and 'Szarmazás szerint', listing quantities for 'Hússertés' and 'Zsirsertés'.

(Árak kilogrammonként élősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Table with columns for animal type and price per kilogram (kiv.). Rows include 'Elsőrendű magyar zsirsertés', 'Középsertés', 'Óreg sertés', 'Könnyű és szedett sertés', 'Süldő (lengyel, erdélyi)'.

Irányzat: a kínálat úgy a zsirsertéseknél, valamint a hússertéseknél sokkal nagyobb volt, mint a múlt keddi vásáron, ennek folytán az irányzat igen lanya. Elsőrendű zsirsertés 30-50 fillérről, a többi minőségűeknél egész 60 fillérről olcsóbb lett. Hússertéseknél pedig 40-60 fillérről szintén olcsóbb lett.

Bécsi szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. január 27.

Félhözatal:

Table with columns for animal type and price. Rows include 'Magyarországból élő borjú', 'Magyarországból leölt', 'Ausztriából élő', 'Ausztriából leölt', 'Magyarországból leölt bárány', 'Ausztriából leölt', 'Magyarországból „zsirsertés’', 'Ausztriából „hússertés’', 'Magyarországból leölt juh', 'Ausztriából leölt'.

Összesen 7687 db.

Irányzat: lanya. Borjúk a multheti árakat megtartották, csak a harmadrendű borjú 12-16 fillérről olcsóbb lett. Sertéseknél, tekintettel az élősertés ár hanyatlása miatt, a zsirsertés 30-40 fillérről, hússertés pedig 20-30 fillérről olcsóbb lett.

Bécsi juhvásár.

1916. január 27.

Felhajtás nem lévén, juhvásár nem tartatott.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1916. január 24.

Felhajtás összege: Minőség szerint:

Table with columns for 'drb' and 'Minőség szerint'. Rows include 'Hízott s legelőmarhában felhajtás', 'Csontozni való marhában felhajtás', 'Összesen', 'Eladatlán maradt'.

Szarmazási hely szerint:

Table with columns for 'Magyarországi', 'Galíciai és bukovinai', 'Oszták tartományokból', 'Boszniai', 'Összesen' and 'Nem szerint: Ökör', 'Bika', 'Tehén', 'Bivaly', 'Összesen'.

(Árak 100 kilogrammonként élősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

1916. január 24. I. rendű II. rendű III. rendű

Table with columns for animal type and price. Rows include 'Magyar hizott ökor tarka', 'Galíciai hizott ökor', 'Tarka hizott ökor', 'Bikák', 'Hizott tehén', 'Legelőmarha', 'Kiszáradék hizó ökre', 'Csontozni való marha', 'Bivaly', 'Konzerváru (solt)'.

Irányzat: a felhajtás valamivel nagyobb volt, mint a múlt hétfői vásáron. Irányzat lanya, prima ökorok a múlt hétfői árakat megtartották. Bika, tehén és csontosmarha 10-12 K.-val olcsóbb lett.

Szerkesztői üzenetek.

S. M. Czere. Az egy- és kétéves borjú tápszükséglete a fajta fejlődési gyorsaságától függ, vagyis a lassan fejlődő szürke marha borjai kevesebb táplálékanyaggal érik be, mint a gyorsabban fejlődő borzderes marha borjai, ezek pedig kevesebb, mint a vöröstarka marha borjai s így tovább, amennyiben tudunk a shorthorn borjunak legnagyobb tápszükségletéről. Múltán a jelen esetben nem tudjuk, hogy milyen borjúkról van szó, csak némi tájékoztatást az így jelezte, hogy a csak némileg gyorsabban fejlődő egyéves borjuval minden 100 kg. élősúlyra s naponta mintegy 1.5 kg. zabosbúkkönyzsena, 0.4 kg. tengeridara és 1 kg. nyers burgonya, vagy 2.5 kg. takarmányrépa volna etetendő. A kétéves borjú pedig ugyancsak 100 kg.-ként körülbelül 1.2 kg. zabosbúkkönyt, 0.2 kg. tengeridarat és 1.5 kg. nyers burgonyát, vagy 4 kg. répát kaphat. Azonkívül természetesen szalma és polyva is etethető. A marha számára fölösleges a burgonyát főzni. — Rézgálciáról a földművelésügyi miniszter fog lehetőség szerint gondoskodni s a beszerzési módokat a hivatalos értesítés vétele után nyomban közzéteszi. Cs. I.

B. I. Galgóc. 1. A szalmakazal köbtartalmának a kiszámítására többféle mód ismeretes, melyek a „Köztelek Zsebnaptár”-ban mind megtalálhatók. A kiszámításnak legegyszerűbb módja szélesség, magasság, hosszúság szorzatából 20-25% levonása után nyerjük a kazal köbtartalmát.

2. Egy köbméterben van őszi szalmából 65-75 kg., tavaszi árpaszalma 60-75 kg., árpásbúkköny 80 kg., zabszalmából 65 kg., polyvából 180-250 kg.

3. A bíróság előreláthatólag arra az állápontra fog helyezkedni, hogy a hiányzó szalma vagy természetben pótolassék, vagy a mai beszerzési ár adassék kárpótlásul. O. J.

S. Ö. gr. A tölgy kérgének hántását legcélszerűbb a tölgy rügyfakadása után, annak első lombfejlődése idején, mi az éghajlat s a kérdéses erdő kitétsége szerint április hó második és május hó első felére esik, megkezdeni s lehetőleg nagyobb munkaerővel 4-6 hét alatt befejezni. A tölgy béja egyrészt ebben az időszakban legkönnyebben hántható, csersavban ilyenkor a legzsigorogtabb s másrészt — mi a jövő erdő megmaradásának biztosítása érdekében igen fontos — az ilyenkor vágott erdőben fejlődő sarjak az őszi fagyok beálltáig kelőleg megfásodhatnak. A tavaszi nedvkeringés megindulása előtt a kérget hántani nem lehet. Egy üm. hántott fűrész (vargafa) egész biztonsággal 75 kg., tehát 1 örlől 3-4 százaz kéreg nyerhető. A tölgy kérgé a legutóbbi időben igen drága volt, de most, hogy a balkáni vasút forgalmának átadották, a keleti tartományokból a tölgy kérgénél jobb eszterőanyagok (aleppo, gubacs) beoztala elé akadály már górdulni nem fog, mely körülmény máris a kéreg árnyatlását vonta maga után, de azért métermázsája még ma is 18-20 K.-val értékesíthető, mi 1 örl vargafáról nyerhető százaz kérgénél (3-4 54-60 K. E kéregnek előállítására, szárítására, kezelésére költséges, de ezek betudásával 1 örl vargafáról származó kéregért 40-50 K.-t lehet kérni abban az esetben, ha a mai kereskedelmi árak megmaradnak. Mindenesetre ajánlatos a piac áralakulását figyelemmel kísérni, nagyobb kéregtermelő és értékesítő cégektől e kéreg áránálót kérni s ebből a tőrra következtetve az alkalmat megkötni. B. Ö.

H. S. Ujmajor. Magyar guiyákból a jobban tejele tehéneknek a keresztezése a mai viszonyok között külföldi tehenekhez képest sokkal előnyösebb. Magyar tehénekre szimmentáli bikákat többé fel az országban alkalmazták már. A keresztezési termékekből egészen jó hízó és igavonó állatokat kaptak. Rendszerint azok tejeleési eredményei is jobbakká válnak a keresztezés után. Ha a keresztezési termékektől tejet is várunk, úgy a keresztezéshez szánt bikát lehetőleg a jó tejeleő családokból kell választanunk. Az utolsó magyar keresztezéssel a kisjenői József főhercegi uradalom foglalkozott. Ezek az utieniek a borzderes fajtahoz tartoznak s a keresztezési eredmények elég szépek, elég jók. A keresztezés sokkal könnyebben sikerül borzderes és magyar között, mint a szimmentáli és magyar között. Sokkal hamarabb lesz egyöntetűvé az állomány, mint a szimmentáli és magyar keresztezésnél. Tekintettel azonban mégis arra, hogy a tenyészküret Keszthely vidékén inkább a szimmentáli, ajánlatosabbnak látszik a szimmentáli magyar keresztezés, mint borzderes és magyar közti keresztezést folytatni. U. I.

U. A. Székelyudvarhely. A répmag évről-évre veszt csírázóképeségéből, az 1914. évben termelt répmag azonban még nem olyan régi, hogy vetőmagnak ne volna használható. Szükségedék abból mintát küldeni be csíráztatás végett a kolozsvári magvizsgáló állomáshoz már azért is, mert csakis a csíráztatás eredménye alapján lesz megállapítható, nem kell-e több magot vetni, mint rendszeren. A vizsgálat díjmentes. H. D.

Sz. F. Tál. Maglóhere cséplésére bérbeadott gép után egy napra 50-60 korona, vagy 4-5% cséplőrészt kérhető minden 100 kilogrammból. O. J.

G. és Tarsai. Kétköz. Az összegyűjtött csontok értékesítésére nézve forduljon az Első Pesti Spódium- és Enygyvár R.-T.-hoz (IX., Csont-uca 2.). A gyár az összegyűjtött csontokat minden alkalommal megveszi. W. I. dr.

Advertisement for 'VÉDJÜK MEG A MAI ÉRTÉKES ÁLLATÁLLOMÁNYT!' featuring 'borjutüdőlob és borjuvérhas ellen.' It promotes a vaccine from the 'Jenner-Pasteur Intézetben'.

Egyelőre 10% február elsejétől

- az áremelés, mert az összes zsiradékok, csomagolóanyagok, üveg stb. óriási mértékben drágultak, Az új detailárak Auszriában és Magyarországon minden gyógyszerárban és drogériában a következők:

Lysoform eredeti zöld üvegekben:

100 gr.	250 gr.	500 gr.	1000 gr.
Kor. 1.—	2.—	3.50	5.50

Lysoform-szappan elegáns dobozokban darabonként K 1.60

Fodormenta-Lysoform szájviz üvegenként .. K 1.60

Lysoform-készítményeket csakis **eredeti** csomagolásban, az ismert védjegygyel vásároljon!

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyár, Ujpest.

Deering-féle marokrakóaratógépeket, fűkaszálógépeket,

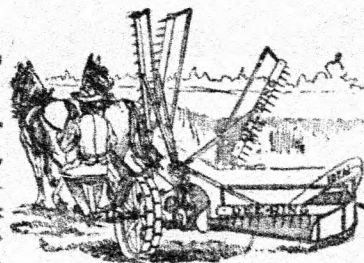
ezekhez szükséges

köszörülőeszközöket,

Deering-féle

gyűjtőgépeket és négyzetes tengeriültetőgépeket,

a tengerimiveléshez felette előnyös amerikai Weedereket, az amerikai Planet kapálógépeket helyettesítő és ezeket minden tekintetben felülmúló

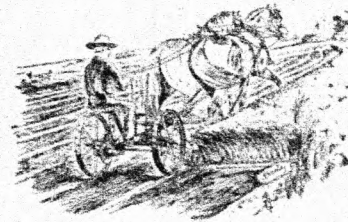
Sack-féle HH2-jegyű kapáló- és töltetőgépeket,

ugy különféle valódi

Sack egyes és többvasu ekéket,

az egyes ekékre alkalmazható

grubber- és extirpátor-szerelvényeket, sorba-vetőgépeket és boronákat,

valamint

motor után akasztható kitűnő négyvasu Sack ekéket,

a mai viszonyokhoz képest mérsékelt áron ajánl és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára,

BUDAPEST, V., Vilmos-császár-ut 52. szám.

ELFER M. olajgyára, WIEN, I., KRUGERSTRASSE 3.

előnyös áron azonnal szállit:

gépolaajat,

hengerolaajat,

gépzsirt,

benzint,

petroleumot,

nyersolaajat motorhajtásra,

kocsikenőcsöt.

Tessék árajánlatot kérni! :: Magyar levelezés!
Raktár az ország számos nagyobb városában.

Szolinszky Jenő és Tsa

bérszántóvállalat

Budapest

VII., Damjanich-utca 58.

Telefon: József 51-52.

6121

140 magyar hold tisza tölgyfaerdő

tarolás esetleg két évre kiterjeszhető vágási időtartammal
Abauj-Szemerén országot mentén

eladó.

Vasutállomás a közelben. Ajánlatok az Uj-
aradi uradalomhoz, Ujarad intézendők.

6172

Gőzekeüzemünk

(John Fowler & Comp. gyármánu gépek)
ez év tavaszán néhány ezer hold

gőzszerelést

még felvállal,

Közelebbi adatokkal szolgál az igazgatóság Nyitrán.
Felvidéki Parcellázó és Gazdasági R.-T. Nyitra.

Minden modern gazdának el kell olvasnia:
Zachara Lajos:

Az elektromosság a mezőgazdaságban

című most megjelent szakművét.

Ára füzve 3 korona, kötve 4 korona.

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésben, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Fekete kocsikenőcs	pr. 100 kg. K	70-
Prima gépszir	" " "	140-
hordóstól együtt mérve.		
Gépkénőolaj nagyobb gépekhez	" " "	140-
Motorkenőolaj	" " "	150-
Dieselmotorhengerolaj	" " "	240-
Gőzhengerolaj	" " "	240-
Gőzekehengerolaj	" " "	250-
minden ingyenhordóban, eredeti Tara levonással.		
Fehér benzol	" " "	65-
fahordó 14 korona, vashordóra betét 50 korona.		

Kölcsön vagon- és kazalponyvak.

FENYO BÉLA műszaki nagykereskedő. Telefon
BUDAPEST, V., Csáky-u. 43. Interurbán 121-64.

GÖRPÁLYAANYAGOK

mint: sinek minden szelvényben, hozzávaló kötanyagokkal, fordító-
korongok, szilárd- és hordozható váltók, vasbillenő-, gazdasági-,
bánya- és erdei kocsik minden nyomtávolságra, kerékpárok és az
összes kocsialkatrészek, készen felszerelt

hordozható vágányok, valamint mozdonyok

minden nyomtávolságra **új és használt** állapotban
ugy **vételre**, mint **bérletre**, legjutányosabb árak és feltételek
mellett azonnali szállításra beszerezhetők

SCHLESINGER ALAJOS gépgyárában
Budapest, V., Váci-ut 32. szám.

6131

Egy nagyobb és egy kisebb birtok megvételre Kerestetik

Ajánlatok a terület, vételár és telekkönyvi terhek megjelölésével az **Industria
Bank Részvénytársasághoz**, Budapest, VIII., József-körút 70. szám alá
intézendők.

6176

Veszek

300-400 drb miskárolt és vészelt urasági

süldőt

körülbelül 10 hónaposat, hizlalási czélokra.
Ajánlatokat **Kovács Pál** névre
kérek a Köztelek kiadóhivatalába.

6170

AZONNAL SZÁLLITUNK KÉTRENSZERU

GÖZEKÉKET EKÉKKEL, HÁLÓKOCSIVAL, RIGOLEKÉVEL

stb. teljesen felszerelve,
készpénzfizetéssel vagy
kedvező hosszabb évi
részletekre. A kevésbé
használt gépek üzemben
bármikor megtekinthetők
A gépekhez személyzetet
állíthatunk

6124

Ajánlatok intézendők:
A KOMÁROMVIDÉKI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.-HOZ, KOMÁROMBA.

Aratógéptulajdonosoknak nagyon fontos!

Ajánlunk manilla és cérnázott

kévekötfonalat

továbbá elsőrendű svédországi **részgállcot**,

és elsőrendű **Raffiát**, továbbá ajánlunk amerikai és belföldi

gép- és motorkenőolajakat, nyersolajat,

benzint, motor- és autóbenzint, petróleumot, valamint

mindennemű műszaki cikkeket.

HALÁSZ és TÁRSA

műszaki vállalata,

DUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 8. sz.

Telefon: 144-2.

6134

Legújabb szerkezetű államgépgyári
Kétgéprendszerű
GŐZEKÉK

Árajánlatokkal és felvilágosításokkal szívesen szolgál

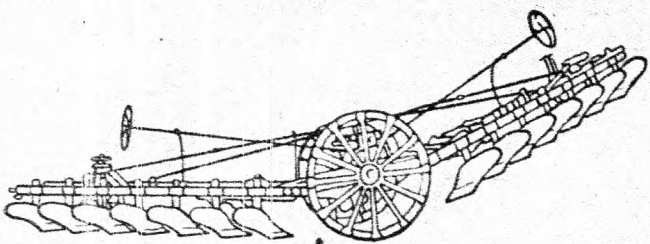
A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest,

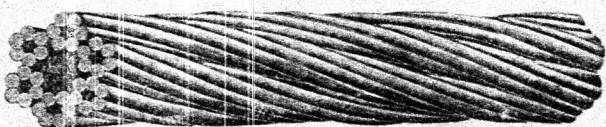
Vilmos-császár-ut 32.

„RESICAI ACÉL“

ekék, boronák, kapák, hengerek és egyéb elsőminőségű talajművelőeszközök.
Gőz- és traktor-ekékhez való ekeszerelvények.

7 vasu antibalance billenőeke.

Kladnoi gőzekekőtelek.

Részletes ajánlattal szolgál az

**Á. V. T. VÁRBOKSÁNI GAZDASÁGI
GÉPGYÁR VEZÉRKÉPVISELETE**
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA I. SZÁM.

KÉTGÉPRENDSZERŰ „ASTRA“ szántóekével bérszántást vállal a békási uradalom.

500 kat. holdnál kisebb ajánlatok el
nem fogadtatnak. Posta: Mezőlak,
Veszprém megye.

6173

Eladó

legprimább, jelenleg páronként körülbelül 220 kilós,
majdnem 2 éves herélt, miskarolt, véssen átment

300 darab mangolica malac

Megtekinthető és megvehető a vejtei gazdaságban. Áruk
5 korona 20 fillér. Vasutállomás **Vejte** (Temes megye),
hol kívánatra vevőt kocsi várja.

Levélcím: **Kovács József** ispán, **Vejte**, Temes m.
Sürgönycím: **X. P. Kovács** cseredi pusztá, **Vejte**.

6177

Préselt szalmát vásárol

vagonba rakva ab vasutállomás
nagyobb vagonmennyiségben és
mielőbbi ajánlatokat kér

Landeskulturinspektorat
der k. k. Statthaltereii
Graz.

6166

FŐURI URADALOM FELÜGYELŐJE

budapesti székhellyel elvállalja gazdasági számadások szám- és
szakszerű revízióját, üzemtervek és jövőbeli számítások elkészí-
tését, gazdasági üzemek és birtokok ellenőrzését, birtok- és leltár-
becsléseket, szakértői megbízásokat, uradalmak budapesti képviselő-
tét és minden e szakmába vágó munkák lelkiismeretes és felelősség
melletti elvégzését mérsékelt díjazás mellett.

Szives megkeresések „**Megbízható 6168**“ címen a kiadóhivatalba kéretnek.

6168

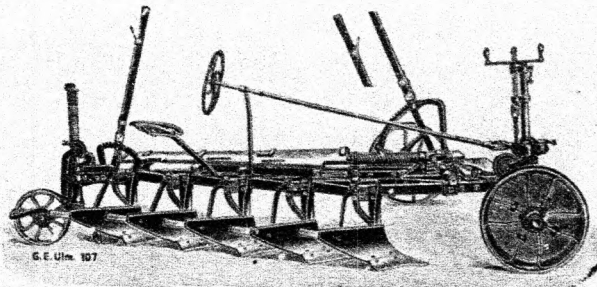
SZÁMTARTÓ,

teljesen hadmentes, kiváló adminisztratív erő,
állását változtatni ohajtja. Szives megkeresések
„**Megbízható 517**“ jelige alatt e lap kiadó-
hivatalához kéretnek.

517

A világhírű „EBERHARDT“ ekegyár traktorüzemhez való ekéi a legjobbak!

Mert: teljesen kovácsolt acélból készülnek, tehát
aránylag könnyű súlyuk mellett szerkezetük rend-
kívül szilárd,
vondóerőszerűségük a legminimálisabb!
kezelésük könnyű és egyszerű!
az egész eke egyszerre könnyen kiemelhető!
nincs eltörődés!
a szántás egyenletes!
a talaj megművelése és porhanyítása az elismert
legjobb!
bármily talajnemhez és szántási mélységhez speciális
ekék szállíthatók!

Minden traktortulajdonosnak érdekében áll a birtokában
lévő traktor gyártmányának és erejének, továbbá a talajnem
és a kívánt szántási mélység megnevezésével bekérni az
árajánlatot, valamint „EBERHARDT“ összes motorekéiről
szóló részletes árjegyzéket, melyekkel készséggel szolgál az

**EBERHARDT TESTVÉREK, ULM a. D. eke-
gyárának magyarországi vezérképviselete:**
Drescher Gyula, Baja.

Komoly vételzándéku gazdaságoknak kívánatra próbaszántásra is lesz szállítva!

Felhívás a gazdaközönséghez!

A nyersanyaghiány mind nehezebbé teszi a gyártást, ezért ajánljuk, fedezze mindenki előrelátható tavaszi szükségletét

tejszállító Kannákban,
tejhűtőkben,
főlözőgépekben,
vajköpülőkben, stb.

saját érdekében már most.

ALFA-SEPARATOR R.-T.,
Budapest, VI., Lomb-utca II.

Legmagasabb árakon vesz, mintázott ajánlat alapján

lóherét, lucernát, baltacim- és egyéb gazdasági magvakat

FÖLDES GYŐZŐ bizományi irodája,
BUDAPEST, V., BALVANY-UTCA 8. SZÁM.

Telefon: 141-16. ◀ Táviratcim: Földesur Budapest.

Ugyanezen magvak, nemkülönbén **I-a raffiaháncs** és eredeti Sachs-féle quedinburgi, szavatolt fajtiszta és csiraképes **répamagok**, azonnali szállításra kaphatók.

Eladó

8 darab 1½-2 éves simmenthali tenyészbika
7 darab 1½-2 éves montanfoni tenyészbika
2 darab 1½-2 éves berni tenyészbika
valamint egy darab 4 éves ardeni tenyészmen.

Bővebb felvilágosítással szolgál a
FORNAI GAZDASÁG
központi irodája, BUDAPEST, Arany-János-u. 16.

HADIFOGLYOK RÉSZÉRE

a legolcsóbb reggelit és vacsorát szolgáltatja a

„Szövetség-kávé cukorral“

◀ különként 3 kor. ▶

FELLNER GYULA, Budapest, V., Lipót-körút 9. sz.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Vegyvizsgáló Allomása
Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Talaj, trágya, abrak, viz, szén, répa, valamint minden egyéb gazdasági és ipari vegyvizsgálatok.

■ Szakvélemények mezőgazdasági vegyipari kérdésekben OMGE. tagoknak az állami díjazásból 10% engedmény. ■

Vizes talajok felfásításához ajánljuk a hároméves, erős

populus canadensis

csemetéket: ezer darab ára 60 K, 10-12 éven belül eladó haszonfát szolgáltat. A fája gyufagyártáshoz nagyon kerestetik. Dunakisvársányi Faiskola.
Iroda: Budapest, VII., Thököly-ut 109. szám.

HUNGÁRIA LÓHUSCSARNOK KOLOZSVÁR MALOM-UTCA 8. SZ. TELEFON 1081.

Villanyerőre berendezett hentesárnyára ajánl a nagyobb mennyiségű fogyasztóknak

kétszerfűstölt szárazkolbászt (eláll hetekig) kg.-ként 2-60 K
prima szalámit kg.-ként 4-50

a megfelelő összeg előzetes beküldése ellenében. Próbamegrendelés 5 kg.-os postacsomagokban pontosan eszközöltek. Jó husban levő vágólovakat a legmagasabb napiárban vesz.

Tengericsutka- és csutkástengeri- őrlőgépeket

óriási munkabírással s elpusztíthatatlan tartóssággal, továbbá ezekhez való szárítótelepeket szállít

TARJÁN ÉS TÁRSA CÉG BUDAPEST, V., CSÁKY-U. 8. Telefonszám 77-13.

Telivér szimmentáli bika

országosan törzkönyvezett apától-anyától származó 3 darab, 21 hónapos, eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál

Perger Ferenc ispán, u. p. Kál. Heves megye.

Kívánatra Kálkapolna vasútállomáson kocsí vár.

A Békéscsabai Sertéshizláló Részvénytársaság Békéscsaba hízalótelepén mintegy

1000 vagon sertéstrágya

jutányos áron eladó. Érdeklődőknek a társaság készséggel nyújt felvilágosítást.

BUDAPEST
Népszínház-u. 22.

Rövidített sürgőnyclimem:
Sertbizmány
BUDAPEST

TELEFON:
József 22-41.

Sertéstenyésztők és sertéshizlalók!!

Ha jószágukat értékesíteni kívánják forduljanak bizalommal

URL REZSÓ sertésbizományi céghez.

Vevők állandóan előjegyezve!

A munkáltatási idejére ajánlunk elsőrendű pestvárosi fehér tábla- és kítőnő vidéki perzselt

munkásszalonnát,
valamint pestvárosi
disznózsirt

a legmérsékeltbb árban. Felhívásra kedvező ajánlatokkal készségesen szolgálunk

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznózsir- és szalonnagykereskedők, Budapest, IX., Hentes-utca 17.
Sürgőnycim: „Weiszefelt, Budapest.” Interurban távbeszélő „József” 14-50. 559

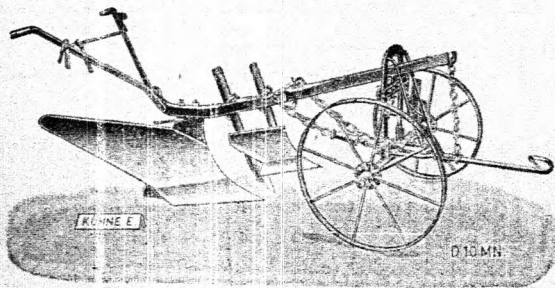
CSIZMÁK raktáron levő tehén- és boxbőrből, kemény és puha szárral, esetleg LAKK-szárral megbízható anyagból. Kapható páronként 38-40 koronáért. PLASINKA GYULA, Nagyatád, Somogy megye. 6171

PONYVA- ÉS ZSÁKKÖLCSÖNZO-INTÉZET
ponyva- és zsákkereskedő

PATAK HUGÓ, Budapest, V., Hold-utca 29. szám. Telefon 156-76.
Iroda: V., Alkotmány-u. 19. 715. Fióktelep: Fiume, Baross-kikötő.

Egy- és többvasu acélekék, rét- és szántóföld-boronák, rugosfogas porhanyító eszközök, 6- és 8-vasu kultivátorok, Columbia-kultivátorok, különféle lókapák, Herrmann- és Rohr-féle kapálók.

„MOSONI DRILL” és „VERA II” sorvetőgépek.
Burgonyalyukgató- és takarógépek.

„KÜHNE”
mezőgazdasági gépgyár r.-l.
MOSON

B·A·K·A·N·C·S

tehénbőrből, garantált papirmentes,

szegezett és varrott, erős talppal, hadifoglyoknak, munkásoknak. Kapható:

SCHÖNFELD, Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 43.

Meg nem felelőt megtekintés után bérmentve visszaveszek. Szétküldés utánvétellel.

7879

Eredeti **Svalövi Ligovo** zab
másodévi utántermésből kitenyészett

vetőzab

kapható, — az illetékes vetőmag ellenőrző bizottságok bizonyítványával igazolt vevők részére — a Magyar magtenyésztési részvénytársaságnál, Monor.

Zsák- és ponyvakölcsönzés.

zsák, ponyva,

zsinegárak legmegbízhatóbb szállítója

Schillinger Miksa

Budapest, V., Rudolf-rakpart 7.

Alapított 1878.

7614

Alapított 1878.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVELEKEZETE

ALAPÍTOTT 1900-BAN.

Igazgatóság: Budapest, IX., Kálvin-tér 10., saját székházában.

Biztosításokat elfogad tűz, jég és betöréses lopás ellen, ugyancsak az ember életére a legkülönbözőbb módokat szerint, előnyös feltételek mellett.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 14 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet feleslegéből közgyűlési határozat értelmében díjviszátérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok formájú hozzájárulásával — K 2,550.760.—

Tartalékok — " 4,461.015.—

Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett tűzkárokból — " 15,050.000.—

" jégkárokból — " 7,072.000.—

Biztosított érték tűzben 1914. évben — " 980,000.000.—

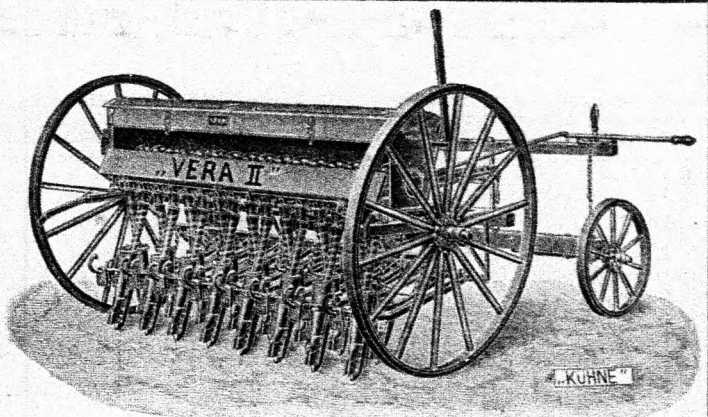
" jégben 1914. évben — " 63,500.000.—

Résztulaj. állománya — " 19,013.428.—

A „Gazdák Biztosító Szövetkezete” alapítása és fiókintézménye

A „GONDVISELÉS”

Országos Központi Segélyező-Társulat, Budapest, IX., Kálvin-tér 10. szám mely társulat tagjai részére 50 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítást nyújt, népbiztosítási osztálya keretében pedig 2000 koronáig hozomány, katonai és vegyes biztosításokat közvetlenül minden orvosi vizsgálat nélkül.

Főraktár:

BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-út 59.

Fiókraktárak:

Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

„RÁBA”

☞ 40–42 lóerejű ☜

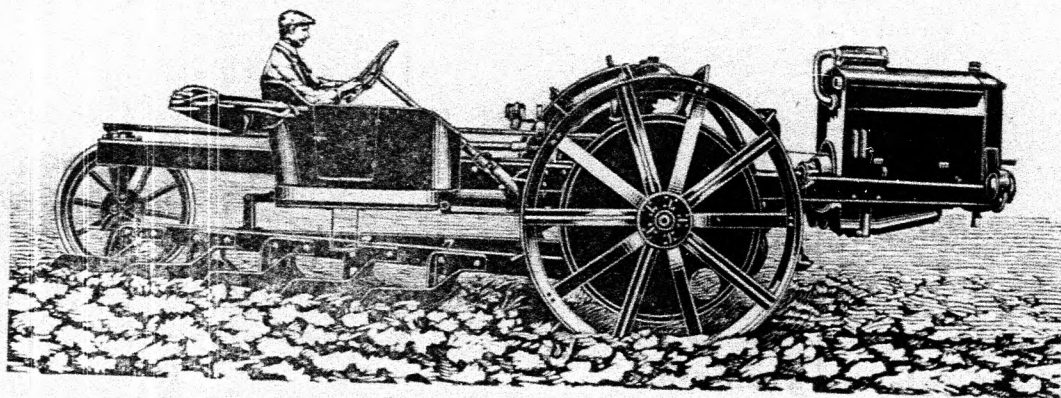
MOTOREKE

=== 1916. évi típus ===

már tavasszal szállítható!

A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T. GYÁRTMÁNYA.

Sulya csak körülbelül félannyi, mint más motorekének! A földet nem nyomja meg, emelkedést könnyen győz!

◆◆◆◆◆
Könnyű sulyát kiváló minőségű, igen magasértékű nyersanyagának és szabadalmazott elrendezésének köszönheti.
◆◆◆◆◆

A „RÁBA”-rendszerű motorekék Magyarországon és Ausztriában egyaránt kimagasló sikereket arattak.

Arlappal és előkelő referenciákkal készséggel szolgál a
◆◆◆◆◆ „RÁBA” motorekék képviselője: ◆◆◆◆◆

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T.

BUDAPEST, V., VÁCI-UT 80. SZÁM.

UJABB SZAKKÖNYVEK

Ambrózy: A méh. Új 3-ik kiadása. Füzve 8. — kötve	Kor.
Andrássovich: Háminyulenyésztés	2.—
Betegh: Baromfiak fertőző betegségei	2.—
Campbell: Okszerű talajművelés	3.50
Cselkó: Szarvasmarhatenyésztés	8.—
— Takarmányozásán	10.—
Czettler: Magyar mezőg. szociálpolitika	30.—
Deák-Rösch: Okszerű méhészet kőzikönyve	1.40
Dezso: Mezőgazdasági kétfős könyvvel	6.—
Dörner: Kaszáló és legelőjavítás	9.80
— Keresk. trágya használata	2.50
Fokányi: Állatgészségügyi törvények	15.—
Grabner: Gyümölcsfák műtrágyázása	2.—
— A gazdasági növények nevelése	9.—
Groffits: Gazdasági építészeti	12.—
Hetzl: Szarvasmarhák méldósége	8.—
Hoffmann: Földhasznosítás	1.60
Hutyrn: Törvényeszkü állatorvostan	10.—
Illyés: Táblázat a takarmányadagok kiszámításához	5.—
Jankó: Szalma-és szalma kőbirtalma	1.—
Károly: Mezőgazdasági génevizonyok és eredmények	10.—
Kenny: Háziállatok okszerű takarmányozása	5.—
Kovács: Állatbirtosítás fejlődése és szervezete	10.—
— Kendermogyos pilmüt	1.—
Kovács: Cukorrépa trágya	1.—
Kovács-Monostory: A ló és tenyésztése	15.—
Kozák: Juhnyelési	14.—
Leimter: Átszámítási táblázatok sertésenyésztők stb. részére	1.—
Matlaskovszki: Superfoszfát nemzetgazd. fontossága	3.—
Ormandy: Egyszerű gazdasági számtartás	12.—
— Gazdasági számtartási napló	6.—
— Hadisegélyezési adó	1.—
Ormandy-Szilárd: Jövedelemadóról	8.—
Orsz. méhészt. szobnaptár. Szerk.: Szilassy Zoltán	1.50
Páll: Motoros szántás	3.—
Pater: Vadontermő gyógynövények	5.—
Prazmowszky: Dohánytermelés és kezeléstan	3.—
Rácz: Magyarország juhtenyésztése	3.—
— Kif. állomány. karcolatok	3.—
Rády-Sperzon: Benzínmotor	3.—
Rodicsky: A magyar juhtenyésztés	3.—
— A kecske tenyésztése és hasznosítása	1.50
Rubincok: Hogy állunk a Balkán	1.—
— Magyarországi gazdaságtan	80.—
— Orlési engedély és bevitteli jegyek	2.—
Schrecker: Az istállótrágya kezelése	5.—
Szalay: A magyar nyul tenyésztése	2.—
Székács: Gyakorlati buzamélesztés	2.50
Szilárd Ferenc: Ébredés az erdőn	5.—
Szilárd Gyula: Mezőgazdaságtan I.	4.—
— Mezőgazdaságtan II.	4.—
— Szőlő és pincés. Gyakorlati kézikönyv	5.—
— Veszprémi falművek mezőgazd. oktatásához	2.—
— Szőlőművelés és borkészítés	10.—
— Takarmányozásán. Füzve 4. — kötve	5.—
— Méhészet	1.20
Szilassy-Grabner: Széles takarmánynövények természetese	10.—
Tátray János: A ragados és fertőző állati betegségek	5.—
— Ismertetése	3.—
Vantó: A birtokos és gazdasági közötti jogviszony	3.—
Vladár: Gépszántás	2.—
Zachara: Elektromosság a mezőgazdaságban	3.—

Gazdatiszt

hadmentes, 24 éves, magyar állampolgár, beszél és ír németül és magyarul, magyarul és tőle annyira, amennyit a szolgálat megkíván, 4 évi jó praxissal, elsőrendű bizonyítványokkal és referenciával állást változtatni hajtsa. Salvo megkeresést „W. P. 9956” jel alatt Rudolf Mosse, Wien, I., Sellenstrasse 2. 6176

Megjelent! Törvényileg védve!

„Vincellér”-por

Aki szőlőjét „Vincellér”-porral permetezi, annak hordója színtől teli lesz borral, mert kekkőnek hiányát nem érzi meg. Száz liter vízbe egy doboz 2 korona 30 fillér.

Kapható:

NOVÁK J. M. Budapest, Bakáts-tér 9.

Gőzeke, Fowler-féle 16 HP, eladó.

A garnitúra 12 éves, üzemben áll és teljesen jó állapotban van. El van látva hatvasú ekével és háromvasú mélyítőekével, altalajtróval, 2 vas vizelajttal, szállítható lakóköcsival és minden szükséges hozzávalóval. Ara 50,000 K fix. Ajánlatok „R. 7077” jel alatt Haasenstein & Vogler A.-G., Wien, I., Schulerstrasse II. kéretnek. 6175

Telefon a marhavásártéren: József 18—81.

A Budapesti Állatvásár-pénztár Részv.-Társaság

foglalkozik: szarvasmarhák, borjúk, juhok, bárányok, kecskék, sertések és husfélék bizományi eladásával.

Előleglet nyújt hatóságilag megállapított kamatláb mellett

Élőállati üldemények Budapest-Ferencváros oimzások:

Huskioldományok Budapest Központi Vásárcsarnok. oimzások:

Telefon a sortávasártéren: József 18—35.

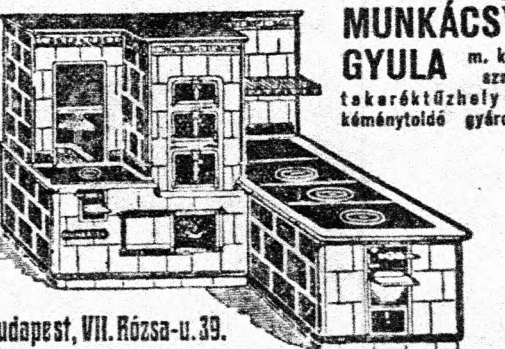
MAGYAR MOSÓGÉPGYÁR- MŰVEK RÉSZVÉNY- TÁRSASÁG

Telefonszám: József 6—41. Telefonszám: József 6—41.

BUDAPEST, IX., DANDÁR-U. 23.

Berendezünk teljes gőzmosódákat, gőzkonyhákat kórházak, szegényházak, munkástelepek, kaszárnyák, fogházak, hadihajók stb. részére. — Fertőtlenítő készülékek! — Mosódaberendezések kézi- és erőhajtásra, mosó- és tisztítóintézetek, továbbá szállók, intézetek, zárdák, gyógyintézetek, fürdők, magányosok stb. használatára. — Centrifugálgépek mindenemű kézműves és ipari célokra. 863

„Dandár” mintamosoda a gyártelepen.

Budapest, VII. Rózsa-u. 39. Telefon: József 12—80. sz.

Gépolajok, komppondirozott hengerolajok, gőzkekhez és magasnyomású gépekhez. Motorhajtó

NYERSOLAJ

kocsikenőcs, merevgépszir és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges összes kenőanyagok a legjobb minőségben és legolcsóbb napiáron kaphatók:

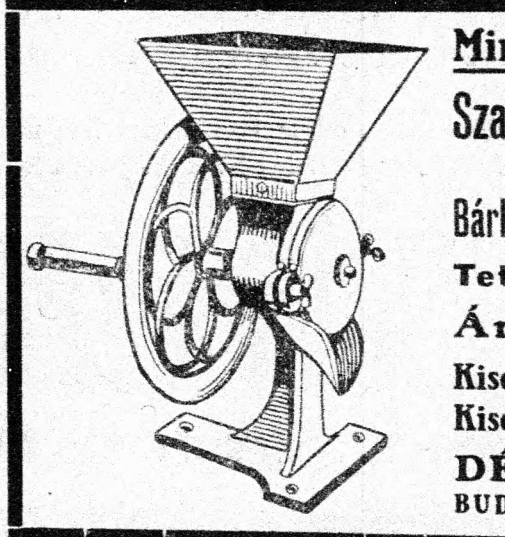
FENYVES PÉTER

olajnyereskedő cég, Budapest, VII., Bethlen-u. 41. Telefon: József 19-13.

OLAJIPAR TÁRSASÁG

Budapest, VI., Andrásy-ut 12. Gyár: Rákospalota.

Gyártmányai: repceolaj, legfinomabb tábla- és étolajok, gép-, motorhajtó- és hengerolajok. Mindenféle autólajok, zsiradékok, technikai és merevgépszirok; olajpogácsák. 809

Hacifoglyok részére

posztókőpeny, meleg bélelt, bluzok, nadrágok, sötétszürkek, cipők, mind használtak, jó állapotban, igen olcsón

L. PRESSBURGER & SOHN-nál,
WIEN, XX., Treustrasse 52.

Köszönet

budapesti telepeünkről eredeti vagonokban bármikor azonnal szállítunk és pedig:

Prima porosz darabos köszönet	K 5-40
Prima porosz aknaszenet	4-60
Elsőrendű tatali vagy salgótarjáni darabos szenet	3-60
Mátranovóki darabos szenet	3-00
Elsőrendű tatali rostált aknaszenet	2-90
Prima porosz szalonfűtési kekszot	6-50
Prima osztrai kétszermosott kovácszenet	5-30

100 kgként ab vagon Budapest

továbbá direkt a bányából (szállítás 8—16 het).

Prima porosz darabos köszén ab bánya	K 3-64
100 kgként	
Prima karwini darabos köszén ab bánya	
100 kg-ként	3-38
Prima osztrai kétszermosott kovácszen	2-75
Prima porosz szalonfűtési diókösz	3-60

Általános Szénkereskedelmi Vállalat
Budapest, X., Schuster-János-tér 1. szám.
Telefon 67—33.

Aratógépekalkatrészeket,

kéveköti vásznak, késpengéket, teljes aratógépeket, gyűrűket, csavarkulcsokat, stb. a legjobb minőségben, igen olcsó áron szállít:

Ferdinand Bertram,
Berlin W. 30. Gleditschstrasse 14. 6122a

Dieselmotorhajtáshoz

Nyersolaj. Kenőolajok. Motorbenzin. Terpentinolaj. Firnisz. Lakkok. Rézkénpor. Amerikai gyanták.

VAJDA PAL, lakk-, kencegyár,
Budapest, V., Lipót-körut 4. : : : Telefon 62—79.
Gyár: Erzsébetfalva. 6104

Mindenki a maga molnára!

Szab. ÜRGE-rendszerű kézidaráló hengerrel és tárcsával.

Bárhon felállítható! Nagy teljesítőképesség!

Tetszés szerinti szabályozás!

Ára darabonként 45 K.

Kisebb kézidaráló lendkerékkel 25 K

Kisebb kézidaráló hajtókarral 22 K

DÉNES B. betéti társaság
BUDAPEST, VI. Ker., Vilmos-császár-ut 61/K.

részére

ve. bluzok,
nd használtak,
& SOHN-nál,
strasse 52.

st x

ban bármikor
pedig:

K 5-40
4-60

3-60
3-00

2-90
6-50

5-30

Budapest

8-10 het).

K 3-64

3-38

2-75

3-60

i Vállalat

ér 1. szám.

6123

zeket,

engéket, teljes

et. csavarkul-

lősegekben, igen

állít:

tram,

e 14. 6122a

hoz

motorben-

. Lakkok.

gyanták.

cegyár,

efon 62-79.

6104

nárja!

idaráló

l.

épesség!

vozás!

45 K.

l 25 K

l 22 K

saság

r-ut 61/k.

A kukoricaültetésnél felmerülő munkáshiány csak a „McCORMICK“ EREDETI AMERIKAI TENGERIÜLTETŐGÉP -PEL PÓTOLHATÓ!

A 2. számú gép lánc segítségével automatikusan négyzetbe ültet, míg a 3. számú ültető lánc nélkül fészekbe veti a tengerit.

Egyszerű kezelés!

Megbízható munka!

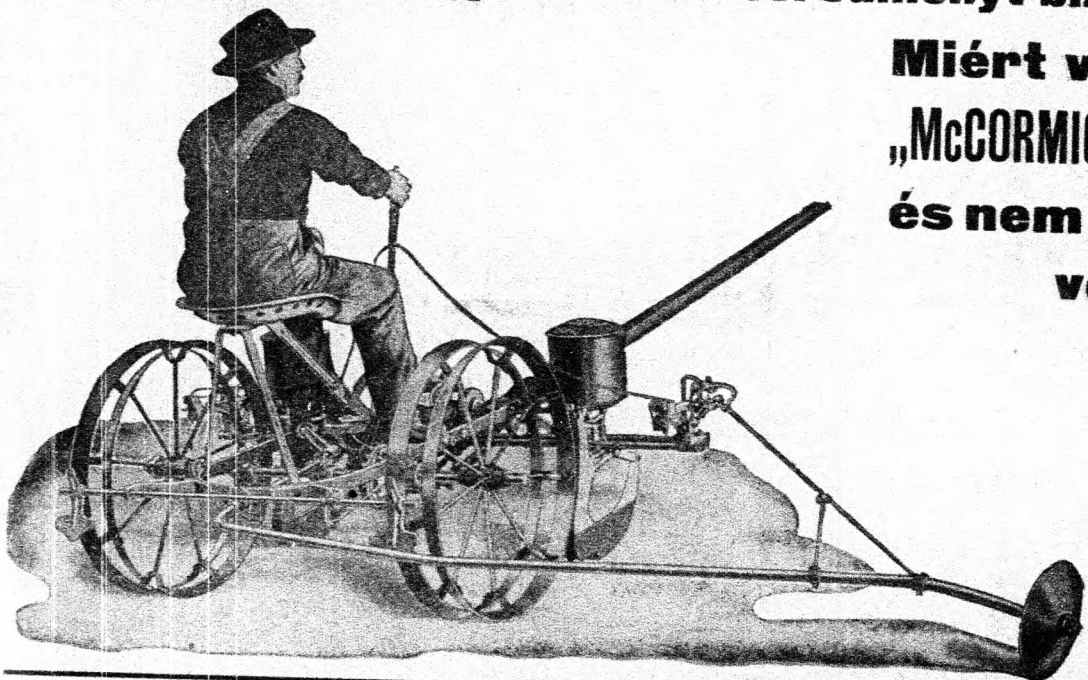
„Minden gazda nagyobb terméseredményt biztosíthat magának“

Miért vessünk tengerit

„McCORMICK“-féle tengeriültető-géppel

és nem közönséges sor-

vetőgéppel:

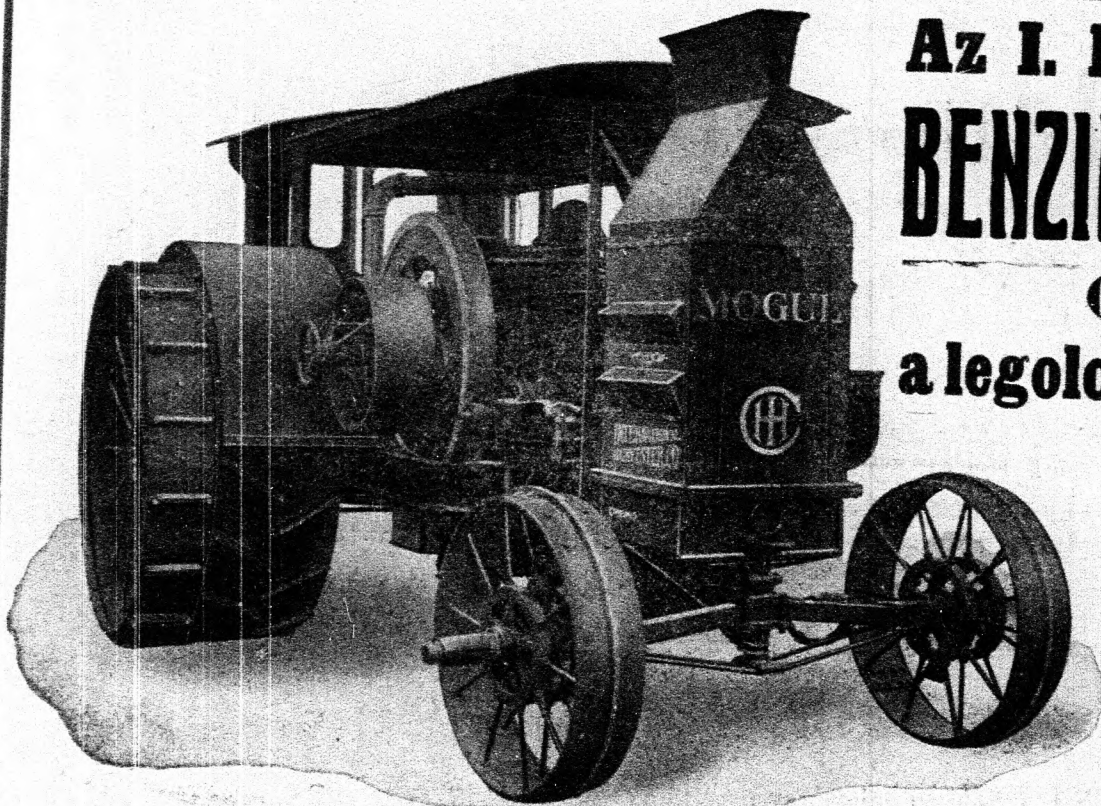

1. Mert 50% vetőmagot takarítunk meg.
2. Mert a vetőmagot tetszés szerint oly mélyen rakja fészekbe, hogy a töltőgetés feleslegessé válik.
3. Mert a fészekbe rakott vetőmag a járókerék által lehengerelve, gyorsabban és biztosabban csirázik.
4. Mert az olcsóbb, fogatoserővel két irányban végzett kapálás a szem- és szártermést tetemesen fokozza.
5. Mert a kézi ültetéssel szemben a „McCormick“ tengeriültető egy pár könnyű lóval és egy kocsissal a vonalozógép, 6 vetőember és 1 henger munkáját végzi.
6. Mert a közönséges sorvetővel szemben elmarad a drága, fárasztó és ellenőrizhetetlen egyezés munkája.

Az I. H. C. amerikai BENZINMAGÁNJÁRÓ

(tractor)

a legolcsóbb szántógép,

20 HP tractor 3-vasu
25 HP tractor 4-vasu
30-60 HP tractor 8-vasu
amerikai ekével
a legideálisabb szántógép.

Számos garnitúra már néhány év óta működik Magyarországon és mindenhol kitűnően bevált. Benzínmagánjárónk a legalkalmasabb gép szántásra, cséplésre és nehéz terhek vontatására.

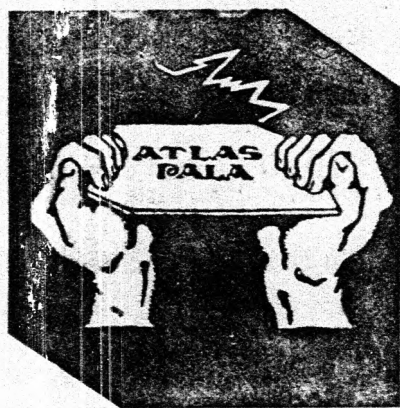
A szántási üzemköltség holdanként a minimumra redukálódik. Biztos üzem! Szén- és vízfűtőrendszerrel felszerelt.

Referenciákkal és árajánlattal szívesen szolgál!

MAGYARORSZÁGI NEMZETKÖZI ARATÓGÉP TÁRSASÁG
INTERNATIONAL HARVESTER CORPORATION OF HUNGARY
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 98. SZ.

„ATLAS”

Asbestcementpala
versenyen kívüli legkitünőbb minőségű
tetőfedőanyag.

VÉDJEGY:

„ATLAS”

1030

ASBESTCEMENTPALAGYÁR
RÉSZV.-TÁRS.

Sürgőnyezim:
Palatias BudapestTelefon:
179-60.

Központi iroda: BUDAPEST, V. KERÜLET,
DOROTTYA-UTCZA 6/a. Gyár: BUDAFOK

ÓVÁRI ÉS SUBSTANTIA

bőtermő, sokáig eltartható, legczukordusabb

takarmányrépamagvak

ezen kiváló tulajdonságaiért meghonosította CSERHÁT tanár. 1910-ben Dr. WEINZIERL, a bécsi magvizsgálóállomás főnöke összehasonlító kísérleteiben megállapította, hogy

100 mm. cukor	5 holdon 2300 mm. Óvári
	4-3 „ 1247 „ Substantia
	14-2 „ 5254 „ Eckendorfi

répában termelhető. Tehát Óváriból 3000 mm.-val, Substantiából 4000 mm.-val kevesebb vizet kell hiába fuvaroznunk, amikor 100 mm. cukrot tartalmazó répát szállítunk haza és 9-10 holddal kevesebb területet művelnünk, mintha a régebben divatos répát termelnék.

Gróf TELEKI ARVÉD

drassói uradalmában, u. p. **Koncza.**

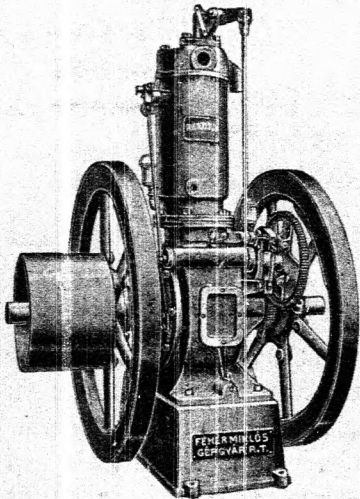
6115

Soha érdekesebb nem volt

takarmányozógépek és szivattyúk hajtására

„REKORD” motorunkat beszerezni

1-5½ lóerő nagyságban, mint mostan.

A jószág ára annyira felszökött, hogy egy ökör vagy 1 ló árából 4-5 lóerejű motort lehet beszerezni, de a rendes viszonyok visszatérével két-hárommannyi jószág sem lesz elegendő, hogy érte ezt a motort megvehessük.

A „REKORD” motor mellé nem kell béres, mint a járgányba fogott állathoz és csak akkor fogyaszt benzint, amikor dolgozik.

A motor kezelése oly egyszerű, hogy arra bárkit ki tudunk oktatni.

Arainkat a háboru miatt nem emeltük fel. Könnyű részletfizetést is nyújtunk.

A „REKORD” motorokat részletesen ismertető 12. sz. árjegyzékünket díjmentesen küldjük meg.

Fehér Miklós Gépgyár Részvénytársaság

Budapest, V., Révész-utca 5. szám.

MANILLA SZINEG

KÉVEKÖTŐARATÓGÉPEKHEZ LEGOLCSÓBBAN

Nagel Adolf

zsák- és ponyvagyár
és kölcsönzőintézet

Budapest, V., Arany-János-utca 10.

Gőzeke- és motorekerészletek,

mint acélfogaskerekek, fémcsapágyak, bronzetolattyúk, dugattyúk, ekevasak, kormányok, tüzszekevények, forrcsővek, I-ső rendű sodronykötelek stb. minden gyártmányu gőzekehez készülnek és kaphatók

SZILÁGYI ÉS DISKANT MOTOR- ÉS GÉPGYÁRÁBAN, MISKOLCON.

Munkafelvételek, költségvetések ingyen. 742

EREDETI STOCK MOTOREKE

nagyszámu rendelés folytán már csak **februári**
szállításra kapható. Hazánkban közel
100 gép dolgozik.

7 éves referenciák tartósságra. Számos utánrendelés.

VEZÉRKÉPVISELET:

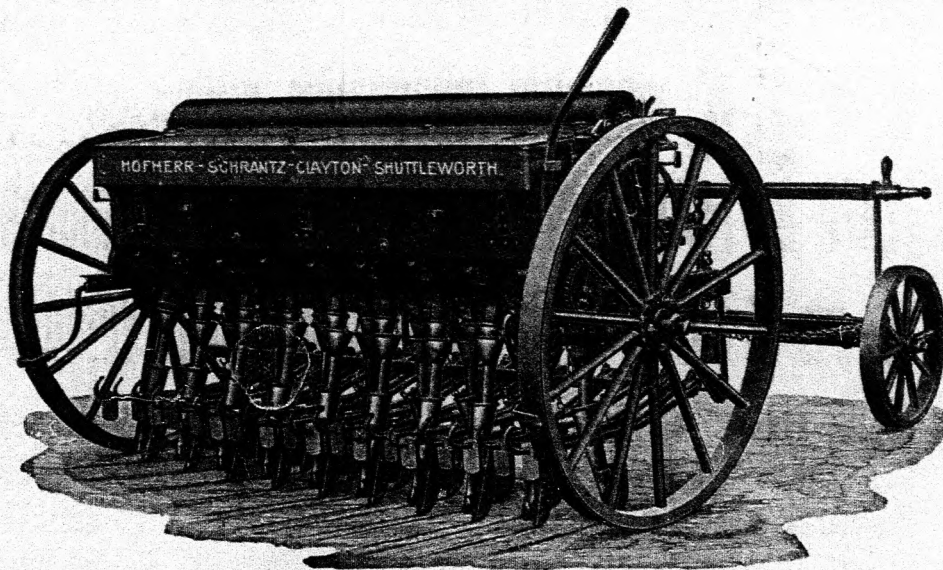
MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK MÉRNÖKI IRODÁJA,
BUDAPEST, VI., VILMOS-CSÁSZÁR-UT 45., I. EM.
TELEFON: 76-94. SÜRGÖNYCÍM: DIPLINGS.

Hofherr-Schrantz és Clayton-Shuttleworth R.-T.

BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-ut 57. Ajánlja: Egyesített „FFK” jegyü,
tolókerékrendszerü, páratlansoru és
„PPK” jegyü, állitható kanalas vető-
tárcsákkal ellátott páros soru

vetőmag- és műtrágya- vetőgépeit,

melyek a vetőmagot és a mű-
trágyát egyidejüleg sorba
vetik.Egyszerü szerkezet. **KÖNNYÜ KEZELÉSI MÓD.** Megbízható vetés.Ajánlja továbbá „Voss”-féle szabadalmazott trágyaszórógépeit, melyek mindenütt a legjob-
baknak vannak elismerve.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

RÉZGÁLICZ 98—99%-os svédzármasú, 150 kg.-ot tartalmazó ingyenhordókban per 100 kg. . . . . **870.—K**

RÉZKÉNPOR Szavatolt 8%-os, 50 kilogrammos bruttó súlyu ingenzsákokban per 100 kg. . . . . **400.—K**

KÉNPOR 50 kilogrammos zsákokban per 100 kg. . . . . **280.—K**

RAFFIA kb. 100 kg.-os bálákban, bruttó für nettó súlyban, 1/a Mayunga minőségű per 100 kg. **320.—K**
1/a Tamatave " " " " **290.—**

Minden hely raktáramon. Azonnali megrendeléssel a teljes vétélár előre beküldendő. Mig a készlet tart

minden azonnal szállítható.

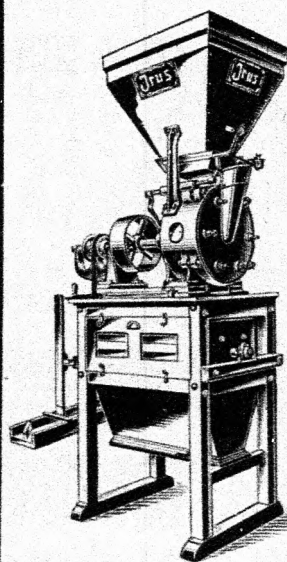
FENYŐ BÉLA műszaki nagykereskedő,
Budapest, V., Csáky-utca 43. Telefon 121-64.

Eredeti Strube- és Heine-féle tenyésztésből származó első évi utántermelésű

korai nagyszemű gömbölyű sárgaborsót
(javított Viktória)

alánl — kizárólag vetési célokra — amíg a készlet tart, a
Magyar Magtenyésztési Részvénytársaság, Monor.

6118

Uradalmak, gazdaságok, kenyérgyárak, sütődék, szövetkezetek, községek stb. **Ilyet** szükségletük előállítására ajánljuk legjobban bevált, szabadalmazott

R. modell Irus-malmainkat.

Malmainkkal tészta-, főző- és kenyérliszt minden finomságban állítható elő, kiőrlés búzánál 84%, rozsnál 80%. Takarmánymagvak, szecskázott szalma, here, luczerna, tengeriszár, csutka stb. szintén lisztfinomságig őrlhetők.

Ezen speciális gép gazdaságokban ma már nélkülözhetlen.

Bárhon felállítható, kevés helyet igényel és minden előzetes műszaki képzettség nélkül bárki által kezelhető. Minden hajtórőre alkalmas. Bővebb felvilágosítással és ábrás árlappal készséggel szolgál.

Irus-Művek Magy. Közp. Iroda
Budapest, VI., Teréz-körút 30. sz. :: Telefon: 162-75

6152

Vizfehér kétszer mosott motorhajtó

BENZOL

minőségileg messze **főülmulja** az ezidőszerint forgalomban lévő nehéz benzinfajokat, mert **nagyobb a hajtóereje, könnyebben gyújt, kiadósabb, tehát olcsóbb** mint a benzín. Szállítja

Krayer E. és Társa császári és kir. udvari szállító, Budapest, V., Váci-ut 34. sz.

951

„BIG FOUR“

traktorok, egyetemes szántó és vontató magánjárók, háromféle menetsebességgel, január-február-március havi szállításra,

Deere-traktor tárcsásboronák, melyek egyenként 3 drb, 3 méter széles kettős tárcsásboronából (egyenként 40 drb 16 angol hüvelyk átméretű acéltárcsákkal) állanak,

5', 6', 7', 8', amerikai fűkaszalók, kitünő kivitelben, normális vonóerőszükséglettel,

12X16 és 14X16 méretű amerikai igatárcsásboronák, legjobb minőségű szer- számacélmetsző tárcsákkal, könnyű vontatással,

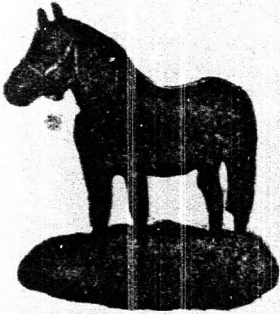
14- és 16-soros dupla tárcsás amerikai vetőgépek, nagy munkateljesítmény- nyel kaphatók.

Ajánljuk kitünő Daimler-, Petters-, Lambert-gyártmányu 2½ HP—17 HP nyersolaj-, benzin stabil motorjainkat és lokomobiljainkat.

976

Felvilágosítással szolgál a

KÖZPONTI KERESKEDELMI ÉS IPARBANK R.-T. GÉPOSZTÁLYA,
Budapest, V. ker., Vilmos-császár-ut 26. szám, Telefonszám: 86—97.

Muraközi hidegvérű (nori) igás tenyészkancák, választott csikók és tenyészmének

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőktől, segítkezésemet felajánlom s a fojzó évben Muraköz és vidékén tartandó lovasárók jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak.
Címem:
IDŐSB HEINRICH MÓR
Ivássárló ügynökség
CSÁKTORNYA (Muraköz).
Törv. bejegyz. oég.
Sürgönyeim:
Heinrich Senior, Csáktornya.
Interurbán-Telefon: 33. szám.

Legelsőrendű **bonyhádi eredeti teheneket**, friss borjasokat, hasasokat s **tenyészbikákat** bármely időben, bármely mennyiségben kialsul és legolcsóbb áron szállít.

Fiaschner S. Sándor tehénkereskedő.
Törvényesül bejegyzett oég.
Levél- és sürgönyeim:
Budapest, VII., Elemér-u. 17.
Telefon: József 38-06.
Istállóik: Kispest, Olói-ut 4.
Telefon: Kiszest 12. (szűz tel.)

A „Háztartás” fogyasztási szövetkezet vesz bármily mennyiségű frissen lőtt nyulat, fácánt és foglyot.

Ajánlatok a „HÁZTARTÁS” igazgatóságához, BUDAPEST, IX., Boráros-tér 6. szám küldendők. ...

HÁZINYULAK

2.0, teljesen fajtiszta, szépszínű, kékes, bécsi óriási (Ramler) 5 hónaposak, tenyésztésre olcsón eladó: úgyszintén 0.2 szép fehér bécsi óriásiak, (Hátsin) 5 hónaposak. Mind egyik állat szelíd.
Cím: **gróf Chotek Mária Henriette, Alsókorompa** per Nagyszombat, Pozsony m. 6178

Gróf Szirmay Sándor szerencsei uradalmában hat darab 1 1/2-2 éves berni-szimmentáli tenyészbika eladó. 393

Hreblay Emilné állattelenpén, Eperjesen igen jól tojó, hófűhár orpington és gyönyörűen színezett **kenyérmagos pilmüt tyúkok** fajtiszta tenyésztésű darabonként 1 kor. Árbán előjegyzhető és a febr. hó 1-101 kezdve az előjegyzés sorrendjében szállítástok megrendelésénél a pénz egyidejűleg befordulandó. Választott yorkshire malacok mindenkor, először kilogrammonként napi áron kaphatók. Ugyanott **óriás belga házinyulak** is kaphatók. Áruk 3 hónapos korban darabonként 10 kor. Azonlalt havonta 3 koronával drágábbak. 384

Eladó 1 db. pej és 1 db. fekete színű, 2 éves, igen szépen fejlett, oldenburgi tenyészmén. Hővesebet az uradalmi intézőség-nél. Nagyrécsa, Zala m. 395

Mustra-birka, 100-500 drb. mustraanyagbirkát keres megvételre. Szíves ajánlatot kér Ródy Gyula bérigazgatóra, posta: Dunamere, Estergom megye. 396

Vegxések

Szána és szalmavetőt kívánóit a legolcsóbb árak mellett **Wagner A.** Budapest, IX. ker., Angyal-utca 7/a. 6918/a

Gyógyszerszámlákat felülvizsgál Nussbaum László Budapest, I. Pauler-utca 22. szám. 245

Eladás

Fowler-gözeke, 20 HP 12 éves, kitűnő állapotban, negyes és héték ekével, hálókocsival, lajtokkal stb. januári átvételre eladó. A gép jelenleg is dolgozik és munkában bármikor megtekinthető. Megkeresés „Fowler-gözeke” jel alatt a kiadóhivatalba kéretik. 7970

Jelöltetés a biztos eredményért

Reitter Oszkár nagybecskapitány fajbaromfi-tenyésztőnek tulajdona a **PATRÁKIN** tökéletes patkányirtó szer (nem mérge) emberre állatra csopót sem veszélyes. Földmúl minden más patkányirtó szert. 1 doboz ára 3 kor., mely elég 100-150 patkány kiirtásához. Ismeretű leírást, melyben le van írva, hogy különféle nagyságu gazdaságban hány doboz használható a teljes kiirtáshoz, kérsérem ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány **Patkány irtó szer** nevű **Nagybecskerekben. Teljesen biztos eredményt ígál!** 226

Szénát, szalmát, lucernát, lóherét és zabosbükkönyt veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben, felpréseléshez modern 10-és gőzpresei adom. **Széná- és azalmaközéshez** székelyes legfinomabb minőségű hazai gyártmányu **lágýtott sodronyt** jutányos árbán szállítok

Ajánlatok:
Schreier Béla takarmánygyártókereskedő Budapest, Népszínház-u. 33. Telefon: József 20-52.

Gyors, pontos, olcsó földmérés

STÁDEL-TORKOS FÖLDMÉRŐ-TALIGA kapható 7206

Stádel gépgyárban, Győrött

RATTO phosphor-pasta patkányok

teljes kipusztításra szavatosság mellett 1 kor., 2 korona és 4 korona.

DETSINYI FRIGYES Budapest, V., Vilmos-császár-ut 6. sz.

Ziska József utóda **Kosztály György** mérleggyáros. Iroda és raktárhelyiség: Budapest, VI., Eötvös-utca 47. Alapítástól 1872. Telefon 46-12. Ajánlja a legjobb kivitelű és legmegbízhatóbb gabona mérőesztét, tisztes és számszerű, valamint gazdasági szerű, hid és marhamérlegű. A budapesti, fiumei és győri gabonatorzók szállítója, ugyancsak számtalan nagy gazdaság és uradalom szállítója. **Aranyesztét bérmentve. Használt mérlegek becsértésnek és kaphatók, megbízható állapotban. Javítások elfogadottak és pontosan elkészítettek. Kivátsáradalmába is küldik szerűt.**

Téglagyártógépek és téglagyári teljes berendezések újjak és használtak eladó. Bátor Mihály Budapest, VIII., Népszínház-u. 37. Telefon József 40-45. 341

Spargagyökerek,

valódi Argentuilli magból, 3 éves, 1000 darabonként 40 azaz Negyven koronáért.

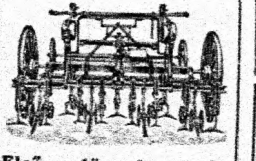
Dunahisvársányi Faiskola, Iroda: **Hein János,** Budapest, VII., Thököly-ut 109. 6136

Mindennemű facsemetéket megbízható minőségben ajánl. **Sándor Imre** csemetenagytermelő cég. Székesfehérvár. 8380

Eladó 6-soros Laas-féle répa **kapa** alig használt, 300 korona. Telbisz Miklós bérigazgató, Dunavecsé. 314

Univerzális kapalogép

„Pflanzenhilfe“ legújabb, elismert legjobban bevált gyártmány.

Elsőrendű referenciák és bizonyítványok.

Kapható: **Ferd. Bertram,** Berlin, W. 30, Gleditschstrasse 14.

Cirokmag- eladás. Importált első utányítás, prima vetőmag, kisebb-nagyobb mennyiségben, még a kezelet tart. Eladó. Cím: Ujhelyi Sándor. Sövényháza, Csongrád megye. 400

Akácsemete ezre 5 koronától, utasít sorfa száza 20 koronától kezdve kapható **Klár és Demeter** falköltségében, Nyiregyháza. 401

Gazdaság felosztása folytán eladó benzomotor, csővezeték, korrodadaráló, ekék, járgányok, konkolyválogatógépek, övvezeték, szűrőgépek, repavágó, répkímélők, rosták, sorvetőgépek, székelykavicsok, szelelőrosta, szivattyúk, szőrvetőgépek, takarmányfűvelők, burgonyamosók, antikundrák, kombinált vetőgépek, Melichar gyártmány stb. Bovebbet Fischermann-féle teljességű berendezést vállalt, Budapest, VII., Sip utca 27. 526

l-a géphajtás 10 napig használt 100 % szelész, 30 folyó méter hosszú, 35 kg. súlyban, kg-ként 35 kor. Árbán azonnal eladó. **Scherber Péter** földbírókos, Molyvár, Torontál megye. 529

Rézgálicot azelőpermetesebb nagyobb tölekekben 7-50 K-val lgr-ként, **Militelep”** Nagysz. Ugyancsak kétéves eszű olványok és amerikai sima szűlővesszők is kaphatók. Zöldeszegethez és gazdasághoz is ért. 367

Eladó Székesfehérvár egyik bányavárosában, hol földhely is van, egy városban kívül fekvő nagy emeletes urház minden melékényiséggel és vízvezetékkel, igen kedves feltételek mellett. Szanatóriumnak vagy nyaralótelepnek igen megfelelő és kényelmesen berendezett. A vendéglői jog is megszerzhető lenne. Felvilágosítást ad **Wagner A.** Bpest, IX., Angyal-utca 7. szám. 388/a

Eladó 23 lóerős, alig használt szánatómotor teljesen felkészült 4 aratógéppel, teljes komplet rudakapcsoló készülékkel. Székelyes állapotban 17.000 kor. Továbbá egy másik 4 henge szánató átadva motor, ekék nélkül 7000 kor. Telbisz Miklós bérigazgató, Dunavecsé. 398

Eladó két garnitúra 4 HP. gőzkapalogép és egy 4. sz. Zindrich-féle daráló malom. **Bolyos János,** tüzérségi szertár, 118. sz. szoba, Komárom. 476

Komáromi bérigazgatóságban, mint számszűrtti, keveset használt, jókárban levő munkás javítás nélküli beállítható két darab „Alblom” markrakó aratógép eladó. Itt egy tisztavérű, feketetarka hollandi harmadéves **tenyészbika** is eladó. Előzetes bejelentésre Kunszentmiklósi-Tass-i állomáson kocsit vár. Tulajdonos **Révai Soma,** Tass, Pest megye. 476

9 holdas gyümölcsös és szántó bekerítve, 4 szobás urlakással és megfelelő gazdasági épületekkel bérbeadó. Értekezni Budapest, Veres-Pálné-utca 40. I. em. l. 511

Gözekekészlet, kétegépes, Kemma-féle, 20 HP, kifogástalan állapotban, teljesen felszerelve, jutányosan eladó. Megkeresések „Forrógözeke 474” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 474

Vétel

Gubacsot vess és árajánlatot kér: **Wagner A.,** Budapest, IX., Angyal-utca 7/a.

Veszek vadgesztenyét, takarmányrépát vagonszáma, az összes fannagvakat minden mennyiségben. **Sándor Imre,** erdőészeti megkereskedő, Székesfehérvár. 8381

Keresek a Mátra déli alján gyümölcsös kerttel. Csak irasbeli ajánlatot kér **Wagner A.** Budapest, IX., Angyal-utca 7/a.

Burgonyát,

válogatott és válogatatlant, bármily fajtát, bármily mennyiségben veszek

Schleifer Ignáz burgonyaszövőgyár és burgonya-nagykereskedése 804 Budapest, VIII., Gólya-u. 10. Telefon: József 45-02.

Veszek

bármennyi mennyiségű

tengeriszárt, tengericsutkát

Ajánlatokat kérem

Schön Andor, Budapest, V., Gabonatorzódse címre. 402

Vennék használt, de jó karban levő **szeszgyári Hencsepárolót, cefrekeverőt** és hűtőkesztyűket és **malátaszűrt,** esetleg Hegyes darabokat is. **Mautner Henrik** Novákpuszta, u. p. Magyarármile, Moson megye. 324

Veszünk burgonyát 9 koronánál és cukorrépat 4 kor 50 fillérel 100 kg. 5% levonással a vasuti állomástól. Szíves ajánlatok kéretnek a bicsesfalui uradalomhoz **Bleacefalui, Trencsénmegye.** 501

Szeszfőzésre tengerit (de-ferret) veszek. Ajánlatok Felsenburg údön, Balassagyarmat címre küldendők. 477

Veszek szénát és szalmát

minden mennyiségben, szállítom **présevel és fuvarmentesen** minden vasuti állomásra. **Böhm Arnold** takarmánygyártókereskedő Budapest, VII. ker., Vörösmarty-utca 20. Telefon: József 41-51.

Megvételre kerestetik gőzüzemhez egy

grubber.

Ajánlatokat a posteleki uradalom intézősége u. p. Békés-csaba kér. 478

Napraforgómagot, fehéricsinusgyögyöt vásárol. Miniatott ajánlatot kér **Fischer István,** Zalacszergezen. 495

Gözeke, 10 HP. lehetőleg Fowler, használt, de jókárban, az összes hozzátartozó felszereléssel vételre kerestetik. Ajánlatok tiriszbi bérigazgató, Mátraverebély címre kéretnek. 479

Burgonyára

bármely fajtában ajánlatot kérek mennyiség és ár megjelölésével. 325

Schönwald Lipót, Budapest, IX., Lónyay-u. 46. Sürgönyeim: **Kartschönwald Budapest.** TELEFON: József 23-40.

Bérlet

Bérbe adó 1916. nov. 1-ével császió (várgyűlés) 474 holdas földbirtok (várgyűlés) 474 holdas földbirtok. Vasutállomás Vághely és Brunóci. Felvilágosítást ad a számtartó hivatal Moraván, Nyitra m. 403

Vízimalmot keresek használt bérbe. 2-3 járat. Készlettel 200 korona tiszteletdíjjal fizetek. Cím: **Halogh Antal** Bicske, Fejér m. 493

Prima szikes szőna körülbelül darabokat is. **Mautner Henrik** Novákpuszta, u. p. Magyarármile, Moson megye. 324

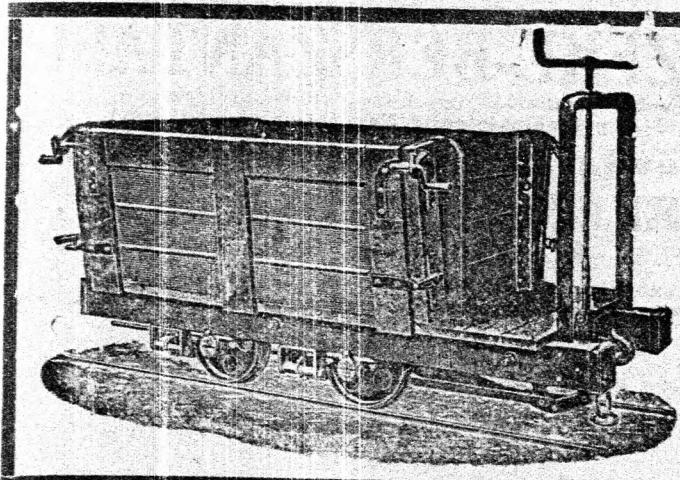
Budapest közelében 90 hold földet, közel 30 q Mezőgazdálkodás, baromfi-tenyésztésre alkalmas, bérbe vagy részesbe kiadó. **Rippner,** Budapest, Csanád-u. 18. 533

Bérbe kerestetik egy 150-300 közel holdig terjedő birtok, közel valamely vasuti állomáshoz. Ajánlatok és feltételek **Limova János** Székesfehérvár, Keri-utca 4 szám alá küldendők. 527

Országos Iparbank R.-T. áruosztálya

6104/a
Budapest, V., Ferenc-József-tér 6. sz.
Igen előnyös feltételek mellett előlegelet nyújt árukra. Mindennemű áruk vétele és eladása.

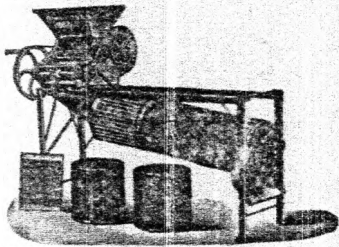
Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T.
Keskenyvágányu Vasutosztálya Budapest, V.

Gazdasági vasutak

nyomjelzése, tervezése és építése.
A Győri Vagongyár gyártmányainak eladása.
Költségvetések és mérnöki látogatás ingyen!

Gőzekék és szántógépek,

különböző rendszerűek, kevésideig használva, üzemképes karban, valamint új garnitúrák is azonnali és későbbi szállításra kaphatók az Országos Szántógép és Gőzeke Nyilvántartási Adás-vételi Központi Irodában
JAULUSZ J. JÁNOS gy. gazda, köz- és mezőgazdasági szakirodája,
Budapest, II., Margit-körút 31-33. Telefon 20-06.

STAHEL ÉS LENNER

TRIÓR-ES LEMEZYUKASZTÓGYÁR

Budapest, VI., Angyalföld, Országbiró-utca 44-46.

A monarchia egyedüli gyára, mely évtizedek óta kizárólag triórok és lyuk. lemezek gyártásával foglalkozik. 5 kőly nferstermény beküldése mellett különleges triórt készítünk. Bárhol is szerez be triórt, kérjen kifejezetten STAHEL ÉS LENNER-féle gyártmányt. Ajánljuk triórneinket marott Tőrekrosták és mindenféle gőzcséplőgépsziták, zink-, vas-, hengerlemezekkel minden gabona tisztítására. vagy acéllemezből. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

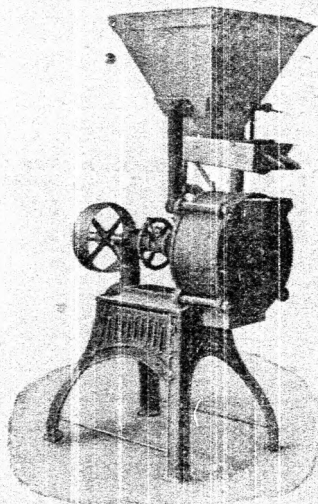
DARÁLÓGÉPEK

A takarmányfélék megdrágulása folytán a használata egyetlen gazdaságban sem nélkülözhető, mert hiszen a megőrölt takarmány kiadósabb és abból negyed- vagy harmad-részzsel kevesebb kell, mint a szemes takarmányból.

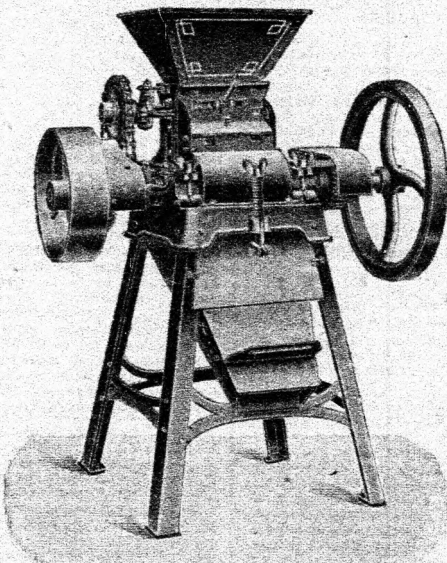
A különböző viszonyoknak és celnak megfelelően a következő darálógépeket tartjuk raktáron:

Saxonia kétszeresen őrlő gazdasági henger-szék.

Függőleges működődaráló és lisztőrlő malmok.

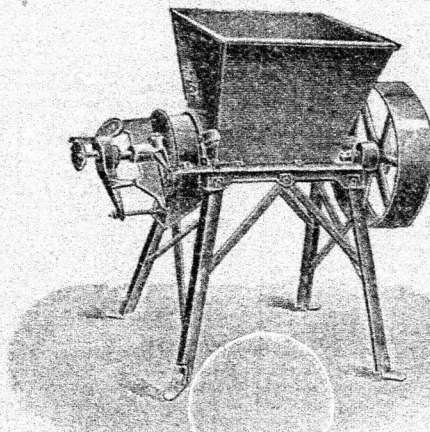

Tetszőleges finomságú dara vagy egybeépített lisztosztályozó henger segítségével liszt előállítására szolgál. A legkisebb már 2 lóerejű motorral vagy járgánnyal üzemben tartható. Kezelése egyszerű, mert a köveket nem kell élesíteni.

Pármily terményből igen jóminőségű darát állít elő és emellett erőszükséglete minden más rendszernél kevesebb. Szükség esetén a géppel kenyérliszt is előállítható, bárha erre malmunk alkalmasabb. Kezelése szakképzettséget nem kíván.

Amerikai csöves tengeridaráló.

A tengerit csövestől őrli meg. Szint-ugy alkalmas a pusztá csövek megdarálására. A cső takarmányértéke az árpadara feleértékét meghaladja, a darálógép tehát rövid használat alatt meghozza az árát.

A fenti gépeket részletesen tárgyaló 15. számú darálógépárjegyzékünket készséggel megküldjük:
FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T., Budapest, V., Váci-ut 80.

A DEYL-féle speciális szabadalmazott kapalógépek önműködő kapakéskeretekkel és kormányzókészülékkel,

mindennemű kapásnövények számára korszakalkotó lendületet adtak különösen a répaművelésnek. Ezen speciális répaművelő eszközöket a könnyű súly és egyszerű kormányozhatóság mellett a kapakéskeretek zseniális elhelyezése, beosztása és a

kézimunkát teljesen pótló működése

jellemzik. Alig ismerünk eszközt, mely a munkáskéz hiányát és kvalitatív munkáját ily megfelelően és kifogástalanul pótolná, sőt sok esetben felül is mulja. A szabadalmazott kormányzókészülék egy pillanat alatt könnyen kiemeli az egész kapaszerkezetet, miáltal a vonóállatoknak a sorból való netáni kilépése ki van zárva. A kapakéskeretek alkalmazása független a másgyártmányú gépeknél alkalmazott bonyodalmas szerkezetektől, a rajtuk alkalmazott kis vezetőkerekek lehetővé teszik, hogy a kapakések teljesen a talaj egyenletlenségéhez simuljanak, miáltal a kések mélyjáratukat feltétlenül és mindenkor betartják.

A kapakések alkotta parallelogram változatlanul egyenlő metszési szöveget biztosít, a kapák elmés elrendezése következtében a répa eltemetése vagy megsérülése teljesen lehetetlen, amellet a kapák egészen a növénytörök között közelségében dolgozhatnak.

Ezen óriási előnyökre vezethető vissza a DEYL-kapák elterjedése és közkedveltsége a kontinensen, mert a gyakori gazdák mindjárt felismerték ezen eszközben a répaművelésnek gépiével célszerűbben és gazdaságosabban elérhető módját a jelen munkáshiány és munkabér közepette, amint az kézimunkaerővel keresztülvihető nem volna. A 2-5-soros egy ökör- vagy ló befogására alkalmas villarudakkal ellátott DEYL-kapák a sorköztszélesség szerint 12-18" azaz 30-45 cm.-ig állíthatók be. Az 5-8-soros 16" sorköztszélességre beállítható négykerekű DEYL-kapák előállványval és kormányzókészülékkel vannak ellátva. Ezen kapáknál a kapáló szerkezetnek külön célra szerkesztett rögzítője segítségével a répasorok keresztirányban is átvághatók, ami az egyezés munkáját lényegesen megkönnyíti, sok esetben fölöslegessé is teszi. Ajánljuk, úgy a kapalógépek, mint a már üzemben levő kapák tartalékrészeinek sürgős megrendelését, mert a munkás és nyersanyag hiány folytán a DEYL-gyár teljesítőképessége lényegesen kisebb.

Kizárólagos egyedelarusítás Magyarország részére:

Bächer Rudolf-Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND,**

Budapest, VI., Teréz-körút 26. szám.

